

**Міністерство освіти і науки України
Національна академія наук України
Національний центр «Мала академія наук України»**

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
III етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту
науково-дослідницьких робіт учнів –
членів Малої академії наук України
2013**

Частина 1

**Київ
2013**

УДК 374

ББК 74.200.58

Контрольні завдання III етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук України у 2013 році. – Ч. 1. – 234 с.

Автори контрольних робіт:

*Плахотник В. В., Засєдка Л. М., Масляк П. О.,
Борисенко О. В., Коляда І. А., Савченко І. В., Гальона Н. П.,
Ісаєва О. О., Вербицький В. В., Адріанов В. Л.*

Відповідальний за випуск – *Лісовий О., Пономаренко О.*

Упорядники – *Малиш А., Шинкарук А., Павленко М.*

Верстка – *Северенчук Л.*

Дизайн обкладинки – *Лісовський Б.*

У збірці розміщені умови контрольних робіт, що були запропоновані на III етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук України у 2013 році.

УДК 374

ББК 74.200.58

© Національний центр
«Мала академія наук України», 2013

ЗМІСТ

ВІДДІЛЕННЯ НАУК ПРО ЗЕМЛЮ.....	4
ВІДДІЛЕННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ НАУК	13
ВІДДІЛЕННЯ ТЕХНІЧНИХ НАУК	17
ВІДДІЛЕННЯ ФІЗИКИ І АСТРОНОМІЇ.....	25
ВІДДІЛЕННЯ ЕКОЛОГІЇ ТА АГРАРНИХ НАУК.....	31
ВІДДІЛЕННЯ ІСТОРІЇ	42
ВІДДІЛЕННЯ ХІМІЇ ТА БІОЛОГІЇ.....	183
ВІДДІЛЕННЯ МАТЕМАТИКИ	195
ВІДДІЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ	199
ВІДДІЛЕННЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА ФОЛЬКЛОРИСТИКИ ТА МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА	203

**ВІДДІЛЕННЯ
НАУК ПРО ЗЕМЛЮ**

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З ГЕОГРАФІЇ**

**СЕКЦІЯ «ГЕОГРАФІЯ
ТА ЛАНДШАФТОЗНАВСТВО»**

9 клас

I рівень

1. Що таке територіальна організація?
2. Дайте визначення поняття «економічно активне населення»;
3. Чому вугілля Донбасу має високу собівартість?

II рівень

1. Які причини того, що Україна має найвищий у Європі транспортно-географічний рейтинг?
2. Чим приваблює Україна туристів з інших країн?

III рівень

1. Запропонуйте міні проект подолання демографічної кризи в Україні.
2. За якими принципами виділяють економічні райони?

10 клас

I рівень

1. Яка ознака для сучасної типології країн є основною?
2. Що є основною ознакою виділення материків і частин світу?

3. До якої європейської столиці відстань від Києва становить 2013 км?

II рівень

1. Які функції виконують столиці країн світу?
2. Чому всі імперії розпадаються?

III рівень

1. Складіть короткий політико-географічний прогноз розвитку ситуації в Росії.
2. Чому, на вашу думку, Польща і Канада були першими державами світу, які визнали незалежність України?

11 клас

I рівень

1. Що є результатом обертання Землі навколо Сонця?
2. Як називаються і де знаходяться найвища й найнижча точки поверхні Євразії? Яка їхня висота?
3. Які процеси найбільше вплинули на формування четвертинних відкладів України?

II рівень

1. Поясніть з фізико-географічної точки зору універсальність спеціалізації сільського господарства в Україні.
2. Чому, на вашу думку, така велика кількість країн різних частин світу є асоційованими членами ЄС?

III рівень

1. Які чинники зумовлюють загальні закономірності в поширенні ґрунтів в Україні?
2. Які причини, на вашу думку, процвітання економіки Сінгапуру?

**СЕКЦІЯ «ГЕОЛОГІЯ,
ГЕОХІМІЯ ТА МІНЕРАЛОГІЯ»**

9 клас

I рівень

1. Які корисні копалини характерні для Українського кристалічного щита?
2. Що означає термін «депопуляція»? Назвіть область України, в якій процес депопуляції відбувається особливо інтенсивно.
3. Чому вугілля Донбасу має високу собівартість?

II рівень

1. Оцініть економічний потенціал України.
2. Які особливості геологічної будови України визначають спеціалізацію її промисловості?

III рівень

1. Які чинники визначають перспективи розвитку харчової промисловості в Україні?
2. Запропонуйте міні проект господарського освоєння української частини шельфу Чорного моря.

10 клас

I рівень

1. Що, на вашу думку, означає вислів Наполеона: «Географія — це доля».
2. В яких країнах світу найбільше видобувають нафти?
3. Чому саме Франція приймає найбільшу кількість туристів у світі?

II рівень

1. Які особливості геологічної будови Канади визначають багатство мінерально-сировинної бази її господарства?
2. Які функції виконують міста світу?

III рівень

1. Який територіальний устрій Великої Британії?
2. Які причини, на вашу думку, так званої «Арабської весни»?

11 клас

I рівень

1. Де знаходиться в земній кулі мантия?
2. Як утворилися Гімалаї?
3. Де в Україні поширені найдавніші гірські породи?

II рівень

1. Де й чому в основному зосереджене населення Австралії?
2. У чому полягає зв'язок між рельєфом і переважаючим напрямком річкових долин у межах України?

III рівень

1. Поясніть, чому сільськогосподарське виробництво в Україні має зональний характер спеціалізації?
2. Запропонуйте обґрунтований прогноз подальшого розширення Європейського Союзу.

**СЕКЦІЯ «КЛІМАТОЛОГІЯ
ТА МЕТЕОРОЛОГІЯ»**

9 клас

I рівень

1. Назвіть три області України з найменшою густиною населення.
2. Які основні кліматичні чинники впливають на територіальні особливості спеціалізації сільського господарства України?
3. Яку територіальну «нішу» займає в Україні вівчарство?

II рівень

1. Де і чому виникли в Україні найбільші центри формування кислотних дощів?
2. Чому транспорт України має міжнародне значення?

III рівень

1. Складіть порівняльну економіко-географічну характеристику Причорноморського і Подільського економічних районів.
2. Запропонуйте міні проект подальшого освоєння кліматичних ресурсів розвитку національного господарського комплексу України.

10 клас

I рівень

1. В яких країнах світу кліматичні особливості стають причиною найбільших економічних збитків?
2. Що є основною формою міжнародних економічних зв'язків?
3. Назвіть країну, назва якої одночасно є назвою острова, річки, міста і держави.

II рівень

1. Яке значення туризму в глобалізації світової економіки?
2. Розкрийте кліматичні причини домінування США на світовому ринку продовольства.

III рівень

1. Розкрийте сутність вислову: «немає країн слабозвинутих, є країни слабо керовані». Ілюструйте свої висновки конкретними прикладами.
2. Розробіть міні прогноз впливу «глобального потепління» на світову економіку.

11 клас

I рівень

1. Які теплові пояси має Земля?
2. Чому коріння деяких дерев екваторіальних лісів росте не вниз, а вгору?
3. Якими чинниками зумовлений характер вітрового режиму в Україні?

II рівень

1. Які товари і чому становлять основну частину експорту України?
2. Як пов'язані на території Росії основні типи клімату і характер територіальної спеціалізації її господарства?

III рівень

1. Змоделюйте таку ситуацію: кількість опадів улітку на Кримському півострові суттєво збільшилася. Якими будуть наслідки?
2. Які політичні та соціально-економічні наслідки для деяких країн буде мати масовий видобуток у світі сланцевих вуглеводнів?

СЕКЦІЯ «ГІДРОЛОГІЯ»

9 клас

I рівень

1. Якими чинниками зумовлена нерівномірність розміщення населення в нашій країні?
2. Охарактеризуйте екстенсивний та інтенсивний розвиток господарства.
3. В якому економічному районі і чому річковий транспорт має найбільше значення?

II рівень

1. Обґрунтуйте основні напрями структурної перебудови промисловості нашої країни.
2. Чому постійно зростає значення водних ресурсів у розвитку національного господарського комплексу України?

III рівень

1. Запропонуйте міні проект використання водних ресурсів у рекреаційно-туристичному комплексі України.
2. Складіть порівняльну економіко-географічну характеристику Центрального і Північно-Західного економічних районів.

10 клас

I рівень

1. Що таке монархія? Назвіть приклади монархій в Європі, Азії і Африці.

2. Які причини занепаду окремих цивілізацій?
3. В яких країнах світу дуже обмежені водні ресурси?

II рівень

1. Поясніть значення вислову: «Народ, який не хоче годувати власну армію, годуватиме чужу».
2. Що таке ринок праці і які його моделі ви знаєте?

III рівень

1. Які загальні тенденції і чому проявляються нині в розміщенні обробної промисловості світу?
2. Чому українська діаспора належить до найбільших у світі?

11 клас

I рівень

1. Як поділяються озера за походженням?
2. Чому найповноводнішою річкою Євразії є Ганг?
3. З чого складаються водні ресурси і водний баланс України?

II рівень

1. Які вантажі і чому перевозять річковим транспортом України?
2. Які особливості розміщення населення можна виділити в Африці?

III рівень

1. Чому Азовське море зарубіжні рекреологи вважають найкращим у світі для літнього відпочинку і оздоровлення малих дітей?
2. Якими можуть бути для людства наслідки глобального потепління клімату Землі?.

**ВІДДІЛЕННЯ
КОМП'ЮТЕРНИХ НАУК**

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З МАТЕМАТИКИ****9 клас****I рівень**

1. Аргументовано пояснити, чому $\sqrt{5} = 2,24 \pm 0,01$.
2. Побудувати графік функції $y = \frac{\sqrt{x^2 - 4x + 4}}{x - 2} + \frac{\sqrt{x^2 - 2x + 1}}{x - 1}$.
3. Відомо, що коло, яке проходить через середини сторін трикутника, пройде через одну із вершин цього трикутника. Довести, що трикутник обов'язково прямокутний.

II рівень

1. Знайти найменше значення функції $f(x) = ax^2 + bx + c$, якщо a, b, c — такі сталі, що $f(-3) = 8, f(-1) = -2, f(1) = 4$.
2. З висот і з медіан деякого трикутника утворили два трикутники. Виявилось, що так утворені трикутники — подібні. Довести, що початковий трикутник рівносторонній.

III рівень

1. Знайти усі дійсні значення параметра a , для кожного із яких кількість цілих розв'язків нерівності $x^2 - ax + 3x - a \leq 0$ буде найменшою.
2. Нехай правильний трикутник ABC вписаний у коло, M — така точка на дузі AB (яка не містить точку C), що $MA = 2, MB = 3$. Знайти MC .

10 клас**I рівень**

1. Аргументовано пояснити, чому $\sqrt[3]{3} = 1,44 \pm 0,01$.
2. Знайти $f(2)$, якщо a, b, c – такі числа, що для функції $f(x) = ax^2 + bx + c$ справджуються умови $f(-3) = 8$, $f(-1) = -2$, $f(1) = 4$.
3. Знайти площу чотирикутника $ABCD$, заданого координатами вершин $A(1;1)$, $B(3;2)$, $C(4;5)$, $D(2;7)$ на координатній площині Oxy .

II рівень

1. Нехай α, β, γ – внутрішні кути трикутника і $\sin 2\alpha + \sin 2\beta + \cos 2\gamma = 1$. Довести, що один із кутів трикутника дорівнює 45° .
2. Нехай $ABCD A_1 B_1 C_1 D_1$ – куб, у якому довжина ребра дорівнює 1. Знайти відстань між мимобіжними прямими AB_1 та CD_1 .

III рівень

1. Нехай a, b, c – сторони трикутника α, β, γ – протилежні внутрішні кути відповідно. Довести нерівність $a + b \cos \alpha \cos \beta > c \cos \beta$.
2. Відомо, що кубічне рівняння $x^3 + ax^2 + bx + a = 0$ має цілі корені p, q, r , де $0 < p < q < r$. Знайти усі пари чисел $(a; b)$.

11 клас**I рівень**

1. Побудувати графік функції $y = f(x)$, якщо $f(x) = \frac{ax+b}{x+c}$, де a, b, c – такі сталі, що $f(1) = 1, f(2) = 2, f(-1) = 5$.

2. Знайти площу чотирикутника $ABCD$, заданого координатами вершин $A(1;1), B(3;2), C(4;5), D(2;7)$ на координатній площині Oxy .

3. Нехай α, β, γ – внутрішні кути трикутника і $\sin 2\alpha + \sin 2\beta + \cos 2\gamma = 1$. Довести, що один із кутів трикутника дорівнює 45° .

II рівень

1. Довести, що нерівність $\sin 2 < \cos \frac{\pi}{10}$ правильна.

2. Дійсне число $9, (27) - 37 \cdot 0, (234)$ записати у вигляді нескоротного дробу вигляду $\frac{m}{n}$, де m, n — цілі додатні числа.

III рівень

1. Знайти усі дійсні значення параметра a , для кожного із яких кількість цілих розв'язків нерівності $x^2 - ax + 3x - a \leq 0$ буде найменшою.

2. Розв'язати рівняння $\log_3(x+18) = \log_2(17-x)$.

**ВІДДІЛЕННЯ
ТЕХНІЧНИХ НАУК**

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З МАТЕМАТИКИ****9 клас****I рівень**

1. Знайти область визначення $D(y)$ функції $y = \frac{\sqrt{4-x^2}}{x^3-x}$.

2. Знайти значення виразу $\frac{1+(a+x)^{-1}}{1-(a+x)^{-1}} \cdot \left(1 - \frac{1-(a^2+x^2)}{2ax}\right)$ при $x = \frac{1}{a-1}$.

3. Число A більше числа B на 50%. На скільки відсотків число B менше числа A ?

II рівень

1. Дано $\frac{a}{b+c} + \frac{b}{c+a} + \frac{c}{a+b} = 1$. Знайти $\frac{a^2}{b+c} + \frac{b^2}{c+a} + \frac{c^2}{a+b}$.

2. Знайти площу фігури, обмеженою лінією $2|x| + 3|y| = 6$.

III рівень

1. Для всіх значень параметра b розв'язати рівняння $\frac{2b^2+x^2}{b^3-x^3} - \frac{2x}{bx+b^2+x^2} + \frac{1}{x-b} = 0$.

2. Бісектриси кутів, прилеглих до бічної сторони AB трапеції $ABCD$ перетинаються з її основами BC та AD в точках M та N відповідно. Знайти периметр чотирикутника $ABMN$, якщо $|AB| = a$.

10 клас

I рівень

1. У колі проведено дві хорди, які перетинаються. Перша хорда ділиться точкою перетину на відрізки 10 см та 20 см, а друга хорда ділиться точкою перетину у відношенні 2 : 3. Обчислити довжину другої хорди (у см).

2. Побудуйте графік функції $y = \begin{cases} \frac{6}{x}, & \text{якщо } x \leq -2, \\ 2x + 1, & \text{якщо } -2 < x < 0, \\ -3x, & \text{якщо } 0 \leq x. \end{cases}$

3. Знайти числове значення виразу $A = \frac{1+2x}{1+\sqrt{1+2x}} + \frac{1-2x}{1-\sqrt{1-2x}}$ при $x = \frac{\sqrt{3}}{4}$.

II рівень

1. Розв'язати рівняння $x^2 + \left(\frac{x}{x-1}\right)^2 = 8$.

2. Відомо, що послідовні числа $\frac{1}{b+c}$, $\frac{1}{c+a}$, $\frac{1}{b+a}$ утворюють арифметичну прогресію. Довести, що числа a^2 , b^2 , c^2 також складають арифметичну прогресію.

III рівень

1. Для всіх значень параметра a розв'язати рівняння

$$(1 + 2\sin^2 x) \operatorname{tg} x + a = 2a \cos\left(\frac{\pi}{4} - x\right) \sin\left(\frac{\pi}{4} + x\right).$$

2. Розв'язати рівняння

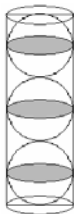
$$\sqrt{3x^2 - 1} + \sqrt{x^2 - x + 1} = \sqrt{3x^2 + 2x + 1} + \sqrt{x^2 + 2x + 4}.$$

11 клас**I рівень**

1. Довести, що для всіх $x, y, z \in R$ справджується нерівність $x^2 + 10y^2 + z^2 + 6xy + 2y + 2z + 3 > 0$.

2. Дано $\lg 64 = a$, знайти $\lg \sqrt[3]{25}$.

3. М'ячки для гри у великий теніс продають у циліндричному тубусі по 3 штуки. Знайти відношення об'ємів всіх м'ячиків до об'єму цього тубуса.

II рівень

1. Знайти проміжки монотонності функції $y = \frac{x-1}{\sqrt{x^2-2}}$.

2. При якому значенні a рівняння $x^4 + ax^2 + 1 = 0$ та $x^3 + ax + 1 = 0$ мають принаймні один спільний корінь?

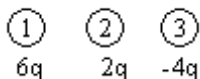
III рівень

1. Розв'язати нерівність $\sqrt{2 + 2 \log_2 \sin x} - 2 \log_2 \operatorname{tg} x < 1$.

2. Кулю по один бік від її центра перетнули двома паралельними площинами, відстань між якими 2 см . Площі утворених перерізів дорівнюють $36\pi \text{ см}^2$ та $64\pi \text{ см}^2$. Знайти площу поверхні кулі.

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З ФІЗИКИ****9 клас**

1. Маленькі заряджені провідні кульки 1, 2 і 3 мають однакові розміри, але різні заряди, значення яких показано на *рис. 1*. Який заряд буде мати перша кулька, якщо спочатку до неї торкнулись другою кулькою, а потім третьою?

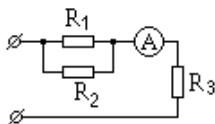
Рис. 1

2. Сила тяги тепловоза 200 кН. Потужність двигунів 3 МВт. За який час поїзд при рівномірному русі прийде шлях 36 км?

3. Стержень, на одному кінці якого знаходиться вантаж вагою 180 Н, перебуває у рівновазі в горизонтальному положенні, якщо його підперти на відстані $1/5$ довжини стержня. Чому дорівнює вага стержня?

4. Збиральна лінза дає дійсне зображення предмета, збільшене у 2 рази. Визначити фокусну відстань лінзи, якщо відстань між предметом і зображенням 0,6 м. Зробити побудову.

5. Визначити напругу і силу струму, що тече через резистор R_2 (*рис. 2*), якщо амперметр показує силу струму 3 А. Значення опорів R_1 , R_2 , R_3 відповідно 2, 4, 6 Ом.

Рис. 2

6. Об'єм сплаву з міді і алюмінію 10 см^3 . Маса міді втричі менша за масу алюмінію, густини металів відповідно рівні $8,9 \text{ г/см}^3$, 2700 кг/м^3 . Визначити: 1) масу сплаву; 2) силу тяжіння, що діє на сплав; 3) що покаже динамометр, якщо сплав повністю занурити у воду; 4) силу Архімеда, що діятиме на нього у воді. Вважати, що об'єм сплаву дорівнює сумі об'ємів його компонент.

7. У двох однакових посудинах з малою теплоємністю нагрівають різні рідини на однакових нагрівниках потужністю 300 Вт . Графік залежності температури кожної рідини від часу представлено на *рис. 3*. Визначити: 1) теплоємність (добуток питомої теплоємності на масу) першої рідини; 2) теплоємність другої рідини; 3) якою буде теплоємність суміші, якщо обидві рідини злити в одну посудину; 4) за який час температура суміші збільшиться на $10 \text{ }^\circ\text{C}$; 5) якою буде температура суміші через 30 с ; 6) побудуйте графік залежності температури суміші від часу, якщо нагрівати на тому самому нагрівнику. Теплообмін з навколишнім середовищем малий.

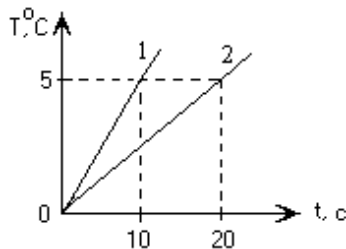

Рис. 3

10 клас

1. Вздовж осі ОХ рухаються два тіла, координати яких змінюються за законом: $x_1 = 10t^2$ та $x_2 = 5 + 15t - 10t^2$. Через який час тіла зустрінуться? Який шлях пройде кожне тіло до зустрічі?

2. Два тіла масою по 1 кг рухаються у взаємно перпендикулярних напрямках зі швидкостями 4 та 3 м/с. Яка частина механічної енергії втрачається внаслідок непружного зіткнення?

3. На збиральну лінзу вздовж головної оптичної осі падає світловий пучок, що на лінзі утворює коло з центром у її полюсі діаметром 2 см. На екрані, що знаходиться на відстані 18 см від лінзи, площа світлої плями вдвічі більша, ніж на лінзі. Чому дорівнює фокусна відстань лінзи?

4. Математичний маятник відхилили на кут 0,1 рад і відпустили. Який шлях пройде маятник за 5 с? Довжина маятника 1 м.

5. Об'єм газу ізотермічно збільшують вдвічі, потім ізобарно нагрівають до збільшення температури втричі і, нарешті, при постійному об'ємі тиск збільшують вдвічі. Зобразити процес в координатах $P(T)$. У скільки разів змінився об'єм газу?

6. У електричному колі (рис. 1) всі опори однакові і дорівнюють по 6 Ом кожний. На клема подається напруга 12 В. Визначити силу струму і напругу на кожному опорі.

7. Тіло масою 1 кг знаходиться на похилій площині з кутом нахилу до горизонту 30° , коефіцієнт тертя дорівнює 0,7. Визначити: 1) силу тертя, що діє на тіло; 2) під дією якої мінімальної сили тіло почне рухатись; 3) під дією якої мінімальної сили тіло буде підніматись по похилій площині з прискоренням $0,5 \text{ м/с}^2$.

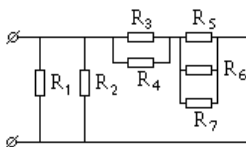

Рис. 1

11 клас

1. Як нерухому заряджену частинку змусити рухатись по траєкторії, що нагадує спіраль (гвинтову лінію).

2. На збиральну лінзу вздовж головної оптичної осі падає світловий пучок, що на лінзі утворює коло з центром у її полюсі діаметром 2 см. На екрані, що знаходиться на відстані 4 см від лінзи, площа світлої плями вдвічі менша, ніж на лінзі. Чому може дорівнювати фокусна відстань лінзи?

11. Визначити ККД електростанції, якщо за одну секунду з висоти 20 м витікає 6 м^3 води, а потужність станції 800 кВт.

12. Яку швидкість потрібно надати тягарцю, що прив'язаний до мотузки довжиною 1 м, щоб він зробив повний оберт у вертикальній площині?

13. Тиск газу ізотермічно зменшили вдвічі, потім ізохорно нагрівають до збільшення температури втричі і, нарешті, при постійному тиску збільшують об'єм вдвічі. Зобразити процес в координатах $V(T)$. Як змінився тиск газу?

14. Коливання матеріальної точки масою 10 г відбувається за законом $X=0,04\sin 20\pi t$. Визначити: 1) період коливань; 2) координату точки через чверть періоду від початку руху; 3) шлях, пройдений за чверть періоду; 4) максимальну швидкість руху; 5) максимальну силу, що стала причиною таких коливань; 6) шлях, пройдений точкою за 1 с; 7) скільки разів за цей час кінетична енергія точки дорівнює її потенціальній енергії.

15. У електричному колі (рис. 1) всі опори однакові і дорівнюють по 6 Ом кожний. На клеми подається напруга 110 В. Визначити силу струму і напругу на кожному опорі.

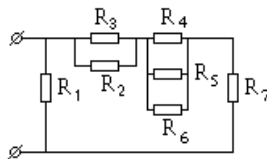

Рис. 1

**ВІДДІЛЕННЯ
ФІЗИКИ І АСТРОНОМІЇ**

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З ФІЗИКИ****9 клас**

1. Скільки часу колона автомобілів довжиною 100 м, що має швидкість 72 км/год буде обганяти мотоцикліста, що їде із швидкістю 36 км/год?

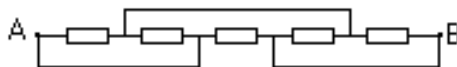
2. Дріт якої довжини можна виготовити з шматка міді масою 10 кг, якщо площа перерізу дроту повинна дорівнювати 1 мм²? Густина міді 8,9 г/см³.

3. У посудину площею 10 см² налито 100 см⁵ води. У посудину вкинули кубик льоду масою 40 г. Якою буде висота рівня води у посудині після того, як увесь лід розтане?

4. Куля з чавуну масою 5 кг плаває у воді, занурившись на третину свого об'єму. Визначити об'єм порожнини всередині кулі. Густина води та чавуну 1 та 7 г/см³ відповідно.

5. У залізній каструлі масою 0,5 кг знаходиться 1 літр води. Температура води 30 °С. Скільки потрібно долити гарячої води температурою 80 °С, щоб температура суміші була 40 °С? Питома теплоємність води і заліза 4200 та 450 Дж/кг °С відповідно.

6. Визначити струм через кожний резистор, якщо величина опорів однакова і рівна 2 Ом, а до точок А та В прикладена напруга 12 В. Розв'язок. Намалюємо схему еквівалентну даній. Якщо деякі точки з'єднані дротиною без опору, то можна вважати, що це одна й та сама точка. Для спрощення всі опори пронумеровані і точки з однаковим потенціалом позначені однаковими літерами. Легко бачити паралельні і послідовні з'єднання опорів. Напруга на R₃ дорівнює 12 В, тому сила струму через цей опір дорівнює 6 А. На всіх інших опорах напруга по 6 В, тому сила струму I₁ = I₂ = I₄ = I₅ = 3 А.

7. Бригада робітників погодилась викопати колодязь глибиною 4 м за 1000 грн. Коли вся робота була виконана, їм запропонували збільшити глибину ще на 2 метри. Скільки грошей треба запросити за додаткову роботу, якщо тариф збільшити на 20%?

10 клас

1. Яку частину своєї кінетичної енергії передає тіло маси m , що рухається зі швидкістю v , нерухомому тілу маси M ($M > m$) при абсолютно непружному ударі?

2. У кімнаті об'ємом $V = 60 \text{ м}^3$ випарувалась краплинка парфумів, що містила $m = 10^{-4}$ г ароматичної речовини. Скільки молекул ароматичної речовини потрапляє до легенів людини при кожному вдиху? Об'єм повітря, що вдихається людиною, дорівнює $V_{\text{в}} = 1$ л. Молярна маса ароматичної речовини $\mu = 1$ кг/моль.

3. Висота Сонця над горизонтом становить $\alpha = 38^\circ$. Під яким кутом β до горизонту слід розташувати плоске дзеркало, щоб освітити сонячними променями дно вертикального колодязя?

4. Об'єм повітряної кулі $V = 224 \text{ м}^3$, маса її оболонки $M = 145$ кг. Кулю наповнено гарячим повітрям при нормальному атмосферному тиску. Якою повинна бути температура повітря всередині оболонки, щоб куля почала підніматися? Температура повітря поза оболонкою дорівнює $t_0 = 0$ °С.

5. Нагрівальна спіраль електричного пристрою для випаровування води при температурі $t = 100$ °С має при цій температурі опір $R = 10$ Ом. Який струм I потрібно пропускати через цю спіраль, щоб пристрій випаровував масу води $m = 100$ г за час $\tau = 1$ хв? Питома теплота пароутворення води $r = 2,3$ МДж/кг.

6. Через блок, закріплений на верхньому ребрі прямокутної клина маси M , перекинута нерозтяжна нитка, до кінців якої прив'язані бруски з масами m_1 та m_2 . Клиן лежить на гладенькій горизонтальній поверхні. Кут нахилу похилої площини клина до

горизонту дорівнює α . Коефіцієнт тертя бруска маси m_1 об похилу площину клина дорівнює μ , а брусок маси m_2 поверхні клина не торкається. Знайти прискорення клина під час руху брусків. Тертям в осі блока та його масою знехтувати.

7. Для вимірювання температури води, що має масу $m = 66$ г, в неї занурили термометр, який показав температуру $t_1 = 32,4$ °С. Якою є справжня температура t води, якщо теплоємність термометра $C_m = 1,9$ Дж/К і перед зануренням у воду він показував температуру в приміщенні $t_2 = 17,8$ °С? Питома теплоємність води $c = 4,2$ кДж/(кг×К).

11 клас

1. Тенісну кульку радіуса $r = 15$ мм і маси $m = 5$ г занурили у воду на глибину $h = 30$ см. Коли кульку відпустили, вона вистрибнула з води на висоту $H = 10$ см. Яка кількість енергії перетворилася на тепло внаслідок тертя кульки об воду?

2. На двох однакових краплинках води знаходиться по одному зайвому електрону, причому сила електростатичного відштовхування краплинок зрівноважує силу їх взаємного притягання. Знайти радіуси краплинок.

3. Нагрівач, що має опір $R = 25$ Ом, живиться від двох однакових акумуляторів з внутрішнім опором $r = 10$ Ом. Паралельно чи послідовно слід під'єднати акумулятори, щоб одержати від нагрівача більшу потужність?

4. Легка пружинка жорсткості k і довжини l стоїть вертикально на столі. З висоти h відносно стола на неї падає невелика кулька маси m . Кулька прилипає до верхнього краю пружинки і починає на ній коливатися у вертикальному напрямку. Визначити амплітуду коливань кульки та рівноважну довжину пружинки з кулькою. Масою пружинки, опором повітря і тертям знехтувати.

5. При зміні струму в котушці індуктивності на величину $\Delta I = 1$ А за час $\Delta t = 0,6$ с в ній індукується ЕРС $E = 0,2$ мВ. Яку

довжину λ буде мати радіохвиля, що випромінюватиметься генератором, коливальний контур якого складається з цієї котушки та конденсатора ємності $C = 14,1$ нФ?

6. Теплоізольовану посудину об'ємом $V = 22,4$ л розділено тонкою теплопровідною, проте непроникною і недеформованою перегородкою на дві однакові частини. В першу половину посудини ввели $m_1 = 11,2$ г азоту при температурі $t_1 = 20$ °С, а в другу $m_2 = 16,8$ г кисню при температурі $t_2 = 15$ °С. Які тиски встановляться в кожній з обох половин посудини після вирівнювання температур?

7. Зорова труба налаштована для спостереження Місяця. На яку відстань і у який бік потрібно перемістити її окуляр, щоб можна було розглядати предмети, віддалені від труби на відстань $d = 100$ м? Фокусна відстань об'єктива $F = 60$ см.

**ВІДДІЛЕННЯ ЕКОЛОГІЇ
ТА АГРАРНИХ НАУК**

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З ХІМІЇ**

9 клас

I рівень

1. Напишіть рівняння реакції між двома речовинами, якщо її продуктами є:

- а) вода;
- б) алюміній гідроксид і водень сульфід;
- в) барій гідроксид та водень.

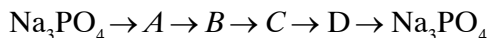
2. Назвіть та зобразіть структурні формули насичених вуглеводнів (алканів), в молекулах яких:

- а) вчетверо більше атомів водню, ніж атомів вуглецю;
- б) втричі більше атомів водню, ніж атомів вуглецю;
- в) атомів вуглецю в 2.5 разів менше, ніж атомів водню.

3. Після пропускання вуглекислого газу крізь 200 г розчину гідроксиду кальцію з масовою часткою 0.74% виділено 1.5 г осаду утвореної солі. Знайдіть об'єм пропущеного газу (н.у.), враховуючи, що у розчині виявлено присутність ще однієї солі.

II рівень

1. Складіть рівняння реакцій за наведеною схемою (різні літери відповідають різним речовинам; всі вони містять Фосфор):

2. Алкан **A** має молекулярну масу 86 та температуру кипіння 68.6 °С. Алкан **B** з такою самою молекулярною масою кипить при 49.7 °С. Обидві сполуки при хлоруванні дають лише три ізомерні монохлоралкани. Зобразіть структурні формули сполук **A** та **B**, та назвіть їх за номенклатурою IUPAC.

III рівень

1. Біла кристалічна сполука **A** забарвлювала полум'я газового пальника у фіолетовий колір. При нагріванні **A** за наявності оксиду деякого чотиривалентного елемента (каталізатор) утворилася сполука **B** та безбарвний газ **C**. Розчин **B** із надлишком аргентум нітрату дав білий сирнистий осад **D**. При пропусканні газу **C** над нагрітим червонуватим металом **E** утворилася сполука **F** чорного кольору, яка розчинялася у концентрованому лузі при нагріванні з утворенням розчину сполуки **G** синього кольору. Назвіть речовини **A**, **B**, **C**, **D**, **E**, **F**, **G**. Напишіть відповідні хімічні реакції.

2. Подвійна сіль містить лише однозарядні катіони і є чотириводним гідроген фосфатом, що містить 6.22% Гідрогену та 61.24% Оксигену. Визначте формулу солі.

10 клас

I рівень

1. Напишіть рівняння реакції між двома речовинами, якщо її продуктами є:

- Карбон (IV) оксид, вода та хлороводень;
- Барій карбонат, Натрій карбонат та вода;
- Натрій карбонат та кисень.

2. Суміш, що містить однакові за масою кількості гідриду та фосфіду лужного елемента, обережно обробили водою. При цьому утворилася газова суміш з густиною за азотом 0.2238. Визначте лужний елемент.

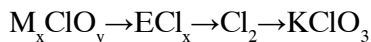
3. Після прожарювання 2.42 г кристалогідрату Купрум нітрату до сталої маси добуто 0.8 г залишку. Знайдіть формулу кристалогідрату.

II рівень

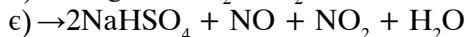
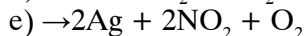
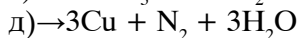
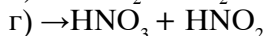
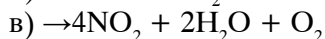
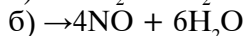
1. Скласти рівняння реакції між $\text{Fe}(\text{HCO}_3)_2$, киснем та водою, навести схему електронного балансу.

2. Визначити формулу солі M_xClO_y , якщо відомо, що масова частка Хлору у сполуці становить $1/3$, а відношення мас металічного елемента М і Оксигену в ній – $1 : 2.09$. Складіть рівняння реакцій за наведеною схемою:

III рівень

1. Відтворіть ліву частину рівнянь, враховуючи коефіцієнти у правій частині:

2. Невідомий газоподібний вуглеводень в кількості 5 мл змішали в евідометрі з 20 мл кисню і суміш підпалили. Після того, як продукти згорання охололи до початкової температури, а водяна пара повністю конденсувалася, об'єм газів, що залишилися, становив 15 мл. Після поглинання утвореного вуглекислого газу гідроксидом натрію, цей об'єм зменшився до 5 мл. Встановіть, який вуглеводень взяли для реакції та напишіть рівняння його згорання.

11 клас**I рівень**

1. Напишіть рівняння реакції між двома речовинами, якщо її продуктами є:

- нітроген (II) оксид та вода;
- купрум (II) сульфат, купрум (II) нітрат та вода;
- циклогексан та цинк бромід.

2. При спалюванні 10 т піриту (FeS_2), що містив домішки, отримано $3500 \text{ м}^3 \text{ SO}_2$ (н. у.). Скільки процентів домішок (за масою) було в піриті?

3. 2-Хлорпропан необхідно перетворити в пропан. Запропонуйте три можливі варіанти (можна в декілька стадій), напишіть відповідні схеми реакцій, вкажіть реагенти, а якщо потрібно — каталізатори.

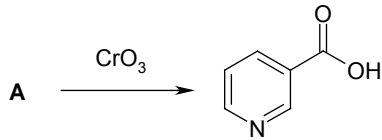
II рівень

1. Зразок сплаву для пайки металів масою 5 г розчинили в нітратній кислоті. Утворений розчин випарили, а залишок прожарили до постійної маси. В результаті отримали 5.87 г суміші оксидів свинцю(II) та олова(IV). Встановіть процентний склад свинцю та олова в сплаві, напишіть всі рівняння реакцій, про які йде мова в задачі.

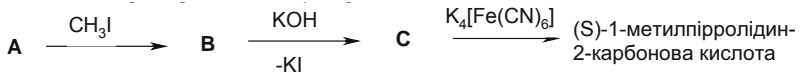
2. Зобразіть структурні формули всіх ізомерних алкінів брутто-формули C_6H_{10} , та назвіть їх за номенклатурою IUPAC.

III рівень

1. Нікотин (сполука А), безбарвна масляниста рідина, є основним алкалоїдом тютюну. Його брутто-формула — $\text{C}_{10}\text{H}_{14}\text{N}_2$. Відомо така реакція його окиснення:

Інші відомі перетворення нікотину зображені нижче на схемі:

Зобразіть стереоформули сполук **A-C** та (S)-1-метилпірролідін-2-карбонової кислоти.

2. Зразок йоду масою 0.4948 г в пароподібному стані має об'єм 249.8 мл при температурі 900 °С. Тиск парів йоду дорівнює 641 мм. рт. ст. Молекулярний йод частково дисоціює за схемою $\text{I}_2 = 2\text{I}$, причому ця дисоціація є оборотною.

Вирахуйте:

- середню молекулярну масу парів йоду (стала $R = 0.082 \text{ л/атм} \cdot \text{К}$);
- теоретичний тиск парів молекулярного йоду, припустивши, що дисоціація відсутня;
- процентний склад (за масою) парів молекулярного йоду в газовій суміші.

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З БІОЛОГІЇ**

9 клас

I рівень

(одна правильна відповідь)

1 завдання

- 1) Гаметофіт є домінуючим поколінням у:
а) мохів; б) папоротей; в) хвощів;
г) плаунів; д) голонасінних.
- 2) Тип суцвіття в цибулі:
а) зонтик; б) кошик; в) китиця; г) голівка; д) волоть.
- 3) Тип плоду в арахісу:
а) ягода; б) кістянка; в) горіх; г) біб; д) сім'янка.

2 завдання

- 1) Радіальна симетрія та двошаровість характерна для:
а) евглени; б) морського їжака; в) медузи;
г) морської зірки; д) краба.
- 2) Основний компонент покриву тіла трилобітів:
а) муреїн; б) мієлін; в) віск; г) хітин; д) пектин.
- 3) До якого класу тварин належить збудник корости:
а) комахи; б) павукоподібні; в) круглі черви;
г) ракоподібні; д) сисуни.

3 завдання

- 1) Кількість стулкових клапанів у серці ссавців:
а) один; б) два; в) три; г) чотири; д) п'ять.
- 2) Найменший тиск крові в:

- а) легеневих венах ; б) капілярах; в) аорті;
 г) верхній порожнистій вені; д) нижній порожнистій вені.
- 3) Структурна одиниця щільної речовини кістки :
 а) ацинус; б) часточка; в) нефрон; г) остеон; д) острівець.

II рівень

1 завдання

Назвіть прізвище вченого, який:

- 1) відкрив явище фагоцитозу;
- 2) відкрив кола кровообігу;
- 3) відкрив резус – фактор;
- 4) відкрив подвійне запліднення;
- 5) створив першу вакцину.

2 завдання

Наведіть відповідний термін:

- 1) речовини, що знаходяться в еритроцитах і визначають групи крові системи АВО;
- 2) запилення квіток за допомогою комах;
- 3) фаза скорочення серцевого м'язу
- 4) плазма крові, позбавлена фібриногену;
- 5) група спорангіїв, розташована на листку папороті.

III рівень

- 1) Опишіть шлях крові по великому і малому колам кровообігу ссавців.
- 2) Опишіть типи м'язової тканини в людини.

10 клас

I рівень

(одна правильна відповідь)

1 завдання

- 1) Гаметофіт є домінуючим поколінням у:
а) мохів; б) папоротей; в) хвощів;
г) плаунів; д) голонасінних.
- 2) Тип суцвіття в цибулі:
а) зонтик; б) кошик; в) китиця; г) голівка; д) волоть.
- 3) Тип плоду в арахісу:
а) ягода; б) кістянка; в) горіх; г) біб; д) сім'янка.

2 завдання

- 1) Радіальна симетрія та двошаровість характерні для:
а) евглени; б) морського їжака; в) медузи;
г) морської зірки; д) краба
- 2) Основний хімічний компонент покриву тіла трилобітів:
а) муреїн б) мієлін; в) віск; г) хітин; д) пектин.
- 3) До якого класу тварин належить збудник корости:
а) комахи; б) павукоподібні; в) круглі черви;
г) ракоподібні; д) сисуни.

3 завдання

Кількість видів піримідинових азотистих основ, що входять до складу нуклеїнових кислот:

- а) один; б) два; в) три; г) чотири; д) п'ять.
- 2) Кількість молекул АТФ, що утворюється в результаті спиртового бродіння:
а) одна; б) дві; в) три; г) чотири; д) шість.
- 3) Молекула хлорофілу містить:
а) ферум; б) манган; в) магній; г) купрум; д) калій.

II рівень

1 завдання

Назвіть прізвище вченого, який:

- 1) відкрив явище фагоцитозу;
- 2) сформулював тезу: «кожна клітина походить від іншої клітини»;
- 3) сформулював закон гомологічних рядів;
- 4) відкрив клітинне ядро;
- 5) створив першу теорію еволюції.

2 завдання

Наведіть відповідний термін:

- 1) синтез ДНК на матриці РНК;
- 2) запилення квіток за допомогою комах;
- 3) фаза скорочення серцевого м'язу;
- 4) плазма крові, позбавлена фібриногену;
- 5) білкова оболонка вірусів.

III рівень

1) Опишіть етапи ембріонального розвитку у тварин.

2) Задача. В процесі енергетичного обміну утворилося 210 молекул АТФ. Повного розщеплення зазнали 5 молекул глюкози, а решта - пройшли лише безкисневий етап обміну. Скільки молекул глюкози розщепилося загалом?

11 клас

I рівень

(одна правильна відповідь)

1 завдання

- 1) Гаметофіт є домінуючим поколінням у:
а) мохів; б) папоротей; в) хвощів;
г) плаунів; д) голонасінних.
- 2) Тип суцвіття в цибулі:
а) зонтик; б) кошик; в) китиця; г) голівка; д) волоть.
- 3) Тип плоду в арахісу:
а) ягода; б) кістянка; в) горіх; г) біб; д) сім'янка.

2 завдання

- 1) Радіальна симетрія та двошаровість характерні для:
а) евглени; б) морського їжака; в) медузи;
г) морської зірки; д) краба
- 2) Основний хімічний компонент покриву тіла трилобітів:
а) муреїн б) мієлін; в) віск; г) хітин; д) пектин.
- 3) До якого класу тварин належить збудник корости:
а) комахи; б) павукоподібні; в) круглі черви;
г) ракоподібні; д) сисуни.

3 завдання

- 1) Кількість видів піримідинових азотистих основ, що входять до складу нуклеїнових кислот:
а) один; б) два; в) три; г) чотири; д) п'ять.
- 2) Кількість молекул АТФ, що утворюється в результаті спиртового бродіння:
а) одна; б) дві; в) три; г) чотири; д) шість.
- 3) Молекула хлорофілу містить:
а) ферум; б) манган; в) магній; г) купрум; д) калій.

II рівень

1 завдання

Назвіть прізвище вченого, який:

- 1) відкрив явище фагоцитозу;
- 2) сформулював тезу: «кожна клітина походить від іншої клітини»;
- 3) сформулював закон гомологічних рядів;
- 4) відкрив клітинне ядро;
- 5) створив першу теорію еволюції.

2 завдання

Наведіть відповідний термін:

- 1) синтез ДНК на матриці РНК;
- 2) запилення квіток за допомогою комах;
- 3) фаза скорочення серцевого м'язу;
- 4) плазма крові, позбавлена фібриногену;
- 5) білкова оболонка вірусів.

III рівень

1) Опишіть етапи ембріонального розвитку у тварин.

Задача. У кукурудзи буває забарвлений ендосперм (A) і незабарвлений (a), гладенькі зерна (B) і зморшкуваті (b). Частота кросинговеру між відповідними генами — 4%. Визначте генотипи і фенотипи потомства від схрещування: AB // ab X ab // ab

**ВІДДІЛЕННЯ
ІСТОРІЇ**

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ**

СЕКЦІЯ «АРХЕОЛОГІЯ»

9 клас

I рівень

Завдання № 1

1.1.1. Зображена на малюнку статуетка виготовлена племенами

А слов'ян
Б скіфів

В трипільців
Г таврів

1.1.2. Одна із ранніх форм релігійних вірувань, що передбачає поклоніння предметам неживої природи наділених за уявленнями чудодійною силою — це

А антропоморфізм В тотемізм
Б анімізм Г фетишизм

1.1.3. Визначте, хто у суспільстві античних міст-держав Пн. Причорномор'я мав політичні права

А греки жінки та чоловіки
Б тільки греки-чоловіки

В усі жителі міста
Г царські скіфи та греки-чоловіки

1.1.4. Назвіть тюркське плем'я, яке мешкало по сусідству зі східними слов'янами

А іжора
Б сармати
В авари
Г готи

Завдання № 2

1.2.1. Визначте наслідок для Київської Русі описаної в уривку літопису події: *«У рік 6473 [965] рушив Святослав на Хозар. Почувши ж про це, хозари вийшли наспроти з князем своїм, каганом... і сталася битва між ними...»*

А князь Святослав утягнув свою державу в довгу і затяжну війну, що значно послабила Русь
Б падіння Хозарії відкрило шлях на Русь кочовим народам Сходу
В ліквідація загрози з боку хозарів призвела до активізації племінного сепаратизму
Г Київська Русь мала визнати Хозарський каганат

1.2.2. Визначте наслідки Київського повстання 1113 р.:

А захоплення та розорення Києва монголами
Б силове захоплення Володимиром Мономахом Києва всупереч рішення Любецького князівського з'їзду
В запрошення Володимира Мономаха на київський престол
Г значне підвищення цін на сіль, погіршення становища селян-закупів

1.2.3. «Ой, лиха ти, честь, татарська». Про якого князя мовив літописець:

А Данила Романовича
Б Ярослава Осмомисла
В Романа Мстиславича
Г Мстислава Удатного

1.2.4. Наслідком поразки литовсько-руського війська у битві на річці Ворскла 1399 р. стало те, що

- А посилювалися напади Кримського ханства на руські землі.
- Б посилювався польський політичний тиск і була підписана Віленська унія
- В землі Чернігово-Сіверщини були захоплені Московською державою
- Г до Туреччини відійшли землі Поділля

Завдання № 3

1.3.1. Визначте, яке з наведених положень НЕ ВІДНОСИТЬСЯ до «Ординації Війська Запорозького» 1638 р.:

- А «Дозволяємо і призначаємо організувати реєстрове військо в числі шість тисяч. ...».
- Б «На вічні часи позбавляємо козаків старшинства, всяких старовинних судових установ, права, доходів і інших відзнак набутих ними за вірні послуги від наших предків...».
- В «І на далі козаки повинні будуть коритися виключно тому старшому, якого вони самі оберуть, але який буде затверджений королем його
- Г «На місце старшого, який більше не буде [вибиратись] з серед козаків, ми будемо ставити старшого комісара... сотники і отамани можуть обиратися з самих

1.3.2. Визначте битву, що відбулася напередодні описаних поляком-сучасником подій Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст.: *«Ворог не хоче пустити нас за Білу Церкву і сильно зміцнює свій табір... тепер ми оточені ворогом звідусіль — спереду, з боків і позаду. Селяни руйнують за нами мости і переправи, погрожуючи нам: «Якщо б ви хотіли втекти, то не втечете».*

- А Битва під Батогом.
- Б Битва під Берестечком.
- В Корсунська битва.
- Г Пилявецька битва

1.3.3. Визначте основні філософські ідеї Г. Сковороди:

1) заперечення пізнання Бога; 2) самопізнання людини; 3) обґрунтування божественної природи самодержавства; 4) ідея «європейського дому» – згуртування європейських народів для подолання турецької експансії; 5) пошук шляхів людського щастя; 6) протиставлення насильству, корисливості, нечесно набутому багатству спокою душі, сумлінної праці, скромності і мудрості.

А 2, 4, 5;

В 2, 5, 6;

Б 2, 3, 5;

Г 1, 4, 6

1.3.4. До якого документу відноситься цитований уривок: «Якщо судом Божим нинішньому і майбутньому гетьманові смерть трапиться, то щоб проміж Війська Запорозького козацького... справжнього козака гетьманом по стародавніх правах військових обирати на гетьманство по указу великого государя... а обраний гетьман в Москву їздити і великого государя пресвітлі очі бачити повинен буде так як нині гетьман нинішній за своєю обіцянкою учинив...»?

А «Березневі статті» 1654 р.

Б Гадяцький трактат

В Московські статті

Г «Конституція Пилипа Орлика»

Завдання № 4

1.4.1. Визначте особливості культур Сходу

1) поширення ієрогліфічного письма; 2) центральне місце у культурі – людина як центр Всесвіту; 3) релігійні традиції досить сильно впливають на розвиток живопису, архітектури, театру; 4) завдання культури – пошук гармонії людини і природи; 5) музика є окремими, самостійним видом мистецтва; 6) наука спрямована на перетворення природи, підпорядкування її людині

А 1, 2, 3

В 2, 3, 5

Б 1, 3, 4

Г 3, 4, 6

1.4.2. Яка категорія козацтва особисто не несла прямої військової служби

А сердюки

В підпомічники

Б компанійці

Г виборні козаки

1.4.3. Визначте, хто із українських національно-культурних діячів належав до стану духовенства

1) Ю. Федькович; 2) І. Могильницький; 3) М. Шашкевич;

4) В. Лукашевич; 5) М. Максимович

А 1, 2

В 4, 5

Б 2, 3

Г 3, 4

1.4.4. На якій картині відображено події Національної революції середини XVII ст?

II рівень**Завдання № 1**

2.1.1. Установіть відповідність між періодом історії України та його характерними рисами

1 VIII — перша пол. IX ст.	А політична дезорганізація і князівські міжусобиці
2 X – XI ст.	Б найвищий розвиток і найбільше піднесення Київської Русі
3 XII–XIII ст.	В кристалізація протидержавних утворень у східних слов'ян
4 XIII–XIV ст.	Г розвиток могутнього осередку державності на заході Русі
	Д ставлення Давньоруської держави з центром у Києві

2.1.2. Установіть відповідність між датою та подією

1 1097 р.	А здобуття Романом Мстиславовичем Галича
2 1199 р.	Б хрещення Володимиром Святославовичем Русі
3 1253 р.	В з'їзд князів у Любечі
4 1385 р.	Г коронування Данила Галицького у Дорогочині
	Д укладення Кревської унії між Литвою та Польщею

2.1.3. Установіть відповідність між давньоукраїнським письменником та його творчими доробками:

1 Юрій Дрогобич	А «Меч духовний», «Лютня Аполлонова»
2 Лазар Баранович	Б «Прогностична оцінка поточного 1483 року»
3 Памво Беринда	В «Ключ разуменія», «Небо новое», «Скарбница потребная»
4 Іоанікій Галятовський	Г «Лексикон...», «Імнології»
	Д «Про целібат», «Природне право»

2.1.4. Установіть відповідність між характерними рисами та назвою архітектурного стилю

1 химерність, плавність форм та ліній, переважання у декорі стилізовано-рослинних орнаментів	А бароко
2 стрільчасті склепіння, безліч кам'яного різьблення і скульптурних прикрас	Б класицизм
3 простота, логічність, монументальність, стриманість декоративного оздоблення	В готика
4 сильні контрасти об'ємів, урочиста монументально-декоративна єдність, яка вражає уяву своїм розмахом.	Г модерн
	Д конструктивізм

Завдання № 2

2.2.1. Установіть відповідність, визначивши історичну персоналію:

1 «... Він дивився на козаків не лише під кутом зору їхніх особливих станових інтересів, а й як на потенційних рушіїв українського суспільства в цілому. Сам він об'єднав військову силу козацтва з політичною, церковною та культурною верхівкою України»	А Сигізмунд II Август
2 «За його правління Польська держава переживала період економічного й культурного піднесення. Тодішня Польща видавалася чи не єдиним острівцем внутрішньої злагоди на тлі кривавих релігійних конфліктів, що вирували в Європі. Своім універсалом він приєднав до Польської корони Підляшшя та Волинь»	Б Костянтин Острозький
3 «Він був київським воєводою, найбільший після польського короля землевласник, у найстисліші терміни мав можливість виставити 15–20 тисяч війська, при його дворі перебувало постійно 2 тисячі шляхетних юнаків-слуг, які здобували лицарський вишкіл»	В Іван Сірко

4 «Запорозький козак, відзначався неабиякою мужністю, винахідливістю, вмінням воювати; часто обирався кошовим отаманом на Січі; уславився як борець проти турків і татар, за переказами, не програв жодної битви»	Г П. Конашевич-Сагайдачний
	Д Б. Хмельницький

2.2.2. Установіть відповідність між гетьманом та його соціально-економічною політикою:

1 І. Брюховецький	А активне відстоювання інтересів старшинської верхівки; шедрі роздачі землі українській покозаченій шляхті, що викликало повстання незаможного козацтва на початку його гетьманування
2 П. Дорошенко	Б запровадження значкових товаришів; впорядкування податків; заборона відбирати у козаків землі, матеріальна підтримка митців
3 Д. Апостол	В створив митну лінію на кордоні, організував карбування власної монети, військо сердюків
4 І. Мазепа	Г позиціонував себе захисником черні, однак організований перепис населення та встановлення розмірів податків, що надходили до царської скарбниці, призвели до повстання селян і козаків
	Д проведення «Генерального слідства про маєтності», вперше було встановлено точний розмір державних видатків

2.2.3. Установіть відповідність між періодом в історії України та характерної рисою соціально-економічного розвитку

1 друга половина XVIII ст.	А зростання кількості «піших» селян та «місячників»
2 перша половина XIX ст.	Б прискорений розвиток залізничного транспорту
3 друга половина XIX ст.	В поява фільварків

4 початок ХХ ст.	Г панування козацького фермерського землеволодіння
	Д створення синдикатів та трестів у промисловості

2.2.4. Установіть відповідність між галуззю культури та її представниками

1 архітектура	А М. Пимоненко, С. Васильківський, М. Самокиш
2 живопис	Б М. Вербицький, М. Лисенко, С. Людкевич
3 театр	В В. Городецький, О. Кобелев, В. Кричевський
4 музика	Г О. Кобилянська, М. Коцюбинський, В. Стефаник
	Д І. Карпенко-Карий, М. Кропивницький, М. Старицький

Завдання № 3

2.3.1. Установіть хронологічну послідовність появи цитованих документів

А «Заворушення розпочалося з того, що незадоволені матроси ... зібралися на площі для обговорення своїх потреб... Щоб припинити мітинг була відправлена рота солдатів і матросів...».

Б «Ясновельможним їх милості панам воєводство складає високу повагу і просить їх милість панів-послів повідомити про тяжкі кривди, утиски наших прав і вольностей, що їх наносить Палій — бунтівник, а також щоб приклали зусилля для того, щоб цей бунтівник міг бути вигнаний із нашого воєводства».

В «Військо це передбачається утворити на Україні з людей, до козачої служби здібних і здавна відомих звичкою і охотою до неї... Як мине потреба в українських полках, всі вони розпускаються по своїх домівках, але вже назавжди залишаться приналежними війську».

Г «Ми оголошуємо ..., щоб завершено було те з'єднання або унія Великого князівства Литовського з королівством Польським... Знаючи, що це об'єднання приносило велику славу і користь обом народам, ми спрямували на це діло нашу думку і волю, призначили без дальшого загаяння тут спільний сейм...».

2.3.2. Установіть хронологічну послідовність подій

- А приєднання Київської митрополії до Московського патріархату
- Б виникнення уніатської церкви
- В захоплення Константинополя турками
- Г «Велика схизма»

2.3.3. Розташуйте адміністративні одиниці Російської імперії у порядку зростання

- А повіт
- Б губернія
- В волость
- Г стан

2.3.4. Розташуйте види культури у порядку зростання кількості її носіїв (від меншої до більшої)

- А професійна
- Б народна
- В елітарна
- Г масова

III рівень

3.1. Охарактеризуйте особливості державного та соціального устрою Київської Русі у XII–XIII ст.

3.2. Порівняйте соціально-економічний розвиток Наддніпрянської та Західної України протягом другої половини XIX ст.

10 клас

I рівень

Завдання № 1

1.1.1. Зображений на малюнку виріб належить

- А слов'янам В трипільцям
Б скіфам Г таврам

1.1.2. Одна із раннях форм релігійних вірувань, що передбачає віру в існування душі і духів, які керують матеріальним світом – це

- А антропоморфізм В тотемізм
Б анімізм Г фетишизм

1.1.3. Що вплинуло на перехід доісторичної людини від пасивного до активного перетворення навколишнього середовища?

- А поява залізних знарядь праці
Б поява торгівлі
В поділ роду на фратрії
Г нові способи обробки каменю

1.1.4. Визначте територію розселення частини скіфських племен, які за свідченнями античних авторів вважали себе найкращими і найчисельнішими, а решту скіфів – підвладними собі

- А Лісостепове Лівобережжя
Б Степовий Крим і Приазов'я
В Межиріччя Дніпра і Дністра до Південної Київщини та Південної Волині

Г Причорноморські степи Правобережжя і частина Лівобережжя

Завдання № 2

1.2.1. Назвіть сарматські племінні угруповання:

1 алани; 2 венеди; 3 анти; 4 сіверяни; 5 язиги; 6 склавини; 7 аорси

А 1, 3, 5 В 2, 3, 6

Б 2, 5, 7 Г 1, 5, 7

1.2.2. Визначте основні галузі господарства давніх слов'ян:

1 кочове скотарство; 2 работоргівля; 3 орне землеробство;

4 приселищне тваринництво; 5 виноградарство;

6 виробництво й обробка заліза.

А 1, 3, 6 В 3, 4, 5

Б 2, 3, 5 Г 3, 4, 6

1.2.3. Характерними рисами розвитку Київської Русі у ІХ – першій половині Х ст. були

А становлення держави з центром у Києві, войовнича зовнішня політика

Б посилення удільних князівств, постійні напади кочових племен

В запровадження державної релігії, поширення писаного кодифікованого права

Г поява військово-племінних союзів у східних слов'ян

1.2.4. 7 листопада 2011 р. житель Запоріжжя Сергій П'янков під час риболовлі на Дніпрі витягнув з ріки старовинний меч, який нарекли «мечем з Дніпра». Кому, за припущеннями дослідників, могла належати ця зброя?

- А Олегу Віщомуабо представнику його оточення
 Б Святославу Завойовнику або представнику його оточення
 В Ярославу Мудрому або представнику його оточення
 Г Мстиславу Святославовичу або представнику його оточення

Завдання № 3

1.3.1.Що вважається тріумфом політики гетьмана П. Дорошенка?

- А перемога у боротьбі за владу над Петром Суховієм
 Б об'єднання «України обох сторін Дніпра»
 В досягнення компромісу з Запорозькою Січчю
 Г перемога над Московською державою

1.3.2. Який міжнародний документ закріпив розподіл України між сусідніми державами у XVII ст.?

- А «Ніштадський мир» В «Вічний мир»
 Б «Віленське перемир'я» Г «Переяславські статті»

1.3.3.Яка таємна організація наприкінці XIX ст. оголосила своїм програмним гаслом: «самостійна Україна від гір Карпатських до гір Кавказьких»

- А РУП В «Братство тарасівців»
 Б «Руська бесіда» Г Київська громада

1.3.4. Визначте основні здобутки українського руху у роки першої Російської революції (1905-1907 рр.): 1 створення мережі «Просвіт»; 2 безкоштовна передача землі селянам; 3 крайова автономія; 4 скасування обмежень на видання україномовних книг; 5 досвід діяльності українських депутатськихгруп у I та II Державних думах; бстворення українських вищих навчальних закладів

- А 1, 4, 5 В 2, 5, 6
 Б 1, 3, 4 Г 3, 4, 6

Завдання № 4

1.4.1. Яка подія сприяла перетворенню УЦР з громадської організації на державний представницький орган українського народу?

- А І – й Військовий з'їзд
- Б Всеукраїнський національний конгрес
- В створення Генерального Секретаріату
- Г проголошення IV-го Універсалу

1.4.2. Визначте головну мету культурного будівництва більшовиків упродовж 1918–1920 рр.

- А русифікація освіти
- Б поширення комуністичної ідеології
- В утвердження засад соціалістичного реалізму
- Г прискорення науково-технічної революції

1.4.3. Про наслідки якого процесу початку 1930-х йде мова: «... з України депортовано 31,6 тис. сімей. Більшість депортованих прийняв Північний край. В Сибір було перенесено 11,9 тис. сімей.»

- А освоєння цілинних земель Поволжя та Сибіру
- Б «партійну чистку» КП(б)У
- В переселення національних меншин
- Г розкуркулення селян

1.4.4. Хто з радянських державно-партійних діячів вплинув на посилення хлібозаготівель в УСРР упродовж 1932–1933 рр.?

- А В. Молотов
- Б Г. П'ятаков
- В Х. Раковський
- Г Ю. Коцюбинський

II рівень

Завдання № 1

2.1.1. Установіть відповідність між епохою та характерними рисами розвитку первісного соціуму

1 палеоліт	А зникає «мамонтова» фауна, з'являються вовки, лисиці, вепри, зайці, благородні олені, бурі ведмеді
2 мезоліт	Б відкриті гончарні печі являли собою двоярусні конструкції з топильною і випалювальною (верхньою) камерами
3 неоліт	В існувало дві зони з різним типом господарства: північно-західна – мисливців на мамонтів та південно-східна – мисливців на бізонів
4 енеоліт	Г вирощували городні культури – цибулю, часник; мали можливість зберігати воду, готувати варену їжу
	Д утворення рабовласницьких держав

2.1.2. Установіть відповідність між періодом та його характерними рисами

1 VIII – перша пол. IX ст.	А політична роздробленість і князівські міжусобиці
2 X – XI ст.	Б найвищий розвиток і найбільше піднесення Київської Русі
3 XII–XIII ст.	В кристалізація протидержавних утворень у східних слов'ян
4 XII–XIV ст.	Г період існування Галицько-Волинської держави
	Д поява держави східних слов'ян з центром у Києві

2.1.3. Установіть відповідність між твором часів Київської Русі і його уривком

1 «Слово про закон і благодать» Іларіона	А «Заклав Ярослав місто велике, біля якого зараз Золоті ворота, заклав і церкву святої Софії, митрополію, і потім церкву святої Богородиці Благовіщення на Золотих воротах...».
2 «Повчання» Володимира Мономаха	Б «...Блаженний пострижений був при ігумені Никоні, добре навчався іконописній майстерності. Дуже добре вмів ікони писати...».

3 «Повість минулих літ»	В «... Найбільше ж за все убогих не забувайте, але, скільки зможете, по силі своїй, годуйте їх, давайте милостиню сироті..., і не дозволяйте сильним погубити людину».
4 «Слово о полку Ігоревім»	Г «Бо ж закон попередником був і слугою благодаті й істини; істина ж і благодать – слуга майбутньому вікові, життю нетлінному».
	Д «Позлазили всі з коней, бо хотіли, б'ючись, дійти до ріки Дінця; бо вони казали: “Якщо відпустимо і втечемо самі, а чорних людей залишимо, то гріх нам буде від Бога”...».

2.1.4. Установіть відповідність між добою «Великих реформ» 1860-х – 1870-х рр. та їхніми наслідками

1 селянська	А поява земсько-ліберальної опозиції
2 військова	Б розширення автономії університетів
3 освітня	В демократизація судового процесу
4 земська	Г скорочення селянського землеволодіння
	Д скасування рекрутської повинності

Завдання № 2

2.2.1. Установіть відповідність між терміном та його визначенням

1 дворище	А об'єднання дворів, у яких мешкало по декілька поколінь однієї селянської родини
2 дим	Б велике багатогалузеве товарне господарство, що ґрунтується на примусовій праці кріпаків
3 фільварок	В окреме селянське господарство
4 зимівник	Г адміністративна територіальна одиниця в Литві і Польщі у XV-XVIII століттях, яку очолював воєвода
	Д господарства запорізьких козаків, де вони мешкали, коли не було військових дій

2.2.2. Установіть відповідність між назвами документів та уривками з них

1 I Універсал УЦР	А «Ми, Центральна Рада, завжди стояли за те, щоб не відділяти Україну від Росії... ми рішуче ставимось проти замірів самовільного здійснення автономії України до Всеросійського Учредительного зібрання...»
2 II Універсал УЦР	Б «...Не oddіляючись від всієї Росії, не розриваючи з державою Російською... Хай порядок і лад на Україні дають вибрані вселюдним, рівним, прямим і тайним голосуванням Всенародні Українські збори (Сойм). Всі закони, що повинні дати той лад тут у нас, на Україні, мають право видавати тільки наші Українські збори»
3 III Універсал УЦР	В «...Народе український і всі народи України! Віднині Україна стає Українською Народною Республікою!... Маючи силу і владу на рідній землі, ми тою силою і владою станемо на сторожі прав і революції не тільки нашої землі, але і всієї Росії»
4 IV Універсал УЦР	Г «...Народе Український! Впали вікові пута. Прийшла воля всьому пригніченому народові, всім поневоленим націям Росії. Настав час і твоєї волі й пробудження до нового, вільного творчого життя після більш як двохсотлітнього сну...»
	Д «..... Власть ... буде належати тільки народові України, іменем якого, поки зберуться Установчі Збори, будемо правити ми, Українська Центральна Рада, представництво робочого народу, селян, робітників і солдатів, та наш виконавчий орган, який однині матиме назву Ради народних міністрів...»

2.2.3. Установіть відповідність між історичною персоналією та галуззю культури:

1 М. Крушельницький, А. Бучма	А наука
2 М. Зеров, В. Підмогильний	Б кіномистецтво

3 Д. Граве, М. Крилов	В образотворчестество
4 М. Самокиш, Ф. Кричевський	Г література
	Д театр

2.3.4. Установіть відповідність між історичним поняттям та його визначенням

1 осадництво	А урядова політика, спрямована на насильницьке утихомирення, замирення злокалізованих національних меншин.
2 експропріація	Б політика залучення представників місцевого населення радянських республік та автономій до місцевого керівництва та надання офіційного статусу їхнім національним мовам
3 коренізація	В примусове вилучення приватного майна державою або громадою
4 ревіндикація	Г політика планомірного заселення українських земель військовими та цивільними колоністами, здійснювана урядом Польщі в 1920-х рр.
	Д акція примусового навернення православних Польщі до католицької віри, здійснена 1937 року

Завдання № 3

2.3.3. Установіть хронологічну послідовність археологічних культур

- А чорноліська археологічна культура
- Б катакомбна археологічна культура
- В підгірцівська археологічна культура
- Г трипільська археологічна культура

2.3.2. Установіть хронологічну послідовність подій та процесів

- А виникнення першого давньогрецького поселення Борисфеніда
- Б досягнення Великою Скіфією вершини свого розвитку
- В поява кіммерійців на території сучасної України
- Г утворення Боспорського царства

2.3.3. Установіть хронологічну послідовність подій пов'язаних із розвитком українського національно-визвольного руху

А закриття газети «Київський телеграф»

Б створення першої політичної партії Наддніпрянщини – РУП

В початок видання журналу «Основа»

Г відкриття у Львові Наукового товариства ім. Шевченка (НТШ)

2.3.4. Установіть хронологічну послідовність видатних істориків України

А Л. Залізняк

В В.Хвойка

Б Б. Мозолевський

Г М. Берлінський

III рівень

3.1. Охарактеризуйте основні етапи поширення християнства у східних слов'ян. Чому хрещення Русі стало закономірним процесом у розвитку Київської Русі?

3.2. Сучасні історики В.Смолій та В.Степанков стверджують, що масове покозачення селян і міщан розпочалося після повстань, очолених К. Косинським і С. Наливайком. Доведіть або спростуйте справедливість твердження вчених.

11 клас

I рівень

Завдання № 1

1.1.1. Зображений на малюнку виріб належить

А слов'янам
Б скіфам

В трипільцям
Г таврам

1.1.2. Одна із ранніх форм релігійних вірувань, що передбачає віру в існування душі і духів, які керують матеріальним світом. – це

А антропоморфізм В тотемізм
Б анімізм Г фетишизм

1.1.3. Що вплинуло на перехід доісторичної людини від пасивного до активного перетворення навколишнього середовища?

А поява залізних знарядь праці
Б поява торгівлі
В поділ роду на фратрії
Г нові способи обробки каменю

1.1.4. Визначте територію розселення частини скіфських племен, які за свідченнями античних авторів вважали себе найкращими і найчисельнішими, а решту скіфів – підвладними собі

А Лісостепове Лівобережжя
Б Степовий Крим і Приазов'я
В Межиріччя Дніпра і Дністра до Південної Київщини та Південної Волині
Г Причорноморські степи Правобережжя і частина Лівобережжя

Завдання № 2

1.2.1. Назвіть сарматські племінні угруповання:

1 алани; 2 венеди; 3 анти; 4 сіверяни; 5 язиги; 6 склавини; 7 аорси

А 1, 3, 5 В 2, 3, 6
Б 2, 5, 7 Г 1, 5, 7

1.2.2. Визначте основні галузі господарства давніх слов'ян:

1 кочове скотарство; 2 работоргівля; 3 орне землеробство;

4 приселищне тваринництво; 5 виноградарство;

6 виробництво й обробка заліза.

А 1, 3, 6 В 3, 4, 5
Б 2, 3, 5 Г 3, 4, 6

1.2.3. Характерними рисами розвитку Київської Русі у IX – першій половині X ст. були

А становлення держави з центром у Києві, войовнича зовнішня політика

Б посилення удільних князівств, постійні напади кочових племен

В запровадження державної релігії, поширення писаного кодифікованого права

Г поява військово-племінних союзів у східних слов'ян

1.2.4. 7 листопада 2011 р. житель Запоріжжя Сергій П'янков під час риболовлі на Дніпрі витягнув з ріки старовинний меч, який нарекли «мечем з Дніпра». Кому, за припущеннями дослідників, могла належати ця зброя?

А Олегу Віщому або представнику його оточення

Б Святославу Завойовнику або представнику його оточення

В Ярославу Мудрому або представнику його оточення

Г Мстиславу Святославовичу або представнику його оточення

Завдання № 3

1.3.1. Що вважається тріумфом політики гетьмана П. Дорошенка?

А перемога у боротьбі за владу над Петром Суховієм

Б об'єднання «України обох сторін Дніпра»

В досягнення компромісу з Запорозькою Січчю

Г перемога над Московською державою

1.3.2. Який міжнародний документ закріпив розподіл України між сусідніми державами у XVII ст.?

- А «Ніштадський мир» В «Вічний мир»
Б «Віленське перемир'я» Г «Переяславські статті»

1.3.3. Яка таємна організація наприкінці ХІХ ст. оголосила своїм програмним гаслом: «самостійна Україна від гір Карпатських до гір Кавказьких»

- А РУП В «Братство тарасівців»
Б «Руська бесіда» Г Київська громада

1.3.4. Визначте основні здобутки українського руху у роки першої Російської революції (1905-1907 рр.): 1 створення мережі «Просвіт»; 2 безкоштовна передача землі селянам; 3 крайова автономія; 4 скасування обмежень на видання україномовних книг; 5 досвід діяльності українських депутатських груп у І та ІІ Державних думах; б створення українських вищих навчальних закладів

- А 1, 4, 5 В 2, 5, 6
Б 1, 3, 4 Г 3, 4, 6

Завдання № 4

1.4.1. Яка подія сприяла перетворенню УЦР з громадської організації на державний представницький орган українського народу?

- А І – й Військовий з'їзд
Б Всеукраїнський національний конгрес
В створення Генерального Секретаріату
Г проголошення ІV-го Універсалу

1.4.2. Визначте головну мету культурного будівництва більшовиків упродовж 1918–1920 рр.

- А русифікація освіти
Б поширення комуністичної ідеології
В утвердження засад соціалістичного реалізму
Г прискорення науково-технічної революції

1.4.3. Про наслідки якого процесу початку 1930-х йде мова: «... з України депортовано 31,6 тис. сімей. Більшість депортованих прийняв Північний край. В Сибір було перенесено 11,9 тис. сімей.»

- А освоєння цілинних земель Поволжя та Сибіру
- Б «партійну чистку» КП(б)У
- В переселення національних меншин
- Г розкуркулення селян

1.4.4. Охарактеризуйте причини кризових явищ в економіці УРСР на початку 1970-х рр.: 1 незавершеність економічної реформи 1965 р.; 2 командно-адміністративні засади управління економікою; 3 бойкот радянських товарів на міжнародних ринках; 4 складні природні умови, що негативно впливали на розвиток аграрного сектору економіки; 5 відсутність власних енергетичних ресурсів; бнадмірна централізація управління економікою республіки загальносоюзними міністерствами і відомствами; 7 зростання зовнішнього боргу

А 2, 3, 4

В 1, 2, 6

Б 4, 6, 7

Г 2, 5, 7

II рівень

Завдання № 1

2.1.1. Установіть відповідність між епохою та характерними рисами розвитку первісного соціуму

1 палеоліт	А зникає «мамонтова» фауна, з'являються вовки, лисці, вепри, зайці, благородні олені, бурі ведмеді
2 мезоліт	Б відкриті гончарні печі являли собою двоярусні конструкції з топильною і випалювальною (верхньою) камерами
3 неоліт	В існувало дві зони з різним типом господарства: північно-західна – мисливців на мамонтів та південно-східна – мисливців на бізонів
4 енеоліт	Г вирощували городні культури – цибулю, часник; мали можливість зберігати воду, готувати варену їжу
	Д утворення рабовласницьких держав

2.1.2. Установіть відповідність між періодом та його характерними рисами

1 VIII – перша пол. IX ст.	А політична роздробленість і князівські міжусобиці
2 X – XI ст.	Б найвищий розвиток і найбільше піднесення Київської Русі
3 XII–XIII ст.	В кристалізація протидержавних утворень у східних слов'ян
4 XII–XIV ст.	Г період існування Галицько – Волинської держави
	Д поява держави східних слов'ян з центром у Києві

2.1.3. Установіть відповідність між твором часів Київської Русі і його уривком

1 «Слово про закон і благодать» Ларіона	А «Заклав Ярослав місто велике, біля якого зараз Золоті ворота, заклав і церкву святої Софії, митрополію, і потім церкву святої Богородиці Благовіщення на Золотих воротах...».
2 «Повчання» Володимира Мономаха	Б «...Блаженний пострижений був при ігумені Никоні, добре навчався іконописній майстерності. Дуже добре вмів ікони писати...».
3 «Повість минулих літ»	В «... Найбільше ж за все убогих не забувайте, але, скільки зможете, по силі своїй, годуйте їх, давайте милостиню сироті..., і не дозволяйте сильним погубити людину».
4 «Слово о полку Ігоревім»	Г «Бо ж закон попередником був і слугою благодаті й істини; істина ж і благодать – слуга майбутньому вікові, життю нетлінному».
	Д «Позлазили всі з коней, бо хотіли, б'ючись, дійти до ріки Дінця; бо вони казали: “Якщо відпустимо і втечемо самі, а чорних людей залишимо, то гріх нам буде від Бога”...».

2.1.4. Установіть відповідність між добою «Великих реформ» 1860-х – 1870-х рр. та їхніми наслідками

1 селянська	А поява земсько-ліберальної опозиції
2 військова	Б розширення автономії університетів
3 освітня	В демократизація судового процесу
4земська	Г скорочення селянського землеволодіння
	Д скасування рекрутської повинності

Завдання № 2

2.2.1. Установіть відповідність між терміном та його визначенням

1 дворище	А об'єднання дворів, у яких мешкало по декілька поколінь однієї селянської родини
2 дим	Б велике багатогалузеве товарне господарство, що ґрунтується на примусовій праці кріпаків
3 фільварок	В окреме селянське господарство
4 зимівник	Г адміністративна територіальна одиниця в Литві і Польщі у XV-XVIII століттях, яку очолював воєвода
	Д господарства запорізьких козаків, де вони мешкали, коли не було військових дій

2.2.2. Установіть відповідність між назвами документів та уривками з них

1 І Універсал УЦР	А «Ми, Центральна Рада, завжди стояли за те, щоб не відділяти Україну від Росії... ми рішуче ставимось проти замірів самовільного здійснення автономії України до Всеросійського Учредительного зібрання...»
2 ІІ Універсал УЦР	Б «...Не одділяючись від всієї Росії, не розриваючи з державою Російською... Хай порядок і лад на Україні дають вибрані вселюдним, рівним, прямим і тайним голосуванням Всенародні Українські збори (Сойм). Всі закони, що повинні дати той лад тут у нас, на Україні, мають право видавати тільки наші Українські збори»

3 III Універсал УЦР	В «...Народе український і всі народи України! Від нині Україна стає Українською Народною Республікою!... Маючи силу і владу на рідній землі, ми тою силою і владою станемо на сторожі прав і революції не тільки нашої землі, але і всієї Росії»
4 IV Універсал УЦР	Г «...Народе Український! Впали вікові пута. Прийшла воля всьому пригніченому народові, всім поневоленим націям Росії. Настав час і твоєї волі й пробудження до нового, вільного творчого життя після більш як двохсотлітнього сну...»
	Д «..... Власть ... буде належати тільки народові України, іменем якого, поки зберуться Установчі Збори, будемо правити ми, Українська Центральна Рада, представництво робочого народу, селян, робітників і солдатів, та наш виконавчий орган, який однині матиме назву Ради народних міністрів...»

2.2.3. Установіть відповідність між історичною персоналією та галуззю культури:

1 М. Крушельницький, А. Бучма	А наука
2 М. Зеров, В. Підмогильний	Б кіномистецтво
3 Д. Граве, М. Крилов	В образотворчестество
4 М. Самокиш, Ф. Кричевський	Г література
	Д театр

2.3.4. Установіть відповідність між періодом Другої світової війни та історичними подіями

1 1939–1940	А поразки Червоної Армії, окупація території УРСР німецькими військами
2 1941–1942	Б возз'єднання Закарпатської України з УРСР, Україна стає членом-засновником ООН
3 1942–1943	В Корсунь-Шевченківська операція, визволення України
4 1944	Г початок контрнаступу радянських військ, битва за Дніпро
	Д радянська Західної України, приєднання Буковини та Північної Бессарабії

Завдання № 3

2.3.3. Установіть хронологічну послідовність археологічних культур

- А чорноліська археологічна культура
- Б катакомбна археологічна культура
- В підгірцівська археологічна культура
- Г трипільська археологічна культура

2.3.2. Установіть хронологічну послідовність подій та процесів

- А виникнення першого давньогрецького поселення Борисфеніда
- Б досягнення Великою Скіфією вершини свого розвитку
- В поява кіммерійців на території сучасної України
- Г утворення Боспорського царства

2.3.3. Установіть хронологічну послідовність подій пов'язаних із розвитком українського національно-визвольного руху

- А закриття газети «Київський телеграф»
- Б створення першої політичної партії Наддніпрянщини – РУП
- В початок видання журналу «Основа»
- Г відкриття у Львові Наукового товариства ім. Шевченка (НТШ)

2.3.4. Установіть хронологічну послідовність видатних істориків України

А Л. Залізняк	В В. Хвойка
Б Б. Мозолевський	Г М. Берлінський

III рівень

3.1. Охарактеризуйте суть «неолітичної революції» та визначте її цивілізаційні, соціальні та господарські наслідки для розвитку людства.

3.2. Вчені твердять, що економіка командного типу приречена залишатися витратною, екстенсивною. Доведіть або спростуйте це твердження.

**СЕКЦІЯ
«ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ»**

9 клас

I рівень

Завдання № 1

1.1.1. Зображена на малюнку статуетка виготовлена племенами

А слов'ян
Б скіфів

В трипільців
Г таврів

1.1.2. Одна із ранніх форм релігійних вірувань, що передбачає поклоніння предметам неживої природи наділених за уявленнями чудодійною силою — це

А антропоморфізм
В тотемізм
Б анімізм
Г фетишизм

1.1.3. Визначте, хто у суспільстві античних міст-держав Пн. Причорномор'я мав політичні права

А греки жінки та чоловіки
Б тільки греки-чоловіки

- В усі жителі міста
- Г царські скіфи та греки-чоловіки

1.1.4. Назвіть тюркське плем'я, яке мешкало по сусідству зі східними слов'янами

- А іжора
- Б сармати
- В авари
- Г готи

Завдання № 2

1.2.1. Визначте наслідок для Київської Русі описаної в уривку літопису події: *«У рік 6473 [965] рушив Святослав на Хозар. Почувши ж про це, хозари вийшли насупроти з князем своїм, каганом... і сталася битва між ними...»*

- А князь Святослав утягнув свою державу в довгу і затяжну війну, що значно послабила Русь
- Б падіння Хозарії відкрило шлях на Русь кочовим народам Сходу
- В ліквідація загрози з боку хозарів призвела до активізації племінного сепаратизму
- Г Київська Русь мала визнати Хозарський каганат

1.2.2. Визначте наслідки Київського повстання 1113 р.:

- А захоплення та розорення Києва монголами
- Б силове захоплення Володимиром Мономахом Києва всупереч рішення Любецького князівського з'їзду
- В запрошення Володимира Мономаха на київський престол
- Г значне підвищення цін на сіль, погіршення становища селян-закупів

1.2.3. «Ой, лиха ти, честь, татарська». Про якого князя мовив літописець:

- А Данила Романовича
- Б Ярослава Осмомисла
- В Романа Мстиславича
- Г Мстислава Удатного

1.2.4. Наслідком поразки литовсько-руського війська у битві на річці Ворскла 1399 р. стало те, що

- А посилювалися напади Кримського ханства на руські землі.
- Б посилювався польський політичний тиск і була підписана Віленська унія
- В землі Чернігово-Сіверщини були захоплені Московською державою
- Г до Туреччини відійшли землі Поділля

Завдання № 3

1.3.1. Визначте, яке з наведених положень НЕ ВІДНОСИТЬСЯ до «Ординації Війська Запорозького» 1638 р.:

- А «Дозволяємо і призначаємо організувати реєстрове військо в числі шість тисяч. ...».
- Б «На вічні часи позбавляємо козаків старшинства, всяких старовинних судових установ, права, доходів і інших відзнак набутих ними за вірні послуги від наших предків...».
- В «І на далі козаки повинні будуть коритися виключно тому старшому, якого вони самі оберуть, але який буде затверджений королем його»
- Г «На місце старшого, який більше не буде [визиратись] з серед козаків, ми будемо ставити старшого комісара... сотники і отамани можуть обиратися з самих

1.3.2. Визначте битву, що відбулася напередодні описаних поляком-сучасником подій Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст.: *«Ворог не хоче пустити нас за Білу Церкву і сильно зміцнює свій табір... тепер ми оточені ворогом звідусіль – спереду, з боків і позаду. Селяни руйнують за нами мости і переправи, погрожуючи нам: «Якщо б ви хотіли втекти, то не втечете».*

- А Битва під Батогом.
- Б Битва під Берестечком.
- В Корсунська битва.
- Г Пилявецька битва

1.3.3. Визначте основні філософські ідеї Г. Сковороди:

1) заперечення пізнання Бога; 2) самопізнання людини; 3) обґрунтування божественної природи самодержавства; 4) ідея «європейського дому» — згуртування європейських народів для подолання турецької експансії; 5) пошук шляхів людського щастя; 6) протиставлення насильству, корисливості, нечесно набутому багатству спокою душі, сумлінної праці, скромності і мудрості.

А 2, 4, 5;

В 2, 5, 6;

Б 2, 3, 5;

Г 1, 4, 6

1.3.4. До якого документу відноситься цитований уривок: «Якщо судом Божим нинішньому і майбутньому гетьманові смерть трапиться, то щоб проміж Війська Запорозького козацького... справжнього козака гетьманом по стародавніх правах військових обирати на гетьманство по указу великого государя... а обраний гетьман в Москву їздити і великого государя пресвітлі очі бачити повинен буде так як нині гетьман нинішній за своєю обіцянкою учинив...»?

А «Березневі статті» 1654 р.

Б Гадяцький трактат

В Московські статті

Г «Конституція Пилипа Орлика»

Завдання № 4

1.4.1. Визначте особливості культур Сходу

1) поширення ієрогліфічного письма; 2) центральне місце у культурі — людина як центр Всесвіту; 3) релігійні традиції досить сильно впливають на розвиток живопису, архітектури, театру; 4) завдання культури — пошук гармонії людини і природи; 5) музика є окремими, самостійним видом мистецтва; 6) наука спрямована на перетворення природи, підпорядкування її людині

А 1, 2, 3

В 2, 3, 5

Б 1, 3, 4

Г 3, 4, 6

1.4.2. Яка категорія козацтва особисто не несла прямої військової служби

А сержуки

В підпомічники

Б компанійці

Г виборні козаки

1.4.3. Визначте, хто із українських національно-культурних діячів належав до стану духовенства

1) Ю. Федькович; 2) І. Могильницький; 3) М. Шашкевич;

4) В. Лукашевич; 5) М. Максимович

А 1, 2

В 4, 5

Б 2, 3

Г 3, 4

1.4.4. На якій картині відображено події Національної революції середини XVII ст?

II рівень

Завдання № 1

2.1.1. Установіть відповідність між періодом історії України та його характерними рисами

1 VIII — перша пол. IX ст.	А політична дезорганізація і князівські міжусобиці
2 X – XI ст.	Б найвищий розвиток і найбільше піднесення Київської Русі
3 XII–XIII ст.	В кристалізація протидержавних утворень у східних слов'ян
4 XIII–XIV ст.	Г розвиток могутнього осередку державності на заході Русі
	Д ставлення Давньоруської держави з центром у Києві

2.1.2. Установіть відповідність між датою та подією

1 1097 р.	А здобуття Романом Мстиславовичем Галича
2 1199 р.	Б хрещення Володимиром Святославовичем Русі
3 1253 р.	В з'їзд князів у Любечі
4 1385 р.	Г коронування Данила Галицького у Дорогочині
	Д укладення Кревської унії між Литвою та Польщею

2.1.3. Установіть відповідність між давньоукраїнським письменником та його творчими доробками:

1 Юрій Дрогобич	А «Меч духовний», «Лютня Аполлонова»
2 Лазар Баранович	Б «Прогностична оцінка поточного 1483 року»
3 Памво Беринда	В «Ключ разуменія», «Небо новое», «Скарбница потребная»
4 Іоанікій Галятовський	Г «Лексикон...», «Імнології»
	Д «Про целібат», «Природне право»

2.1.4. Установіть відповідність між характерними рисами та назвою архітектурного стилю

1 химерність, плавність форм та ліній, переважання у декорі стилізовано-рослинних орнаментів	А бароко
2 стрільчасті склепіння, безліч кам'яного різьблення і скульптурних прикрас	Б класицизм
3 простота, логічність, монументальність, стриманість декоративного оздоблення	В готика
4 сильні контрасти об'ємів, урочиста монументально-декоративна єдність, яка вражає уяву своїм розмахом.	Г модерн
	Д конструктивізм

Завдання № 2

2.2.1. Установіть відповідність, визначивши історичну персоналію:

1 «... Він дивився на козаків не лише під кутом зору їхніх особливих станових інтересів, а й як на потенційних рушіїв українського суспільства в цілому. Сам він об'єднав військову силу козацтва з політичною, церковною та культурною верхівкою України»	А Сигізмунд II Август
2 «За його правління Польська держава переживала період економічного й культурного піднесення. Тодішня Польща видавалася чи не єдиним острівцем внутрішньої злагоди на тлі кривавих релігійних конфліктів, що вирували в Європі. Своім універсалом він приєднав до Польської корони Підляшшя та Волинь»	Б Костянтин Острозький
3 «Він був київським воєводою, найбільший після польського короля землевласник, у найстисліші терміни мав можливість виставити 15–20 тисяч війська, при його дворі перебувало постійно 2 тисячі шляхетних юнаків-слуг, які здобували лицарський вишкіл»	В Іван Сірко

4 «Запорозький козак, відзначався неабиякою мужністю, винахідливістю, вмінням воювати; часто обирався кошовим отаманом на Січі; уславився як борець проти турків і татар, за переказами, не програв жодної битви»	Г П. Конашевич-Сагайдачний
	Д Б. Хмельницький

2.2.2. Установіть відповідність між гетьманом та його соціально-економічною політикою:

1 І. Брюховецький	А активне відстоювання інтересів старшинської верхівки; щедрі роздачі землі українській покозаченій шляхті, що викликало повстання незаможного козацтва на початку його гетьманування
2 П. Дорошенко	Б запровадження значкових товаришів; впорядкування податків; заборона відбривати у козаків землі, матеріальна підтримка митців
3 Д. Апостол	В створив митну лінію на кордоні, організував карбування власної монети, військо сердюків
4 І. Мазепа	Г позиціонував себе захисником черні, однак організований перепис населення та встановлення розмірів податків, що надходили до царської скарбниці, призвели до повстання селян і козаків
	Д проведення «Генерального слідства про маєтності», вперше було встановлено точний розмір державних видатків

2.2.3. Установіть відповідність між періодом в історії України та характерної рисою соціально-економічного розвитку

1 друга половина XVIII ст.	А зростання кількості «піших» селян та «місячників»
2 перша половина XIX ст.	Б прискорений розвиток залізничного транспорту
3 друга половина XIX ст.	В поява фільварків

4 початок ХХ ст.	Г панування козацького фермерського землеволодіння
	Д створення синдикатів та трестів у промисловості

2.2.4. Установіть відповідність між галуззю культури та її представниками

1 архітектура	А М. Пимоненко, С. Васильківський, М. Самокиш
2 живопис	Б М. Вербицький, М. Лисенко, С. Людкевич
3 театр	В В. Городецький, О. Кобелев, В. Қричевський
4 музика	Г О. Кобилянська, М. Коцюбинський, В. Стефаник
	Д І. Карпенко-Карий, М. Кропивницький, М. Старицький

Завдання № 3

2.3.1. Установіть хронологічну послідовність появи цитованих документів

А «Заворушення розпочалося з того, що незадоволені матроси ... зібралися на площі для обговорення своїх потреб... Щоб припинити мітинг була відправлена рота солдатів і матросів...».

Б «Ясновельможним їх милості панам воєводство складає високу повагу і просить їх милість панів-послів повідомити про тяжкі кривди, утиски наших прав і вольностей, що їх наносить Палій — бунтівник, а також щоб приклали зусилля для того, щоб цей бунтівник міг бути вигнаний із нашого воєводства».

В «Військо це передбачається утворити на Україні з людей, до козачої служби здібних і здавна відомих звичкою і охотою до неї... Як мине потреба в українських полках, всі вони розпускаються по своїх домівках, але вже назавжди залишаться приналежними війську».

Г «Ми оголошуємо ..., щоб завершено було те з'єднання або унія Великого князівства Литовського з королівством Польським... Знаючи, що це об'єднання приносило велику славу і користь обом народам, ми спрямували на це діло нашу думку і волю, призначили без дальшого загаяння тут спільний сейм...».

2.3.2. Установіть хронологічну послідовність подій

- А приєднання Київської митрополії до Московського патріархату
- Б виникнення уніатської церкви
- В захоплення Константинополя турками
- Г «Велика схизма»

2.3.3. Розташуйте адміністративні одиниці Російської імперії у порядку зростання

А повіт	В волость
Б губернія	Г стан

2.3.4. Розташуйте види культури у порядку зростання кількості її носіїв (від меншої до більшої)

А професійна	В елітарна
Б народна	Г масова

III рівень

3.1. Охарактеризуйте особливості державного та соціального устрою Київської Русі у XII–XIII ст.

3.2. Порівняйте соціально-економічний розвиток Наддніпрянської та Західної України протягом другої половини XIX ст.

10 клас

I рівень

Завдання № 1

1.1.1. Що вплинуло на перехід доісторичної людини від пасивного до активного перетворення навколишнього середовища?

- А поява знарядь праці з металу
- Б освоєння відгінного скотарства
- В поділ роду на фратрії
- Г нові способи обробки каменю

1.1.2. Одна із ранніх форм релігійних вірувань, що передбачає віру в існування душі і духів, які керують матеріальним світом – це

- А антропоморфізм
- Б анімізм
- В тотемізм
- Г фетишизм

1.1.3. Яка подія відбулася у 480 р. до н.е.?

- А виникнення першого давньогрецького поселення Борисфеніда
- Б досягнення Великою Скіфією вершини свого розвитку
- В поява киммерійців на території сучасної України
- Г утворення Боспорського царства

1.1.4. У якому з уривків мова йде про події XII ст.?

- А «Київ два дні піддавався небаченому доти спустошенню, в результаті якого не було зроблено винятку ні для кого: ані святої Софії Київської, ані Десятинної церкви...»
- Б «...смерть братів обірвала князівську династію Романовичів та потягнула за собою у подальшому політичну кризу...»
- В «галицько-волинський князь відверто ігнорував цей ритуал, аж поки до нього не дійшов ханський наказ «дай Галич»»
- Г «нападникам спочатку вдалося увірватись на стіни першого поясу захисного муру, згодом проткнути за нього... останнім прихистком захисників, очолюваних Дмитром, стала Десятинна церква...»

Завдання № 2

1.2.1. Яка із перерахованих українських земель була першою включена до складу ВКЛ

- А Берестейщина В Київське князівство
Б Поділля Г Чернігово-Сіверщина

1.2.2. Назвіть основний принцип управління українськими землями у складі ВКЛ протягом другої половини XIV ст.

- А ліквідація проявів місцевого партикуляризму
Б ліквідація литовських і руських політичних та соціальних традицій
В насадження литовських політичних і культурних традицій
Г запозичення існуючого соціального і політичного устрою руських земель

1.2.3. Що стало приводом до початку Національно-визвольної війни у 1648 р.

- А конфлікт Б.Хмельницького з чигиринським підстаростою Д.Чаплинським
Б запровадження нового подушного податку
В прийняття польським Сеймом «Ординації війська Запорозького 1638 р.»
Г посилення позаекономічної експлуатації селянства

1.2.4. Хто з козацьких ватажків очолив повстання, яке за твердженням істориків В.Смолія та В.Степанкова стало початком процесу масового поkozачення селян і міщан?

- А І. Вишневецький та П.Сагайдачний
Б М. Жмайло та М.Дорошенко
В Я. Остряниця та Д.Гуня
Г Х. Косинський та С.Наливайко

Завдання № 3

1.3.1. Який міжнародний документ закріпив поділ України між сусідніми державами у XVII ст.?

- А «Ніштадський мир» В «Вічний мир»
Б «Віленське перемир'я» Г «Переяславські статті»

1.3.2. В якому році відбулося скасування гетьманства у Лівобережній Україні?

- А 1764 р. В 1781 р.
Б 1775 р. Г 1783 р.

1.3.3. Аграрне перенаселення в Україні у ХІХ – на поч. ХХ ст. намагалися подолати у ході

- А інвентарної реформи 1847–1848 рр.
Б реформи Марії-Терезії та Йосифа ІІ
В селянської реформа в Російській імперії 1861 р.
Г аграрної реформи П. Столипіна

1.3.4. Яка подія стала початком Першої російської революції?

- А «Кривава неділя»
Б імператорський маніфест про започаткування основ парламентаризму
В «третьочервневий» державний переворот
Г повстання на броненосця «Потьомкін»

Завдання № 4

1.4.1. Хто очолив найбільш масштабний виступ проти більшовиків у 1919 р.?

- А отаман Тютюнник В отаман В.Примаков
Б отаман Махно Г отаман Григор'єв

1.4.2. Які події в Європі посприяли падінню гетьманського режиму?

- А поразка Четверного союзу у Першій світовій війні
Б наступ армії А.Денікіна в Україні
В захоплення західноукраїнських земель поляками
Г не визнання Гетьманату країнами Антанти

1.4.3. Постанова одного із пленумів ЦК ВКП(б): «Україна повинна протягом найкоротшого строку дати зразки організації великого громадського господарства ... на площах, які охоплюють цілі округи ...» була втілена на практиці у

- А форсовану індустріалізацію
Б перехід до непу

В суцільну колективізацію

Г тотальну радянізацію

1.4.4. Визначте українські політичні сили, що діяли у міжвоєнний період на території Румунії: 1) прокомуністична організація «Визволення»; 2) Українське національне об'єднання; 3) Українське національно-демократичне об'єднання; 4) Українська національна партія; 5) Радикальна націоналістична організація ; 6) Українська католицька партія.

А 1, 4, 5

В 3, 4, 5

Б 2, 5, 6

Г 1, 2, 4

II рівень

Завдання № 1

2.1.1. Установіть відповідність між твором часів Київської Русі та і його уривком

1 «Слово про закон і благодать» Іларіона	А «Заклав Ярослав місто велике, біля якого зараз Золоті ворота, заклав і церкву святої Софії, митрополію, і потім церкву святої Богородиці Благовіщення на Золотих воротах...».
2 «Повчання» Володимира Мономаха	Б «...Блаженний ... пострижений був при ігумені Никоні, добре навчався іконописній майстерності. Дуже добре вмів ікони писати...».
3 «Повість минулих літ»	В «... Найбільше ж за все убогих не забувайте, але, скільки зможете, по силі своїй, годуйте їх, давайте милостиню сироті..., і не дозволяйте сильним погубити людину».
4 «Слово о полку Ігоревім»	Г «Бо ж закон попередником був і слугою благодаті й істини; істина ж і благодать – слуга майбутньому вікові, життю нетлінному».
	Д «Позлазили всі з коней, бо хотіли, б'ючись, дійти до ріки Дінця; бо вони казали: “Якщо відпустимо і втечемо самі, а чорних людей залишимо, то гріх нам буде від Бога”...».

2.1.2. Установіть відповідність між князівством і характерними рисами його розвитку

1. Київське	А найбільш економічно могутнє після Київського, адміністративно-політичні центри Новгород-Сіверський, Брянськ, Курськ та ін.
2. Чернігівське	Б не мало політичної самостійності й перебувало у повній залежності від Києва, найбільш страждало від нападів кочівників
3. Галицьке	В найбільш густозаселене, у літописі згадано близько 80 міст
4. Переяславське	Г сильними були позиції бояр; головними центрами князівства були міста Перемишль, Звенигород, Тербовль,
	Д до середини XII ст. вважалось вотчиною київських князів, потужними міськими центрами були Любомль, Червен, Белз та ін.

2.1.3. Співвіднесіть повстання з описом його розгортання

1 повстання під проводом Криштофа Косинського	А яскравою сторінкою цього повстання була так звана «Тарасова ніч», коли було знищено Золоту роту, яка складалась з представників найшляхетніших польських родів.
2 повстання під проводом Северина Наливайка	Б у запеклому бою під Жовнином коронному війську вдалося прорвати козацький табір. Вважаючи опір марним, запорозький гетьман з частиною козаків прорвалися на Слобожанщину.
3 повстання під проводом Івана Сулими	В приводом до цього повстання стала особиста кривда, завдана ватажку цього виступу. Вирішальна битва між повстанцями та коронним військом сталася під м. П'яткою на Волині.
4 повстання під проводом Трясила	Г повстання охопило Київщину, Брацлавщину, Волинь, Поділля та білоруське Полісся. Вирішальні битви між повстанцями та коронним військом відбулися біля Урочища Гострий Камінь та Солониця.

	<p>Д повстання під проводом гетьмана реєстрових запорозьких козаків, які повертаючись із походу, зруйнували недавно збудовану польську фортецю на Дніпрі та знищили її німецький найманий гарнізон.</p>
--	---

2.1.4. Установіть відповідність між гетьманом та укладеною угодою

<p>1 </p>	<p>А «Конотопські статті»</p>
<p>2 </p>	<p>Б «Гадяцький трактат»</p>
<p>3 </p>	<p>В «Корсунські статті»</p>
<p>4 </p>	<p>Г «Рішительні пункти»</p>
	<p>Д «Коломацькі статті»</p>

Завдання № 2**2.2.1. Співвіднесіть дату події з її ходом**

1. 1830 р.	А Через деякий час молодий чоловік повернувся до населеного пункту з «Височайшою грамотою», яка закликала селян, вступивши до організації «Тасмна дружина», зі зброєю в руках повстати проти влади поміщиків.
2. 1877 р.	Б фінансовою основою для створення цього товариства послужила пожертва в 20 тис. австрійських крон графині Є.І.Милорадович. За участю М.Драгоманова було вироблено статут товариства
3. 1873 р.	В вихід у світ друком рукописного політичного памфлету у формі козацького літопису другої половини XVIII ст., в якому обґрунтовувалась ідея автономії Гетьманщини
4. 1846 р.	Г Приводом до повстання стали чутки про додатковий призов до армії. В ході повстання було висунуто гасло: «За вашу і нашу свободу»
	Д було закрито недільні школи та заборонено видання книжок українською мовою

2.2.2. Установіть відповідність між історичною персоналією та галуззю культури:

1 Г. Юра, Н. Ужвій	А наука
2 М. Зеров, В. Підмогильний	Б кіномистецтво
3 Д. Граве, М. Крилов	В образотворче мистецтво
4 М. Самокиш, Ф. Кричевський	Г література
	Д театр

2.2.3. Установіть відповідність між поняттям та його визначенням:

1 девальвація	А застій в економіці, виробництві та торгівлі
2 стагнація	Б уповільнення темпів економічного зростання протягом тривалого часу
3 рецесія	В додатковий випуск в обіг банкнотів, паперових грошей та цінних паперів

4 емісія	Г зниження вартості національної валюти
	Д перевищення видатків бюджету над його доходами

2.2.4. Установіть відповідність між прізвищами митців та їх творчими здобутками

1. О. Довженко	А збірка оповідань «Сині етюди»
2. Ф. Кричевський	Б опера «Кармелюк»
3. М. Хвильовий	В фільм-опера «Запорожець за Дунаєм»
4. І. Кавалерідзе	Г кінофільм «Земля»
	Д монументальний дразотворчий триптих «Життя»

Завдання № 3

2.3.1. Розташуйте у хронологічній послідовності історичні процеси та явища характерні для періоду середньовічної історії України

- А поява писаного кодифікованого права
- Б виникнення першої князівської міжусобиці
- В запровадження вотчинного принципу престолонаслідування
- Г встановлення монгольського володарювання

2.3.2. Розташуйте у хронологічній послідовності нормативно-правові акти за поданими з них уривками:

- А «Українська республіка є соціалістична держава робітників та селян. Українська Соціалістична Радянська Республіка входить до складу Союзу Радянських Соціалістичних Республік як суверенна договірна держава і зберігає за собою право вільного виходу з Союзу...»
- Б «Надзвичайний собор визнає дальше існування УАПЦ за недоцільне і вважає її за ліквідовану...»
- В «Російська Соціалістична Федеративна Радянська Республіка (РСФРР), Українська Соціалістична Радянська Республіка (УСРР), Білоруська Соціалістична Радянська

Республіка (БСРР) і Закавказька Соціалістична Федеративна Радянська Республіка (ЗСФРР – Грузія, Азербайджан і Вірменія) укладають цей союзний договір про об'єднання в одну союзню державу – «Союз Радянських Соціалістичних Республік...»

Г «вищим органом Тимчасового уряду є Генеральний Секретаріат, которого призначає Тимчасовий уряд по пропозиціям Центральної Ради»

2.3.3. Установіть хронологічну послідовність історичних явищ в УРСР

А «Слідом за «керівною» публікацією всі без винятку республіканські газети почали заподадливо «висвітлювати» перипетії цієї справи, не добираючи формулювань і виразів. Складається враження, що всі інші події, в тому числі й з'їзд молодих колгоспників, який проходив у ті дні, відійшли на другий план і не мали такого значення, як суд «над академіками»

Б «Контрреволюція не жде. Тому слід створити Червону гвардію в Харкові під безпосереднім контролем Харківського комітету...»

В «... В Україні працювали такі організації: АРА, місія Нансена..., «Джойнт», Американська меннонітська допомога, Міжнародний союз допомоги дітям, Шведський Червоний Хрест»

Г «В. Масол оцінював недоодержання прибутку України в 10 млрд. рублів, але водночас зменшилася кількість ДТП...»

2.3.4. Розташуйте у хронологічній послідовності історичні явища

А хлібозаготівельна криза В лікнеп

Б «закон про п'ять колосків» Г «українізація армії»

III рівень

3.1. Охарактеризуйте гетьманування Петра Дорошенка.

3.2. Охарактеризуйте та порівняйте зовнішньополітичну діяльність гетьманату П.Скоропадського та Директорії УНР.

11 клас**I рівень****Завдання № 1**

1.1.1. Що вплинуло на перехід доісторичної людини від пасивного до активного перетворення навколишнього середовища?

- А поява знарядь праці з металу
- Б освоєння відгінного скотарства
- В поділ роду на фратрії
- Г нові способи обробки каменю

1.1.2. Одна із ранніх форм релігійних вірувань, що передбачає віру в існування душі і духів, які керують матеріальним світом – це

- А антропоморфізм
- В тотемізм
- Б анімізм
- Г фетишизм

1.1.3. Яка подія відбулася у 480 р. до н.е.?

- А виникнення першого давньогрецького поселення Борисфеніда
- Б досягнення Великою Скіфією вершини свого розвитку
- В поява кіммерійців на території сучасної України
- Г утворення Боспорського царства

1.1.4. У якому з уривків мова йде про події XII ст.?

- А «Київ два дні піддавався небаченому доти спустошенню, в результаті якого не було зроблено винятку ні для кого: ані святої Софії Київської, ані Десятинної церкви...»
- Б «...смерть братів обірвала князівську династію Романовичів та потягнула за собою у подальшому політичну кризу...»
- В «галицько-волинський князь відверто ігнорував цей ритуал, аж поки до нього не дійшов ханський наказ «дай Галич»»
- Г «нападникам спочатку вдалося увірватись на стіни першого поясу захисного муру, згодом проткнути за нього... останнім прихистком захисників, очолюваних Дмитром, стала Десятинна церква...»

Завдання № 2

1.2.1. Яка із перерахованих українських земель була першою включена до складу ВКЛ

А Берестейщина

В Київське князівство

Б Поділля

Г Чернігово-Сіверщина

1.2.2. Назвіть основний принцип управління українськими землями у складі ВКЛ протягом другої половини XIV ст.

А ліквідація проявів місцевого партикуляризму

Б ліквідація литовських і руських політичних та соціальних традицій

В насадження литовських політичних і культурних традицій

Г запозичення існуючого соціального і політичного устрою руських земель

1.2.3. Що стало приводом до початку Національно-визвольної війни у 1648 р.

А конфлікт Б.Хмельницького з чигиринським підстаростою Д.Чаплинським

Б запровадження нового подушного податку

В прийняття польським Сеймом «Ординації війська Запорозького 1638 р.»

Г посилення позаекономічної експлуатації селянства

1.2.4. Хто з козацьких ватажків очолив повстання, яке за твердженням істориків В. Смолія та В. Степанкова стало початком процесу масового покозачення селян і міщан?

А І. Вишневецький та П. Сагайдачний

Б М. Жмайло та М. Дорошенко

В Я.Остряниця та Д. Гуня

Г Х. Косинський та С. Наливайко

Завдання № 3

1.3.1. Який міжнародний документ закріпив поділ України між сусідніми державами у XVII ст.?

А «Ніштадський мир»

В «Вічний мир»

Б «Віленське перемир'я»

Г «Переяславські статті»

А1, 3, 5

В 1, 2, 4

Б 2, 5, 6

Г 3, 5, 6

1.4.4. Засновниками якої правозахисної організації були О. Бердник, П. Григоренко, О. Тихий, М. Руденко?

А «Товариство Лева»

Б Народний Рух України

В Товариство «Меморіал»

Г Української Гельсінської групи

II рівень

Завдання № 1

2.1.1. Установіть відповідність між твором часів Київської Русі і його уривком

1 «Слово про закон і благодать» Іларіона	А «Заклав Ярослав місто велике, біля якого зараз Золоті ворота, застав і церкву святої Софії, митрополю, і потім церкву святої Богородиці Благовіщення на Золотих воротах...».
2 «Повчання» Володимира Мономаха	Б «...Блаженний пострижений був при ігумені Никоні, добре навчався іконописній майстерності. Дуже добре вмів ікони писати...».
3 «Повість минулих літ»	В «... Найбільше ж за все убогих не забувайте, але, скільки зможете, по силі своїй, годуйте їх, давайте милостиню сироті..., і не дозволяйте сильним погубити людину».
4 «Слово о полку Ігоревім»	Г «Бо ж закон попередником був і слугою благодаті й істини; істина ж і благодать – слуга майбутньому вікові, життю нетлінному».
	Д «Позлазили всі з коней, бо хотіли, б'ючись, дійти до ріки Дінця; бо вони казали: “Якщо відпустимо і втечемо самі, а чорних людей залишимо, то гріх нам буде від Бога”...».

2.1.2. Установіть відповідність між князівством і характерними рисами його розвитку

1. Київське	А найбільш економічно могутнє після Київського, адміністративно-політичні центри Новгород-Сіверський, Брянськ, Курськ та ін.
2. Чернігівське	Б не мало політичної самостійності й перебувало у повній залежності від Києва, найбільш страждало від нападів кочівників
3. Галицьке	В найбільш густозаселене, у літописі згадано близько 80 міст
4. Переяславське	Г сильними були позиції бояр; головними центрами князівства були міста Перемишль, Звенигород, Тербовль,
	Д до середини XII ст. вважалося вотчиною київських князів, потужними міськими центрами були Любомль, Червен, Белз та ін.

2.1.3. Співвіднесіть повстання з описом його розгортання

1 повстання під проводом Криштофа Косинського	А яскравою сторінкою цього повстання була так звана «Тарасова ніч», коли було знищено Золоту роту, яка складалась з представників найшляхетніших польських родів.
2 повстання під проводом Северина Наливайка	Б у запеклому бою під Жовнином коронному війську вдалося прорвати козацький табір. Вважаючи опір марним, запорозький гетьман з частиною козаків прорвалися на Слобожанщину.
3 повстання під проводом Івана Сулими	В приводом до цього повстання стала особиста кривда, завдана ватажку цього виступу. Вирішальна битва між повстанцями та коронним військом сталася під м. П'яткою на Волині.
4 повстання під проводом Трясила	Г повстання охопило Київщину, Брацлавщину, Волинь, Поділля та білоруське Полісся. Вирішальні битви між повстанцями та коронним військом відбулися біля Урочища Гострий Камінь та Солониця.
	Д повстання під проводом гетьмана реєстрових запорозьких козаків, які повертаючись із походу, зруйнували недавно збудовану польську фортецю на Дніпрі та знищили її німецький найманий гарнізон.

2.1.4. Установіть відповідність між гетьманом та укладеною угодою

1 	А «Конотопські статті»
2 	Б «Гадяцький трактат»
3 	В «Корсунські статті»
4 	Г «Рішительні пункти»
	Д «Коломацькі статті»

Завдання № 2

2.2.1. Співвіднесіть дату події з її ходом

1. 1830 р.	А Через деякий час молодий чоловік повернувся до населеного пункту з «Височайшою грамотою», яка закликала селян, вступивши до організації «Таємна дружина», зі зброєю в руках повстати проти влади поміщиків.
2. 1877 р.	Б фінансовою основою для створення цього товариства послужила пожертва в 20 тис. австрійських крон графині Є. І. Милорадович. За участю М. Драгоманова було вироблено статут товариства

3. 1873 р.	В вихід у світ друком рукописного політичного памфлету у формі козацького літопису другої половини XVIII ст., в якому обґрунтовувалась ідея автономії Гетьманщини
4. 1846 р.	Г Приводом до повстання стали чутки про додатковий призов до армії. В ході повстання було висунуто гасло: «За вашу і нашу свободу»
	Д було закрито недільні школи та заборонено видання книжок українською мовою

2.2.2. Установіть відповідність між історичною персоналією та галуззю культури:

1 Г. Юра, Н. Ужвій	А наука
2 М. Зеров, В. Підмогильний	Б кіномистецтво
3 Д. Граве, М. Крилов	В образотворче мистецтво
4 М. Самокиш, Ф. Кричевський	Г література
	Д театр

2.2.3. Установіть відповідність між поняттям та його визначенням:

1 девальвація	А застій в економіці, виробництві та торгівлі
2 стагнація	Б уповільнення темпів економічного зростання протягом тривалого часу
3 рецесія	В додатковий випуск в обіг банкнотів, паперових грошей та цінних паперів
4 емісія	Г зниження вартості національної валюти
	Д перевищення видатків бюджету над його доходами

2.2.4. Установіть відповідність між періодами та особливостями соціального життя в УРСР

1 післявоєнна відбудова	А розгорнулася «десталінізація по вертикалі»: ланцюгове засудження «культу особи» всіма партійними та ідеологічними структурами, становлення системи соціального забезпечення колгоспників
-------------------------	--

2 «Хрущовська відлига»	Б проголошення політики «нового мислення», гласності, політичного плюралізму
3 «Брежнєвський застій»	В формування образу внутрішнього ворога, постійні державні займи та карткова система розподілу товарів
4 «Горбачовська перебудова»	Г корупція та організована злочинність, стрімке падіння матеріального добробуту населення
	Д поглибленням кризових явищ у соціально-економічному розвитку, посиленням соціальної напруги, зниженням авторитету КПРС

Завдання № 3

2.3.1. Розташуйте у хронологічній послідовності історичні процеси та явища характерні для періоду середньовічної історії України

- А поява писаного кодифікованого права
- Б виникнення першої князівської міжусобиці
- В запровадження вотчинного принципу престолонаслідування
- Г встановлення монгольського володарювання

2.3.2. Розташуйте у хронологічній послідовності нормативно-правові акти за поданими з них уривками:

- А «Українська республіка є соціалістична держава робітників та селян. Українська Соціалістична Радянська Республіка входить до складу Союзу Радянських Соціалістичних Республік як суверенна договірна держава і зберігає за собою право вільного виходу з Союзу...»
- Б «Надзвичайний собор визнає дальше існування УАПЦ за недоцільне і вважає її за ліквідовану...»
- В «Російська Соціалістична Федеративна Радянська Республіка (РСФРР), Українська Соціалістична Радянська Республіка (УСРР), Білоруська Соціалістична Радянська Республіка (БСРР) і Закавказька Соціалістична Федеративна Радянська Республіка (ЗСФРР – Грузія, Азербайджан і Вірменія) укладають цей союзний договір про

об'єднання в одну союзна державу – «Союз Радянських Соціалістичних Республік...»

Г «вищим органом Тимчасового уряду є Генеральний Секретаріат, которого призначає Тимчасовий уряд по пропозиціям Центральної Ради»

2.3.3. Розташуйте у хронологічній послідовності характерні риси соціального життя в УРСР:

А поява соціальних мереж Інтернету

Б видання селянам паспортів

В житлова програма «кожній сім'ї – окрему квартиру до 2000 року»

Г «золота п'ятирічка»

2.3.4. Розташуйте у хронологічній послідовності

А вступ України до СОТ

Б приєднання України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї

В Міжнародний суд у Гаазі визначив (делімітував) кордон континентального морського шельфу між Україною і Румунією

Г саміт «Україна – ЄС» у Києві

III рівень

3.1. Охарактеризуйте зовнішню політику гетьмана Богдана Хмельницького.

3.2. Визначте та охарактеризуйте зовнішньополітичні фактори, що впливали на розгортання Української національно-демократичної революції 1917–1921 рр.. Визначте роль зовнішньополітичного фактору у поразці українських національно-демократичних сил.

СЕКЦІЯ «ЕТНОЛОГІЯ»

9 клас

I рівень

Завдання № 1

1.1.1. Зображена на малюнку статуетка виготовлена племенами

А слов'ян

Б скіфів

В трипільців

Г таврів

1.1.2. Одна із ранніх форм релігійних вірувань, що передбачає поклоніння предметам неживої природи наділених за уявленнями чудодійною силою — це

А антропоморфізм

В тотемізм

Б анімізм

Г фетишизм

1.1.3. Визначте, хто у суспільстві античних міст-держав Пн. Причорномор'я мав політичні права

А греки жінки та чоловіки

Б тільки греки-чоловіки

- В усі жителі міста
- Г царські скіфи та греки-чоловіки

1.1.4. Назвіть тюркське плем'я, яке мешкало по сусідству зі східними слов'янами

- А іжора
- Б сармати
- В авари
- Г готи

Завдання № 2

1.2.1. Визначте наслідок для Київської Русі описаної в уривку літопису події: *«У рік 6473 [965] рушив Святослав на Хозар. Почувши ж про це, хозари вийшли насупроти з князем своїм, каганом... і сталася битва між ними...»*

- А князь Святослав утягнув свою державу в довгу і зтяжну війну, що значно послабила Русь
- Б падіння Хозарії відкрило шлях на Русь кочовим народам Сходу
- В ліквідація загрози з боку хозарів призвела до активізації племінного сепаратизму
- Г Київська Русь мала визнати Хозарський каганат

1.2.2. Визначте наслідки Київського повстання 1113 р.:

- А захоплення та розорення Києва монголами
- Б силове захоплення Володимиром Мономахом Києва всупереч рішенню Любецького князівського з'їзду
- В запрошення Володимира Мономаха на київський престол
- Г значне підвищення цін на сіль, погіршення становища селян-закупів

1.2.3. «Ой, лиха ти, честь, татарська». Про якого князя мовив літописець:

- А Данила Романовича
- Б Ярослава Осмомисла
- В Романа Мстиславича
- Г Мстислава Удатного

1.2.4. Наслідком поразки литовсько-руського війська у битві на річці Ворскла 1399 р. стало те, що

- А посилювалися напади Кримського ханства на руські землі.
- Б посилювався польський політичний тиск і була підписана Віленська унія
- В землі Чернігово-Сіверщини були захоплення Московською державаою
- Г до Туреччини відійшли землі Поділля

Завдання № 3

1.3.1. Визначте, яке з наведених положень НЕ ВІДНОСИТЬСЯ до «Ординації Війська Запорозького» 1638 р.:

- А «Дозволяємо і призначаємо організувати реєстрове військо в числі шість тисяч. ...».
- Б «На вічні часи позбавляємо козаків старшинства, всяких старовинних судових установ, права, доходів і інших відзнак набутих ними за вірні послуги від наших предків...».
- В «І на далі козаки повинні будуть коритися виключно тому старшому, якого вони самі оберуть, але який буде затверджений королем його
- Г «На місце старшого, який більше не буде [вибиратись] з серед козаків, ми будемо ставити старшого комісара... сотники і отамани можуть обиратися з самих

1.3.2. Визначте битву, що відбулася напередодні описаних поляком-сучасником подій Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст.: *«Ворог не хоче пустити нас за Білу Церкву і сильно зміцнює свій табір... тепер ми оточені ворогом звідусіль — спереду, з боків і позаду. Селяни руйнують за нами мости і переправи, погрожуючи нам: «Якщо б ви хотіли втекти, то не втечете».*

- А Битва під Батогом.
- В Корсунська битва.

- Б Битва під Берестечком.
- Г Пилявецька битва

1.3.3. Визначте основні філософські ідеї Г. Сковороди:

1) заперечення пізнання Бога; 2) самопізнання людини; 3) обґрунтування божественної природи самодержавства; 4) ідея «європейського дому» — згуртування європейських народів для подолання турецької експансії; 5) пошук шляхів людського щастя; 6) протиставлення насильству, корисливості, нечесно набутому багатству спокою душі, сумлінної праці, скромності і мудрості.

А 2, 4, 5;

В 2, 5, 6;

Б 2, 3, 5;

Г 1, 4, 6

1.3.4. До якого документу відноситься цитований уривок: «Якщо судом Божим нинішньому і майбутньому гетьманові смерть трапиться, то щоб проміж Війська Запорозького козацького... справжнього козака гетьманом по стародавніх правах військових обирати на гетьманство по указу великого государя... а обраний гетьман в Москву їздити і великого государя пресвітлі очі бачити повинен буде так як нині гетьман нинішній за своєю обіцянкою учинив...»?

А «Березневі статті» 1654 р.

Б Гадяцький трактат

В Московські статті

Г «Конституція Пилипа Орлика»

Завдання № 4

1.4.1. Визначте особливості культур Сходу

1) поширення ієрогліфічного письма; 2) центральне місце у культурі — людина як центр Всесвіту; 3) релігійні традиції досить сильно впливають на розвиток живопису, архітектури, театру; 4) завдання культури — пошук гармонії людини і природи; 5) музика є окремими, самостійним видом мистецтва; 6) наука спрямована на перетворення природи, підпорядкування її людині

А 1, 2, 3

В 2, 3, 5

Б 1, 3, 4

Г 3, 4, 6

1.4.2. Яка категорія козацтва особисто не несла прямої військової служби

А сєрдюки

В підпомічники

Б компанійці

Г виборні козаки

1.4.3. Визначте, хто із українських національно-культурних діячів належав до стану духовенства

1) Ю. Федькович; 2) І. Могильницький; 3) М. Шашкевич;

4) В. Лукашевич; 5) М. Максимович

А 1, 2

В 4, 5

Б 2, 3

Г 3, 4

1.4.4. На якій картині відображено події Національної революції середини XVII ст?

II рівень

Завдання № 1

2.1.1. Установіть відповідність між періодом історії України та його характерними рисами

1 VIII — перша пол. IX ст.	А політична дезорганізація і князівські міжусобиці
2 X – XI ст.	Б найвищий розвиток і найбільше піднесення Київської Русі
3 XII–XIII ст.	В кристалізація протидержавних утворень у східних слов'ян
4 XIII–XIV ст.	Г розвиток могутнього осередку державності на заході Русі
	Д ставлення Давньоруської держави з центром у Києві

2.1.2. Установіть відповідність між датою та подією

1 1097 р.	А здобуття Романом Мстиславовичем Галича
2 1199 р.	Б хрещення Володимиром Святославовичем Русі
3 1253 р.	В з'їзд князів у Любечі
4 1385 р.	Г коронування Данила Галицького у Дорогочині
	Д укладення Кревської унії між Литвою та Польщею

2.1.3. Установіть відповідність між давньоукраїнським письменником та його творчими доробками:

1 Юрій Дрогобич	А «Меч духовний», «Лютня Аполлонова»
2 Лазар Баранович	Б «Прогностична оцінка поточного 1483 року»
3 Памво Беринда	В «Ключ разуменія», «Небо новое», «Скарбница потребная»
4 Іоанікій Галятовський	Г «Лексикон...», «Імнології»
	Д «Про целібат», «Природне право»

2.1.4. Установіть відповідність між характерними рисами та назвою архітектурного стилю

1 химерність, плавність форм та ліній, переважання у декорі стилізовано-рослинних орнаментів	А бароко
2 стрільчасті склепіння, безліч кам'яного різьблення і скульптурних прикрас	Б класицизм
3 простота, логічність, монументальність, стриманість декоративного оздоблення	В готика
4 сильні контрасти об'ємів, урочиста монументально-декоративна єдність, яка вражає уяву своїм розмахом.	Г модерн
	Д конструктивізм

Завдання № 2

2.2.1. Установіть відповідність, визначивши історичну персоналію:

1 «... Він дивився на козаків не лише під кутом зору їхніх особливих станових інтересів, а й як на потенційних рушіїв українського суспільства в цілому. Сам він об'єднав військову силу козацтва з політичною, церковною та культурною верхівкою України»	А Сигізмунд II Август
2 «За його правління Польська держава переживала період економічного й культурного піднесення. Тодішня Польща видавалася чи не єдиним острівцем внутрішньої злагоди на тлі кривавих релігійних конфліктів, що вирували в Європі. Своім універсалом він приєднав до Польської корони Підляшшя та Волинь»	Б Костянтин Острозький
3 «Він був київським воєводою, найбільший після польського короля землевласник, у найстисліші терміни мав можливість виставити 15–20 тисяч війська, при його дворі перебувало постійно 2 тисячі шляхетних юнаків-слуг, які здобували лицарський вишкіл»	В Іван Сірко

4 «Запорозький козак, відзначався неабиякою мужністю, винахідливістю, вмінням воювати; часто обирався кошовим отаманом на Січі; уславився як борець проти турків і татар, за переказами, не програв жодної битви»	Г П. Конашевич-Сагайдачний
	Д Б. Хмельницький

2.2.2. Установіть відповідність між гетьманом та його соціально-економічною політикою:

1 І. Брюховецький	А активне відстоювання інтересів старшинської верхівки; шедрі роздачі землі українській покозаченій шляхті, що викликало повстання незаможного козацтва на початку його гетьманування
2 П. Дорошенко	Б запровадження значкових товаришів; впорядкування податків; заборона відбривати у козаків землі, матеріальна підтримка митців
3 Д. Апостол	В створив митну лінію на кордоні, організував карбування власної монети, військо сердюків
4 І. Мазепа	Г позиціонував себе захисником черні, однак організований перепис населення та встановлення розмірів податків, що надходили до царської скарбниці, призвели до повстання селян і козаків
	Д проведення «Генерального слідства про маєтності», вперше було встановлено точний розмір державних видатків

2.2.3. Установіть відповідність між періодом в історії України та характерної рисою соціально-економічного розвитку

1 друга половина XVIII ст.	А зростання кількості «піших» селян та «місячників»
2 перша половина XIX ст.	Б прискорений розвиток залізничного транспорту
3 друга половина XIX ст.	В поява фільварків

4 початок ХХ ст.	Г панування козацького фермерського землеволодіння
	Д створення синдикатів та трестів у промисловості

2.2.4. Установіть відповідність між галуззю культури та її представниками

1 архітектура	А М. Пимоненко, С. Васильківський, М. Самокиш
2 живопис	Б М. Вербицький, М. Лисенко, С. Людкевич
3 театр	В В. Городецький, О. Кобелев, В. Кричевський
4 музика	Г О. Кобилянська, М. Коцюбинський, В. Стефаник
	Д І. Карпенко-Карий, М. Кропивницький, М. Старицький

Завдання № 3

2.3.1. Установіть хронологічну послідовність появи цитованих документів

А «Заворушення розпочалося з того, що незадоволені матроси ... зібралися на площі для обговорення своїх потреб... Щоб припинити мітинг була відправлена рота солдатів і матросів...».

Б «Ясновельможним їх милості панам воєводство складає високу повагу і просить їх милість панів-послів повідомити про тяжкі кривди, утиски наших прав і вольностей, що їх наносить Палій — бунтівник, а також щоб приклали зусилля для того, щоб цей бунтівник міг бути вигнаний із нашого воєводства».

В «Військо це передбачається утворити на Україні з людей, до козачої служби здібних і здавна відомих звичкою і охотою до неї... Як мине потреба в українських полках, всі вони розпускаються по своїх домівках, але вже назавжди залишаться приналежними війську».

Г «Ми оголошуємо ..., щоб завершено було те з'єднання або унія Великого князівства Литовського з королівством Польським... Знаючи, що це об'єднання приносило велику славу і користь обом народам, ми спрямували на це діло нашу думку і волю, призначили без дальшого загаяння тут спільний сейм...».

2.3.2. Установіть хронологічну послідовність подій

- А приєднання Київської митрополії до Московського патріархату
- Б виникнення уніатської церкви
- В захоплення Константинополя турками
- Г «Велика схизма»

2.3.3. Розташуйте адміністративні одиниці Російської імперії у порядку зростання

А повіт	В волость
Б губернія	Г стан

2.3.4. Розташуйте види культури у порядку зростання кількості її носіїв (від меншої до більшої)

А професійна	В елітарна
Б народна	Г масова

III рівень

3.1. Охарактеризуйте особливості державного та соціального устрою Київської Русі у XII–XIII ст.

3.2. Порівняйте соціально-економічний розвиток Наддніпрянської та Західної України протягом другої половини XIX ст.

10 клас

I рівень

Завдання № 1

1.1.1. Зображений на малюнку предмет виготовляли племена

А слов'ян

Б скіфів

В трипільців

Г таврів

1.1.2. Одна із ранніх форм релігійних вірувань, що передбачає віру у містичний зв'язок, тобто «кровну» спорідненість певного роду, племені з якимось видом тварин чи рослин – це

А антропоморфізм

Б анімізм

В тотемізм

Г фетишизм

1.1.3. Визначте основну роль, що її виконує народне мистецтво

А основна форма дозвілля сучасної пересічної людини

Б комерціалізація сфери культури

В невичерпне джерело творчості професійних митців

Г визначає рівень елітності культури

1.1.4. Назвіть визначальну рису мистецького твору, який є загальнолюдською цінністю

А велич зображеного образу

Б затрачений час та витрачені кошти

В загальний вік твору

Г сприйняття людьми різних націй і різних епох

Завдання № 2

1.2.1. Назвіть сарматські племінні угруповання: 1 алани; 2 венеди; 3 анти; 4 сіверяни; 5 язиги; 6 склавини; 7 аорси

А 1, 3, 5

В 2, 3, 6

Б 2, 5, 7

Г 1, 5, 7

1.2.2. Визначте головний фактор, що вплинув на формування протодержавних утворень у східних слов'ян

А демографічний вибух

Б необхідність завойовницьких походів

В майнове розшарування

Г початок Великого переселення народів

1.2.3. Яка подія у Галицько-Волинській державі дала потужний імпульс для розвитку культури, духовної консолідації її населення?

А заснування міста Львів

Б коронування Данила Галицького

В утворення Галицької митрополії

Г налагодження мирних відносин із Золотою Ордою

1.2.4. Яка політична обставина сприяла перегляду договірних відносин між ВКЛ і Польщею та укладанню Городельської унії?

А участь литовсько-руської знаті у Грюнвальдській битві

Б посилення загрози військової експансії з боку Московської держави

В династична криза у Польщі

Г послаблення позицій князя ВКЛ після поразки на р. Ворскла

Завдання № 3

1.3.1. Про який акт йде мова: «Задумана як засіб порозуміння та об'єднання, ...насправді на тривалий час стала символом розбрату та ворожнечі»?

А Люблінська унія

В Берестейська унія

Б Городельська унія

Г Острівська унія

1.3.2. В основу адміністративно-територіального поділу Ко-
зацької держави було закладено принцип

- А історичного розвитку земель
- Б військово-мобілізаційних потреб
- В економічного потенціалу регіонів
- Г унеможливлення регіонального сепаратизму

1.3.3. Визначте, хто із українських національно-культурних ді-
ячів належав до стану духовенства

- 1) Ю. Федькович; 2) І.Могильницький; 3) М. Шашкевич;
 - 4) В. Лукашевич; 5) М. Максимович
- А 1, 2
 - Б 2, 3
 - В 4, 5
 - Г 3, 4

1.3.4. Яка суспільно-політична течія в Україні була причетною
до організації «Чигиринської змови»?

- А хлопманство
- Б народництво
- В москвофільство
- Г народовство

Завдання № 4

1.4.1. Визначте основні здобутки, що їх принесла перша росій-
ська революція українському народу: 1 створення «Просвіт»;
2 безкоштовна передача землі селянам; 3 крайова автономія;
4 скасування обмежень на україномовні видання; 5 досвід діяль-
ності українських депутатських груп у I та II Державних думах;
6 створення українських вищих навчальних закладів

- А 1, 4, 5
- Б 1, 3, 4
- В 2, 5, 6
- Г 3, 4, 6

1.4.2. Укажіть дату події за документом: «Коли з боку Бахмача
і Чернігова просувалися на Київ більшовицькі ешелони, уряд не
зміг послати для відсічі жодної військової частини. Тоді зібрали
наспіх загін із студентів і гімназистів старших класів і кинули їх –
буквально на убій – на зустріч прекрасно озброєним і численним
силам більшовиків...»:

- А 17 березня 1917 р.
- Б 23 червня 1917 р.
- В 29 січня 1918 р.
- Г 9 лютого 1918 р.

1.4.3. Хто з радянських державно-партійних діячів вплинув на посилення хлібозаготівель в УСРР упродовж 1932–1933 рр.?

А В. Молотов

В Х. Раковський

Б Г. П'ятаков

Г Ю. Коцюбинський

1.4.4. Про наслідки якого процесу початку 1930-х йде мова: «... з України депортовано 31,6 тис. сімей. Більшість депортованих прийняв Північний край. В Сибір було перенесено 11,9 тис. сімей.»

А сталінські репресії проти робітників та інтелігенції

Б «партійну чистку» КП(б)У

В переселення національних меншин

Г розкуркулення селян

II рівень

Завдання №1

2.1.1. Установіть відповідність між епохою та характерними рисами розвитку первісного соціуму

1 палеоліт	А соціальна одиниця екзогамний рід, сім'я ще не виокремлюється як соціально-економічна одиниця
2 мезоліт	Б змінення моногамної сім'ї, сегментація роду та поява ліньяжів
3 неоліт	В невелика спільнота людей, приблизно 20-30 дорослих мисливців і збирачів, зачатки зародження колективізму
4 енеоліт	Г формування малої патріархальної сім'ї, формування первісних громад з 3–4 малих сімей
	Д утворення рабовласницьких держав

2.1.2. Установіть відповідність між датою та характерними для Національно-визвольної війни під проводом Б. Хмельницького подіями

1 1648 р.	А польсько-російське замирення, підписання Віленського перемир'я
2 1649 р.	Б Збаражсько-Зборівська військова кампанія

КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

3 1651 р.	В обмеження влади гетьмана лише територією Київського воєводства
4 1655 р.	Г перші перемоги козацького війська та його триумфальне просування територією Правобережжя та Західної України
	Д «Проклята справа»

2.1.3. Установіть відповідність між регіоном і характерними рисами розвитку національно-визвольного руху протягом другої половини ХІХ – поч. ХХ ст.

1 Наддніпрянина	А національний рух почав формуватися з русофільської течії, відомими діячами були О. Духнович, А. Добрянський-Сачуров
2 Галичина	Б розпочали свою діяльність спортивно-військові молодіжні організації – «Сокіл», «Січ», «Пласт»
3 Буковина	В національне відродження відставало від аналогічних процесів у Галичині на 10-15 років, відомими його провідниками виступали Ю. Федькович, С. Смаль-Стоцький
4 Закарпаття	Г проти активізації національно-культурного руху української інтелігенції імперським урядом було вжито ряд заборонно-репресивних заходів
	Д домінуючими громадсько-філософськими течіями були слов'янофільство і західництво, певний суспільний резонанс викликала діяльність гуртка петрашевців

2.1.4. Установіть відповідність між політичним режимом у період Української національної революції 1917–1920 рр. та його органом влади

1 Доба УЦР	А Генеральний Секретаріат
2 Доба Гетьманату	Б Рада Міністрів
3 Доба Директорії	В Тимчасовий військовий генерал-губернатор
4 Доба радянської влади	Г Рада Народних Міністрів УНР
	Д Тимчасовий робітничо-селянський уряд

Завдання № 2

2.2.1. Установіть відповідність між галуззю культури та її представниками

1 архітектура	А М. Пимоненко, С. Васильківський, М. Самокиш
2 живопис	Б М. Вербицький, М. Лисенко, С. Людкевич
3 театр	В В. Городецький, О. Кобелев, В. Кричевський
4 музика	Г О. Кобилянська, М. Коцюбинський, В. Стефаник
	Д І. Карпенко-Карий, М. Кропивницький, М. Старицький

2.2.2. Установіть відповідність терміном та його визначенням

1 політика колективізації	А примусове об'єднання сільськогосподарських виробників у колективних господарствах
2 політика індустріалізації	Б політика, яка допускала лібералізацію в сільському господарстві, легкій промисловості та торгівлі, однак давала змогу радянській владі зберігати «командні» позиції у важкій промисловості, транспорті, банківській та земельній справах, кадровій політиці
3 п'ятирічний план	В концентрація фінансових та організаційних зусиль на розвитку важкої промисловості з метою перетворення УСРР в індустріально розвинену країну
4 нова економічна політика	Г основна форма планування радянським урядом процесів соціально-економічного розвитку
	Д політика відмови від капіталізму та швидкого революційного переходу до комуністичного ладу шляхом одержавлення власності, згортання товарно-грошових відносин, тотального підпорядкування суспільних, групових, індивідуальних інтересів державним

2.2.3. Установіть відповідність між історичним поняттям та його визначенням

1 осадництво	А урядова політика, спрямована на насильницьке утихомирення, замирення злокалізованих національних меншин.
--------------	--

2 експропріація	Б політика залучення представників місцевого населення радянських республік та автономій до місцевого керівництва та надання офіційного статусу їхнім національними мовам
3 коренізація	В примусове вилучення приватного майна державою або громадою
4 ревіндикація	Г політика планомірного заселення українських земель військовими та цивільними колоністами, здійснювана урядом Польщі в 1920-х рр.
	Д акція примусового навернення православних Польщі до католицької віри, здійснена 1937 року

2.2.4. Установіть відповідність між описом події та її датою

1 «Ми, українські поступовці, стоїмо на основі автономного устрою тих держав, з якими нас поєднує історична доля; державу ми розуміємо, як вільну спілку рівноправних та рівноцінних націй... ми боролись і боротимось за демократичну автономію України, гарантованою такою ж федерацією рівноправних народів ...»	А 1905 р.
2 «... На Украине работали следующие организации: АРА, миссия Нансена..., «Джойнт», Американская меннонитская помощь, Международный союз помощи детям, Межрабпром, Шведский Красный Крест»	Б 1914 р.
3 «В ответ на ваш запрос об откликах в Киеве на события в Петрограде, сообщая: Центральной радой и исполнительным комитетом послана в Петроград телеграмма с заявлением о полной готовности всеми силами поддерживать Временное правительство и с осуждением выступлений безответственных групп»...	В 1917 р.
4 «Озброєних понтонерів і саперів під час їх слідування по Московській вулиці і далі супроводжували і змішувалися з ними невідомі люди, частково у цивільному вбранні, а частково переодягнені в солдатські шинелі. Вони снували поміж солдатами, групували їх, підбадьорювали словами і жестами, вказували на рух вперед»	Г 1923 р.
	Д 1932 р.

Завдання № 3

2.3.1. Установіть хронологічну послідовність подій, за їхніми описами

- А «Київ два дні піддавався небаченому доти спустошенню, в результаті якого не було зроблено винятку ні для кого: ані святої Софії Київської, ані Десятинної церкви...»
- Б «...смерть братів обірвала князівську династію Романовичів та потягнула за собою у подальшому політичну кризу...»
- В «галицько-волинський князь відверто ігнорував цей ритуал, аж поки до нього не дійшов ханський наказ «дай Галич...»
- Г «нападникам спочатку вдалося увірватись на стіни першого поясу захисного муру, згодом проткнути за нього... останнім прихистком захисників, очолюваних Дмитром, стала Десятинна церква...»

2.3.2. Установіть хронологічну послідовність подій і процесів соціально-економічного реформування модерної доби

- А скасування кріпосного права на західноукраїнських землях
- Б реформи Марії-Терезії та Йосифа II
- В Селянська реформа в Російській імперії
- Г Аграрна реформа П. Столипіна

2.3.3. Установіть хронологічну послідовність подій пов'язаних із розвитком українського національно-визвольного руху

- А закриття газети «Київський телеграф»
- Б створення першої політичної партії Наддніпрянщини – РУП
- В початок видання журналу «Основа»
- Г відкриття у Львові Наукового товариства ім. Шевченка (НТШ)

2.3.4. Розташуйте у хронологічній послідовності нормативно-правові акти часів Української національної революції

- А Універсал отамана Н. Григор'єва «До українського народу»
- Б Постанова наркомосу УСРР «Про запровадження в життя єдиної трудової школи»
- В Закон про заснування Української Академії наук
- Г «Декрет про землю»

III рівень

3.1. Охарактеризуйте основні етапи поширення християнства у східних слов'ян. Чому хрещення Русі стало закономірним процесом у розвитку Київської Русі?

3.2. Охарактеризуйте «культурну революцію» в УРСР?

11 клас

I рівень

Завдання № 1

1.1.1. Зображений на малюнку предмет виготовляли племена

А слов'ян
Б скіфів

В трипільців
Г таврів

1.1.2. Одна із ранніх форм релігійних вірувань, що передбачає віру у містичний зв'язок, тобто «кровну» спорідненість певного роду, племені з якимось видом тварин чи рослин – це

А антропоморфізм
Б анімізм

В тотемізм
Г фетишизм

1.1.3. Визначте основну роль, що її виконує народне мистецтво

А основна форма дозвілля сучасної пересічної людини
Б комерціалізація сфери культури
В невичерпне джерело творчості професійних митців
Г визначає рівень елітності культури

1.1.4. Назвіть визначальну рису мистецького твору, який є загальнолюдською цінністю

- А велич зображеного образу
- Б затрачений час та витрачені кошти
- В загальний вік твору
- Г сприйняття людьми різних націй і різних епох

Завдання № 2

1.2.1. Назвіть сарматські племінні угруповання: 1 алани; 2 венеди; 3 анти; 4 сіверяни; 5 язиги; 6 склавини; 7 аорси

- А 1, 3, 5
- В 2, 3, 6
- Б 2, 5, 7
- Г 1, 5, 7

1.2.2. Визначте головний фактор, що вплинув на формування протодержавних утворень у східних слов'ян

- А демографічний вибух
- Б необхідність завойовницьких походів
- В майнове розшарування
- Г початок Великого переселення народів

1.2.3. Яка подія у Галицько-Волинській державі дала потужний імпульс для розвитку культури, духовної консолідації її населення?

- А заснування міста Львів
- Б коронування Данила Галицького
- В утворення Галицької митрополії
- Г налагодження мирних відносин із Золотою Ордою

1.2.4. Яка політична обставина сприяла перегляду договірних відносин між ВКЛ і Польщею та укладанню Городельської унії?

- А участь литовсько-руської знаті у Грюнвальдській битві
- Б посилення загрози військової експансії з боку Московської держави
- В династична криза у Польщі
- Г послаблення позицій князя ВКЛ після поразки на р. Ворскла

Завдання № 3

1.3.1. Про який акт йде мова: «Задумана як засіб порозуміння та об'єднання, ...насправді на тривалий час стала символом розбрату та ворожнечі»?

- А Люблінська унія В Берестейська унія
Б Городельська унія Г Острівська унія

1.3.2. В основу адміністративно-територіального поділу Козацької держави було закладено принцип

- А історичного розвитку земель
Б військово-мобілізаційних потреб
В економічного потенціалу регіонів
Г унеможливлення регіонального сепаратизму

1.3.3. Визначте, хто із українських національно-культурних діячів належав до стану духовенства

- 1) Ю. Федькович; 2) І.Могильницький; 3) М. Шашкевич;
4) В. Лукашевич; 5) М. Максимович
- А 1, 2 В 4, 5
Б 2, 3 Г 3, 4

1.3.4. Яка суспільно-політична течія в Україні була причетною до організації «Чигиринської змови»?

- А хлопоманство В москвофільство
Б народництво Г народовство

Завдання № 4

1.4.1. Укажіть дату події за документом: «Коли з боку Бахмача і Чернігова просувалися на Київ більшовицькі ешелони, уряд не зміг послати для відсічі жодної військової частини. Тоді зібрали наспіх загін із студентів і гімназистів старших класів і кинули їх – буквально на убій – на зустріч прекрасно озброєним і численним силам більшовиків...»:

- А 17 березня 1917 р. В 29 січня 1918 р.
Б 23 червня 1917 р. Г 9 лютого 1918 р.

1.4.2. Хто з радянських державно-партійних діячів вплинув на посилення хлібозаготівель в УСРР упродовж 1932–1933 рр.?

А В. Молотов

В Х. Раковський

Б Г. П'ятаков

Г Ю. Коцюбинський

1.4.3. У якому році з'явилось повідомлення: «Радянський уряд віддав розпорядження головному командуванню Червоної Армії дати наказ військам перейти кордон і взяти під свій захист життя і майно населення Західної України і Західної Білорусії?»

А 1920 р.

В 1941 р.

Б 1939 р.

Г 1944 р.

1.4.4. Стан «розвиненого соціалістичного суспільства» в УРСР у 1970-х рр. характеризувався:

А якісними зрушеннями в соціально-економічному розвитку держави, її виходом на передові світові економічні рубежі, трансформацією політичної системи суспільства в бік застосування комуністичних принципів управління – поступове відмирання ролі держави і відповідно КПРС як ядра політичної системи радянського суспільства

Б поглибленням кризових явищ у соціально-економічному розвитку, посиленням соціальної напруги, зниженням авторитету КПРС, зростанням ваги витрат на потреби військово-промислового комплексу; наростанням опозиційних настроїв

В стабілізацією соціально-економічного життя, усуненням негативних тенденцій розвитку економіки, зростання добробуту працюючого населення за рахунок інтенсифікації виробництва

Г повним колапсом економіки, розгортанням голоду в окремих регіонах держави, наростання крайнього невдоволення радянською владою, збройними повстаннями

II рівень**Завдання №1**

2.1.1. Установіть відповідність між епохою та характерними рисами розвитку первісного соціуму

1 палеоліт	А соціальна одиниця екзогамний рід, сім'я ще не виокремлюється як соціально-економічна одиниця
2 мезоліт	Б змінення моногамної сім'ї, сегментація роду та поява ліньяжів
3 неоліт	В невелика спільнота людей, приблизно 20-30 дорослих мисливців і збирачів, зачатки зародження колективізму
4 енеоліт	Г формування малої патріархальної сім'ї, формування первісних громад з 3–4 малих сімей
	Д утворення рабовласницьких держав

2.1.2. Установіть відповідність між датою та характерними для Національно-визвольної війни під проводом Б. Хмельницького подіями

1 1648 р.	А польсько-російське замирення, підписання Віленського перемир'я
2 1649 р.	Б Збаражсько-Зборівська військова кампанія
3 1651 р.	В обмеження влади гетьмана лише територією Київського воєводства
4 1655 р.	Г перші перемоги козацького війська та його триумфальне просування територією Правобережжя та Західної України
	Д «Проклята справа»

2.1.3. Установіть відповідність між регіоном і характерними рисами розвитку національно-визвольного руху протягом другої половини ХІХ – поч. ХХ ст.

1 Наддніп-рянщина	А національний рух почав формуватися з русофільської течії, відомими діячами були О. Духнович, А. Добрянський-Сачуров
-------------------	---

2 Галичина	Б розпочали свою діяльність спортивно-військові молодіжні організації – «Сокіл», «Січ», «Пласт»
3 Буковина	В національне відродження відставало від аналогічних процесів у Галичині на 10-15 років, відомими його провідниками виступали Ю. Федькович, С. Смаль-Стоцький
4 Закарпаття	Г проти активізації національно-культурного руху української інтелігенції імперським урядом було вжито ряд заборонно-репресивних заходів
	Д домінуючими громадсько-філософськими течіями були слов'янофільство і західництво, певний суспільний резонанс викликала діяльність гуртка петрашевіців

2.1.4. Установіть відповідність між політичним режимом у період Української національної революції 1917–1920 рр. та його органом влади

1 Доба УЦР	А Генеральний Секретаріат
2 Доба Гетьманату	Б Рада Міністрів
3 Доба Директорії	В Тимчасовий військовий генерал-губернатор
4 Доба радянської влади	Г Рада Народних Міністрів УНР
	Д Тимчасовий робітничо-селянський уряд

Завдання № 2

2.2.1. Установіть відповідність між галуззю культури та її представниками

1 архітектура	А М. Пимоненко, С. Васильківський, М. Самокиш
2 живопис	Б М. Вербицький, М. Лисенко, С. Людкевич
3 театр	В В. Городецький, О. Кобелев, В. Кричевський
4 музика	Г О. Кобилянська, М. Коцюбинський, В. Стефаник
	Д І. Карпенко-Карий, М. Кропивницький, М. Старицький

2.2.2. Установіть відповідність терміном та його визначенням

1 політика колективізації	А примусове об'єднання сільськогосподарських виробників у колективних господарствах
2 політика індустріалізації	Б політика, яка допускала лібералізацію в сільському господарстві, легкій промисловості та торгівлі, однак давала змогу радянській владі зберігати «командні» позиції у важкій промисловості, транспорті, банківській та земельній справах, кадровій політиці
3 п'ятирічний план	В концентрація фінансових та організаційних зусиль на розвитку важкої промисловості з метою перетворення УСРР в індустріально розвинену країну
4 нова економічна політика	Г основна форма планування радянським урядом процесів соціально-економічного розвитку
	Д політика відмови від капіталізму та швидкого революційного переходу до комуністичного ладу шляхом одержавлення власності, згортання товарно-грошових відносин, тотального підпорядкування суспільних, групових, індивідуальних інтересів державним

2.2.3. Установіть відповідність між датою та важливою подією із розвитку УРСР

1 1946 р.	А передача Кримської області до складу УРСР
2 1954 р.	Б аварія на Чорнобильській АЕС
3 1966 р.	В «саморозпуск» УГКЦ
4 1986 р.	Г створення Українського товариства охорони пам'яток історії та культури
	Д вступ України до СОТ

2.2.4. Установіть відповідність між періодами та особливостями соціального життя в УРСР

1 післявоєнна відбудова	А розгорнулася «десталінізація по вертикалі»: ланцюгове засудження «культу особи» всіма партійними та ідеологічними структурами, становлення системи соціального забезпечення колгоспників
-------------------------	--

2 «Хрущовська відлига»	Б проголошення політики «нового мислення», гласності, політичного плюралізму
3 «Брежнєвський застій»	В формування образу внутрішнього ворога, постійні державні займи та карткова система розподілу товарів
4 «Горбачовська перебудова»	Г корупція та організована злочинність, стрімке падіння матеріального добробуту населення
	Д поглибленням кризових явищ у соціально-економічному розвитку, посиленням соціальної напруги, зниженням авторитету КПРС

Завдання № 3

2.3.1. Установіть хронологічну послідовність подій, за їхніми описами

- А «Київ два дні піддавався небаченому доти спустошенню, в результаті якого не було зроблено винятку ні для кого: ані святої Софії Київської, ані Десятинної церкви...»
- Б «...смерть братів обірвала князівську династію Романовичів та потягнула за собою у подальшому політичну кризу...»
- В «галицько-волинський князь відверто ігнорував цей ритуал, аж поки до нього не дійшов ханський наказ «дай Галич...»
- Г «нападникам спочатку вдалося увірватись на стіни першого поясу захисного муру, згодом проткнути за нього... останнім прихистком захисників, очолюваних Дмитром, стала Десятинна церква...»

2.3.2. Установіть хронологічну послідовність подій і процесів соціально-економічного реформування модерної доби

- А скасування кріпосного права на західноукраїнських землях
- Б реформи Марії-Терезії та Йосифа II
- В Селянська реформа в Російській імперії
- Г Аграрна реформа П. Столипіна

2.3.3. Розташуйте у хронологічній послідовності нормативно-правові акти часів Української національної революції

- А Універсал отамана Н. Григор'єва «До українського народу»

Б Постанова наркомосу УСРР «Про запровадження в життя єдиної трудової школи»

В Закон про заснування Української Академії наук

Г «Декрет про землю»

2.3.4. Установіть хронологічну послідовність виникнення культурних явищ і процесів

А створення у Інституті фізики АН УРСР першого ядерного реактора; поява плеяди молодих літераторів – В. Симоненка, Л. Костенко, Д. Павличко

Б завершення кампанії з ліквідації неписьменності, запровадження обов'язкової початкової освіти у сільській місцевості та 7-річного навчання у містах, ліквідація літературно-художніх об'єднань

В запровадження навчання дітей у школі з 6 років; реорганізація 8-річних шкіл у 9-річні; а середніх – у 11-річні.

Г винайдення методу дугового зварювання під флюсом, методу консервації донорської крові; «сироватки Богомольця»

III рівень

3.1. Охарактеризуйте основні етапи формування державності у східних слов'ян. Чому поява держави у східних слов'ян стала закономірним процесом розвитку етносу?

3.2. Визначте та охарактеризуйте зовнішньополітичні фактори, що впливали на розгортання Української національно-демократичної революції 1917–1921 рр.. Визначте роль зовнішньополітичного фактору у поразці українських національно-демократичних сил.

**СЕКЦІЯ
«ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»**

9 клас

I рівень

Завдання № 1

1.1.1. Зображена на малюнку статуетка виготовлена племенами

А слов'ян
Б скіфів

В трипільців
Г таврів

1.1.2. Одна із ранніх форм релігійних вірувань, що передбачає поклоніння предметам неживої природи наділених за уявленнями чудодійною силою — це

А антропоморфізм
В тотемізм
Б анімізм
Г фетишизм

1.1.3. Визначте, хто у суспільстві античних міст-держав Пн. Причорномор'я мав політичні права

А греки жінки та чоловіки
Б тільки греки-чоловіки

В усі жителі міста
Г царські скіфи та греки-чоловіки

1.1.4. Назвіть тюркське плем'я, яке мешкало по сусідству зі східними слов'янами

А іжора
Б сармати
В авари
Г готи

Завдання № 2

1.2.1. Визначте наслідок для Київської Русі описаної в уривку літопису події: *«У рік 6473 [965] рушив Святослав на Хозар. Почувши ж про це, хозари вийшли наспроти з князем своїм, каганом... і сталася битва між ними...»*

А князь Святослав утягнув свою державу в довгу і затяжну війну, що значно послабила Русь
Б падіння Хозарії відкрило шлях на Русь кочовим народам Сходу
В ліквідація загрози з боку хозарів призвела до активізації племінного сепаратизму
Г Київська Русь мала визнати Хозарський каганат

1.2.2. Визначте наслідки Київського повстання 1113 р.:

А захоплення та розорення Києва монголами
Б силове захоплення Володимиром Мономахом Києва всупереч рішенню Любецького князівського з'їзду
В запрошення Володимира Мономаха на київський престол
Г значне підвищення цін на сіль, погіршення становища селян-закупів

1.2.3. «Ой, лиха ти, честь, татарська». Про якого князя мовив літописець:

А Данила Романовича
Б Ярослава Осмомисла
В Романа Мстиславича
Г Мстислава Удатного

1.2.4. Наслідком поразки литовсько-руського війська у битві на річці Ворскла 1399 р. стало те, що

- А посилилися напади Кримського ханства на руські землі.
- Б посилювався польський політичний тиск і була підписана Віленська унія
- В землі Чернігово-Сіверщини були захоплені Московською державою
- Г до Туреччини відійшли землі Поділля

Завдання № 3

1.3.1. Визначте, яке з наведених положень НЕ ВІДНОСИТЬСЯ до «Ординації Війська Запорозького» 1638 р.:

- А «Дозволяємо і призначаємо організувати реєстрове військо в числі шість тисяч. ...».
- Б «На вічні часи позбавляємо козаків старшинства, всяких старовинних судових установ, права, доходів і інших відзнак набутих ними за вірні послуги від наших предків...».
- В «І на далі козаки повинні будуть коритися виключно тому старшому, якого вони самі оберуть, але який буде затверджений королем його
- Г «На місце старшого, який більше не буде [вибиратись] з серед козаків, ми будемо ставити старшого комісара... сотники і отамани можуть обиратися з самих

1.3.2. Визначте битву, що відбулася напередодні описаних поляком-сучасником подій Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст.: *«Ворог не хоче пустити нас за Білу Церкву і сильно зміцнює свій табір... тепер ми оточені ворогом звідусіль — спереду, з боків і позаду. Селяни руйнують за нами мости і переправи, погрожуючи нам: «Якщо б ви хотіли втекти, то не втечете».*

- А Битва під Батогом.
- Б Битва під Берестечком.
- В Корсунська битва.
- Г Пилявецька битва

1.3.3. Визначте основні філософські ідеї Г. Сковороди:

1) заперечення пізнання Бога; 2) самопізнання людини; 3) обґрунтування божественної природи самодержавства; 4) ідея «європейського дому» – згуртування європейських народів для подолання турецької експансії; 5) пошук шляхів людського щастя; 6) протиставлення насильству, корисливості, нечесно набутому багатству спокою душі, сумлінної праці, скромності і мудрості.

А 2, 4, 5;

В 2, 5, 6;

Б 2, 3, 5;

Г 1, 4, 6

1.3.4. До якого документу відноситься цитований уривок: «Якщо судом Божим нинішньому і майбутньому гетьманові смерть трапиться, то щоб проміж Війська Запорозького козацького... справжнього козака гетьманом по стародавніх правах військових обирати на гетьманство по указу великого государя... а обраний гетьман в Москву їздити і великого государя пресвітлі очі бачити повинен буде так як нині гетьман нинішній за своєю обіцянкою учинив...»?

А «Березневі статті» 1654 р.

Б Гадяцький трактат

В Московські статті

Г «Конституція Пилипа Орлика»

Завдання № 4

1.4.1. Визначте особливості культур Сходу

1) поширення ієрогліфічного письма; 2) центральне місце у культурі – людина як центр Всесвіту; 3) релігійні традиції досить сильно впливають на розвиток живопису, архітектури, театру; 4) завдання культури – пошук гармонії людини і природи; 5) музика є окремими, самостійним видом мистецтва; 6) наука спрямована на перетворення природи, підпорядкування її людині

А 1, 2, 3

В 2, 3, 5

Б 1, 3, 4

Г 3, 4, 6

1.4.2. Яка категорія козацтва особисто не несла прямої військової служби

А сердюки

В підпомічники

Б компанійці

Г виборні козаки

1.4.3. Визначте, хто із українських національно-культурних діячів належав до стану духовенства

1) Ю. Федькович; 2) І. Могильницький; 3) М. Шашкевич;

4) В. Лукашевич; 5) М. Максимович

А 1, 2

В 4, 5

Б 2, 3

Г 3, 4

1.4.4. На якій картині відображено події Національної революції середини XVII ст?

II рівень**Завдання № 1**

2.1.1. Установіть відповідність між періодом історії України та його характерними рисами

1 VIII — перша пол. IX ст.	А політична дезорганізація і князівські міжусобиці
2 X – XI ст.	Б найвищий розвиток і найбільше піднесення Київської Русі
3 XII–XIII ст.	В кристалізація протидержавних утворень у східних слов'ян
4 XIII–XIV ст.	Г розвиток могутнього осередку державності на заході Русі
	Д ставлення Давньоруської держави з центром у Києві

2.1.2. Установіть відповідність між датою та подією

1 1097 р.	А здобуття Романом Мстиславовичем Галича
2 1199 р.	Б хрещення Володимиром Святославовичем Русі
3 1253 р.	В з'їзд князів у Любечі
4 1385 р.	Г коронування Данила Галицького у Дорогочині
	Д укладення Кревської унії між Литвою та Польщею

2.1.3. Установіть відповідність між давньоукраїнським письменником та його творчими доробками:

1 Юрій Дрогобич	А «Меч духовний», «Лютня Аполлонова»
2 Лазар Баранович	Б «Прогностична оцінка поточного 1483 року»
3 Памво Беринда	В «Ключ разуменія», «Небо новое», «Скарбница потребная»
4 Іоанікій Галятовський	Г «Лексикон...», «Імнології»
	Д «Про целібат», «Природне право»

2.1.4. Установіть відповідність між характерними рисами та назвою архітектурного стилю

1 химерність, плавність форм та ліній, переважання у декорі стилізовано-рослинних орнаментів	А бароко
2 стрільчасті склепіння, безліч кам'яного різьблення і скульптурних прикрас	Б класицизм
3 простота, логічність, монументальність, стриманість декоративного оздоблення	В готика
4 сильні контрасти об'ємів, урочиста монументально-декоративна єдність, яка вражає уяву своїм розмахом.	Г модерн
	Д конструктивізм

Завдання № 2

2.2.1. Установіть відповідність, визначивши історичну персоналію:

1 «... Він дивився на козаків не лише під кутом зору їхніх особливих станових інтересів, а й як на потенційних рушіїв українського суспільства в цілому. Сам він об'єднав військову силу козацтва з політичною, церковною та культурною верхівкою України»	А Сигізмунд II Август
2 «За його правління Польська держава переживала період економічного й культурного піднесення. Тодішня Польща видавалася чи не єдиним острівцем внутрішньої злагоди на тлі кривавих релігійних конфліктів, що вирували в Європі. Своім універсалом він приєднав до Польської корони Підляшшя та Волинь»	Б Костянтин Острозький
3 «Він був київським воєводою, найбільший після польського короля землевласник, у найстисліші терміни мав можливість виставити 15–20 тисяч війська, при його дворі перебувало постійно 2 тисячі шляхетних юнаків-слуг, які здобували лицарський вишкіл»	В Іван Сірко

4 «Запорозький козак, відзначався неабиякою мужністю, винахідливістю, вмінням воювати; часто обирався кошовим отаманом на Січі; уславився як борець проти турків і татар, за переказами, не програв жодної битви»	Г П. Конашевич-Сагайдачний
	Д Б. Хмельницький

2.2.2. Установіть відповідність між гетьманом та його соціально-економічною політикою:

1 І. Брюховецький	А активне відстоювання інтересів старшинської верхівки; шедрі роздачі землі українській покозаченій шляхті, що викликало повстання незаможного козацтва на початку його гетьманування
2 П. Дорошенко	Б запровадження значкових товаришів; впорядкування податків; заборона відбирати у козаків землі, матеріальна підтримка митців
3 Д. Апостол	В створив митну лінію на кордоні, організував карбування власної монети, військо сердюків
4 І. Мазепа	Г позиціонував себе захисником черні, однак організований перепис населення та встановлення розмірів податків, що надходили до царської скарбниці, призвели до повстання селян і козаків
	Д проведення «Генерального слідства про маєтності», вперше було встановлено точний розмір державних видатків

2.2.3. Установіть відповідність між періодом в історії України та характерної рисою соціально-економічного розвитку

1 друга половина XVIII ст.	А зростання кількості «піших» селян та «місячників»
2 перша половина XIX ст.	Б прискорений розвиток залізничного транспорту
3 друга половина XIX ст.	В поява фільварків

4 початок ХХ ст.	Г панування козацького фермерського землеволодіння
	Д створення синдикатів та трестів у промисловості

2.2.4. Установіть відповідність між галуззю культури та її представниками

1 архітектура	А М. Пимоненко, С. Васильківський, М. Самокиш
2 живопис	Б М. Вербицький, М. Лисенко, С. Людкевич
3 театр	В В. Городецький, О. Кобелєв, В. Кричевський
4 музика	Г О. Кобилянська, М. Коцюбинський, В. Стефаник
	Д І. Карпенко-Карий, М. Кропивницький, М. Старицький

Завдання № 3

2.3.1. Установіть хронологічну послідовність появи цитованих документів

А «Заворушення розпочалося з того, що незадоволені матроси ... зібралися на площі для обговорення своїх потреб... Щоб припинити мітинг була відправлена рота солдатів і матросів...».

Б «Ясновельможним їх милості панам воєводство складає високу повагу і просить їх милість панів-послів повідомити про тяжкі кривди, утиски наших прав і вольностей, що їх наносить Палій — бунтівник, а також щоб приклали зусилля для того, щоб цей бунтівник міг бути вигнаний із нашого воєводства».

В «Військо це передбачається утворити на Україні з людей, до козачої служби здібних і здавна відомих звичкою і охотою до неї... Як мине потреба в українських полках, всі вони розпускаються по своїх домівках, але вже назавжди залишаються приналежними війську».

Г «Ми оголошуємо ..., щоб завершено було те з'єднання або унія Великого князівства Литовського з королівством Польським... Знаючи, що це об'єднання приносило велику славу і користь обом народам, ми спрямували на це діло нашу думку і волю, призначили без дальшого загаяння тут спільний сейм...».

2.3.2. Установіть хронологічну послідовність подій

А приєднання Київської митрополії до Московського патріархату

Б виникнення уніатської церкви

В захоплення Константинополя турками

Г «Велика схизма»

2.3.3. Розташуйте адміністративні одиниці Російської імперії у порядку зростання

А повіт

В волость

Б губернія

Г стан

2.3.4. Розташуйте види культури у порядку зростання кількості її носіїв (від меншої до більшої)

А професійна

В елітарна

Б народна

Г масова

III рівень

3.1. Охарактеризуйте особливості державного та соціального устрою Київської Русі у XII–XIII ст.

3.2. Порівняйте соціально-економічний розвиток Наддніпрянської та Західної України протягом другої половини XIX ст.

Завдання № 2

1.2.1. Визначте пам'ятки образотворчого мистецтва першої половини XVII ст.

1. Портрет князя Криштофора Збараського; 2. Портрет Павла Руденка; 3. Ікона «Вознесіння Богородиці» Йова Кондзелевича; 4. Ікона «Христос перед Пілатом» М. Петраховича; 5. Ікона «Святий Миколай» з київської церкви Святого Миколая Набережного; 6. Дорогобузька ікона Богородиці

А 1, 4, 5

В 2, 4, 5

Б 3, 5, 6

Г 1, 3, 6

1.2.2. Яка подія сприяла появі цитованого документу: «Через те, що король його милість бажає для кращого порядку знати число козаків...протягом шести тижнів козаки мусять скласти правильні реєстри, які не перевищують 6 тисяч із зазначенням скільки їх живе в кожному старостві...».

А створення королем С. Баторієм козацького реєстру

Б козацько-селянське повстання під проводом Трясила

В узяття козаками на чолі з П.Сагайдачним м. Кафа

Г козацько-селянське повстання під проводом М. Жмайла

1.2.3. Під час якої битви Національної революції середини XVI ст. військами поляків командували полководці, яких Б. Хмельницький охрестив як «Перина, латина, дитина»?

А битва під Батогом

В битва під Пилявцями

Б битва під Берестечком

Г битва під Зборовом

1.2.4. Який фактор став вирішальним у провалі політичного курсу гетьмана І. Виговського

А відсутність підтримки гетьмана рядовим козацтвом

Б поразка гетьманських сил в українсько-московській війні

В неспроможність налагодити мирні відносини з Річчю Посполитою

Г постійні татарські напади на Гетьманщину

Завдання № 3

1.3.1. Визначте установу Московської держави, що впливала на вибори гетьмана та інші справи Гетьманщини.

А Малоросійський приказ	В Чолобитний приказ
Б Синод	Г Земський собор

1.3.2. Які цитати характеризують соціально-економічний розвиток Наддніпрянщини у першій половині XIX ст.?

1) «Вони мають дуже великих, сильних і красивих волів, добрі надзвичайно міцні воли»;

2) «Ні для кого не було таємницею, що в залізоробній промисловості влада «Продамету» майже безмежна...»;

3) «За подачу на поміщиків своїх заборонених законом скарг вони піддавалися покаранню різками до 50 ударів»;

4) «Діти їх, які народженні від (часу) вступу у військо, належатимуть також до нього»;

5) «За допомогою машин селянин зі своєю сім'єю легко збирає 40–50 десятин, раніш йому доводилось це робити руками поденників»;

6) «благодарим императора Александра II и просим того, чтобы народ освободили не одним именем, а чтобы все были перед законом одинаково правыми».

А 1, 3, 5	В 1, 3, 4
Б 2, 4, 5	Г 2, 3, 6

1.3.3. Визначте українських вчених, що у XIX ст. працювали у сфері точних та природничих наук:

1) О. Потебня; 2) М. Гамалія; 3) Д. Яворницький; 4) П. Житецький; 5) Т. Осиповський; 6) М. Остроградський.

А 1, 2, 6	В 3, 4, 5
Б 2, 5, 6	Г 2, 4, 5

1.3.4. Програма, якої політичної партії Наддніпрянської України поч. XX ст. передбачала створення: «Єдиної, неподільної, вільної, самостійної демократичної України, республіки робочих людей»?

А РУП	В УСДРП
Б РУРП	Г УНП

Завдання № 4

1.4.1. Аграрне перенаселення в Україні у ХІХ – на поч. ХХ ст. намагалися подолати у ході

А інвентарної реформи 1847–1848 рр.

Б реформи Марії-Терезії та Йосифа ІІ

В селянської реформа в Російській імперії 1861 р.

Г аграрної реформи П. Столипіна

1.4.2. Постанова одного із пленумів ЦК ВКП(б): «Україна повинна протягом найкоротшого строку дати зразки організації великого громадського господарства ... на площах, які охоплюють цілі округи ...» була втілена на практиці у

А форсованій індустріалізації

Б переході до непу

В суцільній колективізації

Г «воєнному комунізмі»

1.4.3. Визначте українські політичні сили, що діяли у міжвоєнний період на території Румунії: 1) прокомуністична організація «Визволення»; 2) Українське національне об'єднання; 3) Українське національно-демократичне об'єднання; 4) Українська національна партія; 5) Радикальна націоналістична організація; 6) Українська католицька партія.

А 1, 4, 5

В 3, 4, 5

Б 2, 5, 6

Г 1, 2, 4

1.4.4. Визначте характерні риси аграрної політики гетьмана П.Скоропадського

А оголошено передачу землі безземельним і малоземельним господарствам, але землі трудових господарств та сільськогосподарський підприємств залишилися у руках колишніх власників

Б здача селянами 1/3 збіжжя поміщикам; поміщицьке землеволодіння обмежувалося 400 десятинами

В постійне відтермінування вирішення земельного питання, затримка практичного виконання проголошених заходів в аграрній сфері

Г великі землеволодіння викупувалися Державним земельним банком для подальшого їх продажу селянам; розмір приватного земельного мав не перевищувати 25 десятин

II рівень

Завдання № 1

2.1.1. Установіть відповідність між описами давніх авторів на назвою племен та народів яким вони надані:

1 «жертвників і храмів вони за звичаєм не споруджують, за винятком Арея: для нього вони це роблять»	А греки
2 «я не завалюватиму демократичного ладу й не дозволю цьому тому, хто зраджує і звалює..»	Б венеци
3 «... хоч і гідні презирства через слабкість зброї, однак могутні своєю кількістю... Але нічого не варта велика кількість нездатних до війни...»	В скіфи
4 «серед них немає жодного, хто не носив би сагайдака, лука та стріл, смертоносних через зміїну отруту...»	Г сармати
	Д гуни

2.1.2. Установіть відповідність між князем та літописною оцінкою

1. Юрій I Львович	А «Кидався на ворогів мов той лев»
2. Роман Мстиславич	Б «Став розмножувати число латинників і їх віру»
3. Данило Галицький	В «Божою милістю князь і дідич королівства Русі»
4. Андрій I та Лев II	Г «Братолобством він світився був із братом своїм...»
	Д «Непоборний щит від татар»

2.1.3. Установіть відповідність між князівством і характерними рисами його розвитку

1. Київське	А найбільш економічно могутнє після Київського, адміністративно-політичні центри Новгород-Сіверський, Брянськ, Курськ та ін.
2. Чернігівське	Б не мало політичної самостійності й перебувало у повній залежності від Києва, найбільш страждало від нападів кочівників
3. Галицьке	В найбільш густозаселене, у літописі згадано близько 80 міст
4. Переяславське	Г сильними були позиції бояр; головними центрами князівства були міста Перемишль, Звенигород, Тербовль,
	Д до середини XII ст. вважалося вотчиною київських князів, потужними міськими центрами були Любомль, Червен, Белз та ін.

2.1.4. Установіть відповідність між гетьманом та характерною рисою його військових звітяг

1 П. Тетеря	А «нова Хмельниччина»
2 П. Дорошенко	Б винуватим у провалі походу перекинув на І. Богуна, якого за це стратили
3 І. Самойлович	В у своє виправдання сказав: «у похід слід йти весною, а не коли степ горить»
4 І. Мазепа	Г Підгаєцька облога під керівництвом цього гетьмана була зірвана раптовим нападом І. Сірка на Крим
	Д у численних панегіриках його називали «російським Алкідом»

Завдання № 2

2.2.1. Установіть відповідність між історичним процесом XIX – поч. XX ст. та конкретним його проявом в історії України

1 кооперативний рух	А «Тамна дружина», «Чигиринська змова»
2 монополізація	Б «Руська рада», «Україна уярмлена»
3 політизація українського національно-визвольного руху	В «Союз рейкових фабрикантів», «Східниця»
4 «столипінська реакція»	Г «Союз русского народа», «Клуб русских националистов»
	Д «Народна торгівля», «Сільський господар»

2.2.2. Установіть відповідність між регіоном і характерними рисами розвитку національно-визвольного руху протягом другої половини XIX – поч. XX ст.

1 Наддніп-рянщина	А національний рух почав формуватися з русофільської течії, відомими діячами були О. Духнович, А. Добрянський-Сачуров
2 Галичина	Б розпочали свою діяльність спортивно-військові молодіжні організації – «Сокіл», «Січ», «Пласт»
3 Буковина	В національне відродження відставало від аналогічних процесів у Галичині на 10-15 років, відомими його провідниками виступали Ю. Федькович, С. Смаль-Стоцький
4 Закарпаття	Г проти активізації національно-культурного руху української інтелігенції імперським урядом було вжито ряд заборонно-репресивних заходів
	Д домінуючими громадсько-філософськими течіями були слов'янофільство і західництво, певний суспільний резонанс викликала діяльність гуртка петрашевців

2.2.3. Установіть відповідність між режимом та його політикою у військовій сфері

1 УЦР	А нестача коштів на утримання 150-тисячної армії, поширення явища отаманщини
2 Гетьманат	Б створення Українського військового комітету, утворення Українського військового клубу імені П. Полуботка
3 Директорія	В організація Запорозької, Синьожупанної та Сердюцької дивізій
4 Радянська влада	Г створена армія, як військових командирів та інструкторів залучала колишніх царських офіцерів; складові форми їбійців нагадували шолом руських богатирів
	Д створено український легіон УСС, який бойове хрещення пройшов на горі Маківка

2.2.4. Установіть відповідність між історичним поняттям та його визначенням

1 осадництво	А урядова політика, спрямована на насильницьке утихомирення, замирення злокалізованих національних меншин.
2 експропріація	Б політика залучення представників місцевого населення радянських республік та автономій до місцевого керівництва та надання офіційного статусу їхнім національним мовам
3 коренізація	В примусове вилучення приватного майна державою або громадою
4 ревіндикація	Г політика планомірного заселення українських земель військовими та цивільними колоністами, здійснювана урядом Польщі в 1920-х рр.
	Д акція примусового навернення православних Польщі до католицької віри, здійснена 1937 року

Завдання № 3

2.3.1. Розташуйте договори періоду Руїни у хронологічній послідовності

- А Бахчисарайський договір
- Б Бучацький договір
- В Андрусівське перемир'я
- Г Трактат про «Вічний мир»

2.3.2. Установіть хронологічну послідовність подій і процесів соціально-економічного реформування модерної доби

- А скасування кріпосного права на західноукраїнських землях
- Б реформи Марії-Терезії та Йосифа II
- В Селянська реформа в Російській імперії
- Г Аграрна реформа П. Столипіна

2.3.3. Установіть хронологічну послідовність подій пов'язаних із розвитком українського національно-визвольного руху

- А закриття газети «Київський телеграф»
- Б створення першої політичної партії Наддніпрянщини – РУП
- В початок видання журналу «Основа»
- Г відкриття у Львові Наукового товариства ім. Шевченка (НТШ)

2.3.4. Установіть хронологію подій періоду Української революції 1917-1921 рр.

- А «Підводячи підсумки, необхідно зазначити, що з'їзд обрав і остаточно санкціонував УЦР...»
- Б «Вперше у ході цієї операції російське командування в широких масштабах проводило знищення найбільш важливих об'єктів, транспортних шляхів, запасів продовольства»
- В «Дещо пожвавився розвиток промисловості, діяльність банків, біржі, «проголошувалася безжалісна боротьба революційному соціалізму»...»
- Г «Боротьба з бандитизмом та куркульськими повстаннями повинна проводитися найбільш нещадно, з метою попередження повстань...»

III рівень

3.1. Український історик Дм. Багалій у своїй праці «Історія Слобідської України» відзначив: «У теперішньому своєму етнографічному стані Харківська губернія має давні великоросійські поселення, і на них нам треба тепер звернути увагу... бо великоросійські оселі у Слобожанщині тільки вкраплені серед українських чи то гніздами, чи стоять поодинокі...». Охаракте-

ризуйте причини та етапи колонізації Слобідської України. До-ведіть або спростуйте твердження вченого.

3.2. У чому проявлялася «культурна революція» в УРСР? Відповідь аргументуйте.

11 клас

I рівень

Завдання № 1

1.1.1. Визначте територію розселення частини скіфських племен, які за свідченням Геродота вважали себе найкращими і найчисельнішими, а решту скіфів – підвладними собі

А Лісостепове Лівобережжя

Б Степовий Крим і Приазов'я

В Межиріччя Дніпра і Дністра до Південної Київщини та Південної Волині

Г Причорноморські степи Правобережжя і частина Лівобережжя

1.1.2. Визначте вірну хронологічну послідовність перебування на території України кочових племен

А гуни–монголи–печеніги

Б сармати–печеніги–половці

В готи–скіфи–авари

Г сармати–кімерійці–гуни

1.1.3. Які із наведених цитат, характеризують події періоду правління Володимира Великого?

1. «Не належить християнам заміж виходити за поган і оддавати за них...»

2. «Якщо де пристане він, то ви одпихайте його від берега, допоки пороги не пройде...»

3. «Якщо не вб'ємо його, то він нас усіх погубить...»

4. «Ось приходили до мене болгари, кажучи: «Прийми закон наш»...»

5. «А якщо відтепер хто на кого встане, то проти того будем всі і чесний хрест...»

6. «Досі я не пив. А нині ти велиш – я п'ю...»

А 1, 2, 4

В 1, 3, 6

Б 2, 3, 5

Г 4, 5, 6

1.1.4. Про який період історії України йдеться в уривку: «Спустошені землі заселяв своїми людьми і на знесилених русів владу свою поширив, перейнявши їх від татар»?

А 20–30-ті рр. XIII ст.

В 60–70-ті XV ст.

Б 40–60-ті рр. XIV ст.

Г 80–90-ті рр. XVI ст.

Завдання № 2

1.2.1. Визначте пам'ятки образотворчого мистецтва першої половини XVII ст.

1. Портрет князя Криштофора Збараського; 2. Портрет Павла Руденка; 3. Ікона «Вознесіння Богородиці» Йова Кондзелевича; 4. Ікона «Христос перед Пілатом» М. Петраховича; 5. Ікона «Святий Миколай» з київської церкви Святого Миколая Набережного; 6. Дорогобузька ікона Богородиці

А 1, 4, 5

В 2, 4, 5

Б 3, 5, 6

Г 1, 3, 6

1.2.2. Яка подія сприяла появі цитованого документу: «Через те, що король його милість бажає для кращого порядку знати число козаків...протягом шести тижнів козаки мусять скласти правильні реєстри, які не перевищують 6 тисяч із зазначенням скільки їх живе в кожному старостві...».

А створення королем С. Баторієм козацького реєстру

Б козацько-селянське повстання під проводом Трясила

В узяття козаками на чолі з П.Сагайдачним м. Кафа

Г козацько-селянське повстання під проводом М. Жмайла

1.2.3. Під час якої битви Національної революції середини XVI ст. військами поляків командували полководці, яких Б. Хмельницький охрестив як «Перина, латина, дитина»?

- А битва під Батогом В битва під Пилявцями
Б битва під Берестечком Г битва під Зборовом

1.2.4. Який фактор став вирішальним у провалі політичного курсу гетьмана І. Виговського

- А відсутність підтримки гетьмана рядовим козацтвом
Б поразка гетьманських сил в українсько-московській війні
В неспроможність налагодити мирні відносини з Річчю Посполитою
Г постійні татарські напади на Гетьманщину

Завдання № 3

1.3.1. Визначте установу Московської держави, що впливала на вибори гетьмана та інші справи Гетьманщини.

- А Малоросійський приказ В Чолобитний приказ
Б Синод Г Земський собор

1.3.2. Які цитати характеризують соціально-економічний розвиток Наддніпрянщини у першій половині XIX ст.?

1) «Вони мають дуже великих, сильних і красивих волів, добрі надзвичайно міцні воли»;

2) «Ні для кого не було таємницею, що в залізоробній промисловості влада «Продамету» майже безмежна...»;

3) «За подачу на поміщиків своїх заборонених законом скарг вони піддавалися покаранню різками до 50 ударів»;

4) «Діти їх, які народженні від (часу) вступу у військо, належатимуть також до нього»;

5) «За допомогою машин селянин зі своєю сім'єю легко збирає 40-50 десятин, раніш йому доводилось це робити руками по-денків»;

6) «благодарим императора Александра II и просим того, чтобы народ освободили не одним именем, а чтобы все были перед законом одинаково правыми».

А 1, 3, 5

В 1, 3, 4

Б 2, 4, 5

Г 2, 3, 6

1.3.3. Визначте українських вчених, що у ХІХ ст. працювали у сфері точних та природничих наук:

1) О. Потебня; 2) М. Гамалія; 3) Д. Яворницький; 4) П. Житецький; 5) Т. Осиповський; 6) М. Остроградський.

А 1, 2, 6

В 3, 4, 5

Б 2, 5, 6

Г 2, 4, 5

1.3.4. Програма, якої політичної партії Наддніпрянської України поч. ХХ ст. передбачала створення: «Єдиної, неподільної, вільної, самостійної демократичної України, республіки робочих людей»?

А РУП

В УСДРП

Б РУРП

Г УНП

Завдання № 4

1.4.1. Постанова одного із пленумів ЦК ВКП(б): «Україна повинна протягом найкоротшого строку дати зразки організації великого громадського господарства ... на площах, які охоплюють цілі округи ...» була втілена на практиці у

А форсованій індустріалізації

Б переході до непу

В суцільній колективізації

Г «воєнному комунізмі»

1.4.2. Визначте українські політичні сили, що діяли у міжвоєнний період на території Румунії: 1) прокомуністична організація «Визволення»; 2) Українське національне об'єднання; 3) Українське національно-демократичне об'єднання; 4) Українська національна партія; 5) Радикальна націоналістична організація; 6) Українська католицька партія.

А 1, 4, 5

В 3, 4, 5

Б 2, 5, 6

Г 1, 2, 4

1.4.3. Як називалася парламентська більшість після виборів в УРСР у березні 1990 р.?

А група «Центр»

В «група 239»

Б коаліція «Національної єдності»

Г Народна рада

1.4.4. У якому році з ініціативи Президента було проведено Всеукраїнський референдум, під час якого 80% проголосувало за двопалатний парламент, скорочення кількості народних депутатів з 450 до 300, ліквідацію депутатської недоторканності; надання Президентові права припиняти повноваження ВРУ у разі якщо вона протягом одного місяця не змогла сформувати постійно діючу парламентську більшість?

А 1991 р.

В 2000 р.

Б 1994 р.

Г 2004 р.

II рівень

Завдання № 1

2.1.1. Установіть відповідність між описами давніх авторів на назвою племен та народів яким вони надані:

1 «жертвників і храмів вони за звичаєм не споруджують, за винятком Арея: для нього вони це роблять»	А греки
2 «я не завалюватиму демократичного ладу й не дозволю цьому тому, хто зраджує і звалює..»	Б венеци
3 «...хоч і гідні презирства через слабкість зброї, одначе могутні своєю кількістю... Але нічого не варта велика кількість нездатних до війни...»	В скіфи
4 «серед них немає жодного, хто не носив би сагайдака, лука та стріл, смертоносних через зміну отруту...»	Г сармати
	Д гуни

2.1.2. Установіть відповідність між стародруком та його змістом

1 «Адельфотес»	А розкриває становище православ'я на території українських і білоруських земель, стиль вибудований як плач церкви-України
----------------	---

2 «Роксоланія»	Б підручних граматики церковнослов'янської та грецької мов
3 «Тренос»	В поетичний твір у якому населення Русі-України представлено як окремий народ
4 «Требник»	Г містить докладний опис і порядок найрізноманітніших церковних треб
	Д присвячений звитяжній боротьбі козацтва проти турецько-татарських завойовників

2.1.3. Установіть відповідність між гетьманом та характерною рисою його військових звитяг

1 П. Тетеря	А «нова Хмельниччина»
2 П. Дорошенко	Б вину на провал походу перекинув на І. Богуна, якого за це стратили
3 І. Самойлович	В у своє виправдання сказав: «у похід слід йти весною, а не коли степ горить»
4 І. Мазепа	Г Підгаєцька облога під керівництвом цього гетьмана була зірвана раптовим нападом І. Сірка на Крим
	Д у численних панегіриках його називали «російським Алкідом»

2.1.4. Установіть відповідність між назвою періодичного видання та його відповідальним редактором

1 «Основа»	А В. Білозерський
2 «Чернігівський листок»	Б Я. Головацький
3 «Киевская старовина»	В В. Науменко
4 «Буковина»	Г Л. Глібов
	Д Ю. Федькович

Завдання № 2

2.2.1. Установіть відповідність між суспільно-політичним рухом та проявами його діяльності

1 народовці	А виступали за демократичне реформування Росії, організували «Банкетну кампанію»
2 народники	Б спробували нав'язати «язичіє», заснували політичну організацію «Руська рада»
3 москвофіли	В творили першу політичну партію, сповідували соціалістичні погляди та ідею національного визволення українців
4 радикали	Г вели пропаганду серед селян та робітників, сподівалися на селянський бунт
	Д сприяли заснуванню першого українського професійного театру, видавали газету «Діло»

2.2.2. Установіть відповідність між політичним режимом та особливостями його аграрної політики

1 Центральна Рада	А оголошено передачу землі безземельним і малоземельним господарствам, але землі трудових господарств та сільськогосподарський підприємств залишилися у руках колишніх власників
2 Гетьманат	Б здача селянами 1/3 збіжжя поміщикам; поміщицьке землеволодіння обмежувалося 400 десятинами
3 радянська влада	В постійне відтермінування вирішення земельного питання, затримка практичного виконання проголошених заходів в аграрній сфері
4 Денікінський режим	Г великі землеволодіння викупувалися Державним земельним банком для подальшого їх продажу селянам; розмір приватного земельного мав не перевищувати 25 десятин
	Д конфіскація землі та її перерозподіл між малоземельними та бідняцькими господарствами; створення колективних форм господарювання

2.2.3. Установіть відповідність між прізвищами митців та їх творчими здобутками

1 О. Довженко	А збірка оповідань «Сині етюди»
2 Ф. Кричевський	Б опера «Кармелюк»
3 М. Хвильовий	В фільм-опера «Запорожець за Дунаєм»
4 І. Кавалерідзе	Г кінофільм «Земля»
	Д монументальний дразотворчий триптих «Життя»

2.2.4. Установіть відповідність між періодом розвитку УРСР та притаманними йому рисами розвитку культурного життя:

1 післявоєнна відбудова	А завершення переходу до обов'язкової безкоштовної загальної середньовічної освіти
2 «Хрущовська відлига»	Б створення кінофільмів О. Довженка «Антарктида», С. Параджанова «Тіні забутих предків»
3 «Брежнєвський застій»	В політика гласності, створення товариства «Меморіал», утворено «Народний рух України за перебудову»
4 «Горбачовська перебудова»	Г проведення фестивалів «Таврійські ігри», «Червона рута», «Берегиня»
	Д нищівна критика українських видань «Вітчизна», «Перець», «Нариси історії української літератури»

Завдання № 3

2.3.1. Розташуйте договори періоду Руїни у хронологічній послідовності

- А Бахчисарайський договір
- Б Буцацький договір
- В Андрусівське перемир'я
- Г Трактат про «Вічний мир»

2.3.2. Установіть хронологію подій періоду Української революції 1917-1921 рр.

- А «Підводячи підсумки, необхідно зазначити, що з'їзд обрав і остаточно санкціонував УЦР...»
- Б «Вперше у ході цієї операції російське командування в широких масштабах проводило знищення найбільш важливих об'єктів, транспортних шляхів, запасів продовольства»
- В «Дещо поживавився розвиток промисловості, діяльність банків, біржі, «проголошувалася безжалісна боротьба революційному соціалізму»...»
- Г «Боротьба з бандитизмом та куркульськими повстаннями повинна проводитися найбільш нещадно, з метою попередження повстань...»

2.3.3. Установіть хронологічну послідовність радянських конституцій 1919, 1929, 1937 та 1978 рр. за характеристиками:

- А Принципове значення мали статті 2 і 3, де заявлялося про входження до СРСР і полишення за собою таких прав: а) ухвалення власної Конституції, яка відповідає Конституції СРСР, б) територіальне верховенство; в) створення власних органів державної влади і державного управління
- Б заявлялося про братерську солідарність з усіма радянськими республіками і про готовність увійти до складу Єдиної Міжнародної Соціалістичної Радянської Республіки
- В зафіксовано побудову в СРСР розвинутого соціалістичного суспільства»; внесено статтю про «КПРС, як керівну і спрямовуючу силу суспільства, ядро політичної системи»
- Д економічною основою визнавалися соціалістична система господарства і соціалістична власність у формі державної або колгоспно-кооперативної. У ст.14 розділу 2 фіксувалось право виходу зі складу Союзу Радянських Соціалістичних Республік

2.3.4. Установіть хронологічну послідовність релігійних процесів в сучасній Україні

А візит Папи Римського Івана Павла II до України

Б відродження УГКЦ

В виникнення УПЦ-КП

Г прийняття закону України «Про свободу совісті та релігій і організацій»

III рівень

3.1. Охарактеризуйте національно-визвольний та соціальні рухи в Україні протягом XVI–XVIII ст.

3.2. Доведіть або спростуйте оцінку сучасного історика Я. Грицака: «Історики досі ведуть суперечки, чи насправді була політика Центральних держав у 1918 р. стосовно України: лише тактичним засобом для викачування продовольства і промислової сировини, чи частиною стратегічного плану щодо перетворення Східної Європи у своїх геополітичних інтересах...». Аргументуйте позицію дослідника про стратегію політики європейських держав щодо України.

**СЕКЦІЯ
«ІСТОРИЧНЕ КРАЄЗНАВСТВО»**

9 клас

I рівень

Завдання № 1

1.1.1. Зображена на малюнку статуетка виготовлена племенами

А слов'ян
Б скіфів

В трипільців
Г таврів

1.1.2. Одна із ранніх форм релігійних вірувань, що передбачає поклоніння предметам неживої природи наділених за уявленнями чудодійною силою — це

А антропоморфізм
В тотемізм
Б анімізм
Г фетишизм

1.1.3. Визначте, хто у суспільстві античних міст-держав Пн. Причорномор'я мав політичні права

А греки жінки та чоловіки
Б тільки греки-чоловіки

- В усі жителі міста
- Г царські скіфи та греки-чоловіки

1.1.4. Назвіть тюркське плем'я, яке мешкало по сусідству зі східними слов'янами

- А іжора
- Б сармати
- В авари
- Г готи

Завдання № 2

1.2.1. Визначте наслідок для Київської Русі описаної в уривку літопису події: *«У рік 6473 [965] рушив Святослав на Хозар. Почувши ж про це, хозари вийшли насупроти з князем своїм, каганом... і сталася битва між ними...»*

- А князь Святослав утягнув свою державу в довгу і зтяжну війну, що значно послабила Русь
- Б падіння Хозарії відкрило шлях на Русь кочовим народам Сходу
- В ліквідація загрози з боку хозарів призвела до активізації племінного сепаратизму
- Г Київська Русь мала визнати Хозарський каганат

1.2.2. Визначте наслідки Київського повстання 1113 р.:

- А захоплення та розорення Києва монголами
- Б силове захоплення Володимиром Мономахом Києва всупереч рішення Любецького князівського з'їзду
- В запрошення Володимира Мономаха на київський престол
- Г значне підвищення цін на сіль, погіршення становища селян-закупів

1.2.3. «Ой, лиха ти, честь, татарська». Про якого князя мовив літописець:

- А Данила Романовича
- Б Ярослава Осмомисла
- В Романа Мстиславича
- Г Мстислава Удатного

1.2.4. Наслідком поразки литовсько-руського війська у битві на річці Ворскла 1399 р. стало те, що

- А посилювалися напади Кримського ханства на руські землі.
- Б посилювався польський політичний тиск і була підписана Віленська унія
- В землі Чернігово-Сіверщини були захоплені Московською державою
- Г до Туреччини відійшли землі Поділля

Завдання № 3

1.3.1. Визначте, яке з наведених положень НЕ ВІДНОСИТЬСЯ до «Ординації Війська Запорозького» 1638 р.:

- А «Дозволяємо і призначаємо організувати реєстрове військо в числі шість тисяч. ...».
- Б «На вічні часи позбавляємо козаків старшинства, всяких старовинних судових установ, права, доходів і інших відзнак набутих ними за вірні послуги від наших предків...».
- В «І на далі козаки повинні будуть коритися виключно тому старшому, якого вони самі оберуть, але який буде затверджений королем його»
- Г «На місце старшого, який більше не буде [визначитись] з серед козаків, ми будемо ставити старшого комісара... сотники і отамани можуть обиратися з самих

1.3.2. Визначте битву, що відбулася напередодні описаних поляком-сучасником подій Національно-визвольної війни українського народу середини XVII ст.: *«Ворог не хоче пустити нас за Білу Церкву і сильно зміцнює свій табір... тепер ми оточені ворогом звідусіль – спереду, з боків і позаду. Селяни руйнують за нами мости і переправи, погрожуючи нам: «Якщо б ви хотіли втекти, то не втечете».*

- А Битва під Батогом.
- Б Битва під Берестечком.
- В Корсунська битва.
- Г Пилявецька битва

1.3.3. Визначте основні філософські ідеї Г. Сковороди:

1) заперечення пізнання Бога; 2) самопізнання людини; 3) обґрунтування божественної природи самодержавства; 4) ідея «європейського дому» — згуртування європейських народів для подолання турецької експансії; 5) пошук шляхів людського щастя; 6) протиставлення насильству, корисливості, нечесно набутому багатству спокою душі, сумлінної праці, скромності і мудрості.

А 2, 4, 5;

В 2, 5, 6;

Б 2, 3, 5;

Г 1, 4, 6

1.3.4. До якого документу відноситься цитований уривок: «Якщо судом Божим нинішньому і майбутньому гетьманові смерть трапиться, то щоб проміж Війська Запорозького козацького... справжнього козака гетьманом по стародавніх правах військових обирати на гетьманство по указу великого государя... а обраний гетьман в Москву їздити і великого государя пресвітлі очі бачити повинен буде так як нині гетьман нинішній за своєю обіцянкою учинив...»?

А «Березневі статті» 1654 р.

Б Гадяцький трактат

В Московські статті

Г «Конституція Пилипа Орлика»

Завдання № 4

1.4.1. Визначте особливості культур Сходу

1) поширення ієрогліфічного письма; 2) центральне місце у культурі — людина як центр Всесвіту; 3) релігійні традиції досить сильно впливають на розвиток живопису, архітектури, театру; 4) завдання культури — пошук гармонії людини і природи; 5) музика є окремими, самостійним видом мистецтва; 6) наука спрямована на перетворення природи, підпорядкування її людині

А 1, 2, 3

В 2, 3, 5

Б 1, 3, 4

Г 3, 4, 6

1.4.2. Яка категорія козацтва особисто не несла прямої військової служби

А сержуки

В підпомічники

Б компанійці

Г виборні козаки

1.4.3. Визначте, хто із українських національно-культурних діячів належав до стану духовенства

1) Ю. Федькович; 2) І. Могильницький; 3) М. Шашкевич;

4) В. Лукашевич; 5) М. Максимович

А 1, 2

В 4, 5

Б 2, 3

Г 3, 4

1.4.4. На якій картині відображено події Національної революції середини XVII ст?

II рівень

Завдання № 1

2.1.1. Установіть відповідність між періодом історії України та його характерними рисами

1 VIII — перша пол. IX ст.	А політична дезорганізація і князівські міжусобиці
2 X – XI ст.	Б найвищий розвиток і найбільше піднесення Київської Русі
3 XII–XIII ст.	В кристалізація протидержавних утворень у східних слов'ян
4 XIII–XIV ст.	Г розвиток могутнього осередку державності на заході Русі
	Д ставлення Давньоруської держави з центром у Києві

2.1.2. Установіть відповідність між датою та подією

1 1097 р.	А здобуття Романом Мстиславовичем Галича
2 1199 р.	Б хрещення Володимиром Святославовичем Русі
3 1253 р.	В з'їзд князів у Любечі
4 1385 р.	Г коронування Данила Галицького у Дорогочині
	Д укладення Кревської унії між Литвою та Польщею

2.1.3. Установіть відповідність між давньоукраїнським письменником та його творчими доробками:

1 Юрій Дрогобич	А «Меч духовний», «Лютня Аполлонова»
2 Лазар Баранович	Б «Прогностична оцінка поточного 1483 року»
3 Памво Беринда	В «Ключ разуменія», «Небо новое», «Скарбница потребная»
4 Іоанікій Галятовський	Г «Лексикон...», «Імнології»
	Д «Про целібат», «Природне право»

2.1.4. Установіть відповідність між характерними рисами та назвою архітектурного стилю

1 химерність, плавність форм та ліній, переважання у декорі стилізовано-рослинних орнаментів	А бароко
2 стрільчасті склепіння, безліч кам'яного різьблення і скульптурних прикрас	Б класицизм
3 простота, логічність, монументальність, стриманість декоративного оздоблення	В готика
4 сильні контрасти об'ємів, урочиста монументально-декоративна єдність, яка вражає уяву своїм розмахом.	Г модерн
	Д конструктивізм

Завдання № 2

2.2.1. Установіть відповідність, визначивши історичну персоналію:

1 «... Він дивився на козаків не лише під кутом зору їхніх особливих станових інтересів, а й як на потенційних рушіїв українського суспільства в цілому. Сам він об'єднав військову силу козацтва з політичною, церковною та культурною верхівкою України»	А Сигізмунд II Август
2 «За його правління Польська держава переживала період економічного й культурного піднесення. Тодішня Польща видавалася чи не єдиним острівцем внутрішньої злагоди на тлі кривавих релігійних конфліктів, що вирували в Європі. Своім універсалом він приєднав до Польської корони Підляшшя та Волинь»	Б Костянтин Острозький
3 «Він був київським воєводою, найбільший після польського короля землевласник, у найстисліші терміни мав можливість виставити 15–20 тисяч війська, при його дворі перебувало постійно 2 тисячі шляхетних юнаків-слуг, які здобували лицарський вишкіл»	В Іван Сірко

4 «Запорозький козак, відзначався неабиякою мужністю, винахідливістю, вмінням воювати; часто обирався кошовим отаманом на Січі; уславився як борець проти турків і татар, за переказами, не програв жодної битви»	Г П. Конашевич-Сагайдачний
	Д Б. Хмельницький

2.2.2. Установіть відповідність між гетьманом та його соціально-економічною політикою:

1 І. Брюховецький	А активне відстоювання інтересів старшинської верхівки; щедрі роздачі землі українській покозаченій шляхті, що викликало повстання незаможного козацтва на початку його гетьманування
2 П. Дорошенко	Б запровадження значкових товаришів; впорядкування податків; заборона відбривати у козаків землі, матеріальна підтримка митців
3 Д. Апостол	В створив митну лінію на кордоні, організував карбування власної монети, військо сердюків
4 І. Мазепа	Г позиціонував себе захисником черні, однак організований перепис населення та встановлення розмірів податків, що надходили до царської скарбниці, призвели до повстання селян і козаків
	Д проведення «Генерального слідства про маєтності», вперше було встановлено точний розмір державних видатків

2.2.3. Установіть відповідність між періодом в історії України та характерної рисою соціально-економічного розвитку

1 друга половина XVIII ст.	А зростання кількості «піших» селян та «місячників»
2 перша половина XIX ст.	Б прискорений розвиток залізничного транспорту
3 друга половина XIX ст.	В поява фільварків

4 початок ХХ ст.	Г панування козацького фермерського землеволодіння
	Д створення синдикатів та трестів у промисловості

2.2.4. Установіть відповідність між галуззю культури та її представниками

1 архітектура	А М. Пимоненко, С. Васильківський, М. Самокиш
2 живопис	Б М. Вербицький, М. Лисенко, С. Людкевич
3 театр	В В. Городецький, О. Кобелев, В. Кричевський
4 музика	Г О. Кобилянська, М. Коцюбинський, В. Стефаник
	Д І. Карпенко-Карий, М. Кропивницький, М. Старицький

Завдання № 3

2.3.1. Установіть хронологічну послідовність появи цитованих документів

А «Заворушення розпочалося з того, що незадоволені матроси ... зібралися на площі для обговорення своїх потреб... Щоб припинити мітинг була відправлена рота солдатів і матросів...».

Б «Ясновельможним їх милості панам воєводство складає високу повагу і просить їх милість панів-послів повідомити про тяжкі кривди, утиски наших прав і вольностей, що їх наносить Палій — бунтівник, а також щоб приклали зусилля для того, щоб цей бунтівник міг бути вигнаний із нашого воєводства».

В «Військо це передбачається утворити на Україні з людей, до козачої служби здібних і здавна відомих звичкою і охотою до неї... Як мине потреба в українських полках, всі вони розпускаються по своїх домівках, але вже назавжди залишаться приналежними війську».

Г «Ми оголошуємо ..., щоб завершено було те з'єднання або унія Великого князівства Литовського з королівством Польським... Знаючи, що це об'єднання приносило велику славу і користь обом народам, ми спрямували на це діло нашу думку і волю, призначили без дальшого загаяння тут спільний сейм...».

2.3.2. Установіть хронологічну послідовність подій

- А приєднання Київської митрополії до Московського патріархату
- Б виникнення уніатської церкви
- В захоплення Константинополя турками
- Г «Велика схизма»

2.3.3. Розташуйте адміністративні одиниці Російської імперії у порядку зростання

А повіт	В волость
Б губернія	Г стан

2.3.4. Розташуйте види культури у порядку зростання кількості її носіїв (від меншої до більшої)

А професійна	В елітарна
Б народна	Г масова

III рівень

3.1. Охарактеризуйте особливості державного та соціального устрою Київської Русі у XII – XIII ст.

3.2. Порівняйте соціально-економічний розвиток Наддніпрянської та Західної України протягом другої половини XIX ст.

10 клас

I рівень

Завдання № 1

1.1.1. Визначте територію розселення частини скіфських племен, які за свідченням Геродота вважали себе найкращими і найчисельнішими, а решту скіфів – підвладними собі

А Лісостепове Лівобережжя

Б Степовий Крим і Приазов'я

В Межиріччя Дніпра і Дністра до Південної Київщини та Південної Волині

Г Причорноморські степи Правобережжя і частина Лівобережжя

1.1.2. Назвіть слов'янські племена, яким археологічно відповідали тшинецько-комарівська, білогрудівська, зрубна та ін. археологічні культури

А склавіни

В венеда

Б анти

Г дуліби

1.1.3. Які із наведених цитат, характеризують події періоду правління Володимира Великого?

1. «Не належить християнам заміж виходити за поган і оддавати за них...»

2. «Якщо де пристане він, то ви одпихайте його від берега, допоки пороги не пройде...»

3. «Якщо не вб'ємо його, то він нас усіх погубить...»

4. «Ось приходили до мене болгари, кажучи: «Прийми закон наш»...»

5. «А якщо відтепер хто на кого встане, то проти того будем всі і чесний хрест...»

6. «Досі я не пив. А нині ти велиш – я п'ю...»

А 1, 2, 4

В 1, 3, 6

Б 2, 3, 5

Г 4, 5, 6

1.1.4. Визначте книгу у якій розкрито становище православ'я на території українських і білоруських земель, а стиль вибудований як плач церкви в Україні.

А «Адельфотес»	В «Роксоланія»
Б «Требник»	Г «Тренос»

Завдання № 2

1.2.1. Визначте пам'ятки образотворчого мистецтва першої половини XVII ст.

1. Портрет князя Криштофора Збараського; 2. Портрет Павла Руденка; 3. Ікона «Вознесіння Богородиці» Йова Кондзелевича; 4. Ікона «Христос перед Пілатом» М. Петраховича; 5. Ікона «Святий Миколай» з київської церкви Святого Миколая Набережного; 6. Дорогобузька ікона Богородиці

А 1, 4, 5	В 2, 4, 5
Б 3, 5, 6	Г 1, 3, 6

1.2.2. Яка подія сприяла появі цитованого документу: «Через те, що король його милість бажає для кращого порядку знати число козаків...протягом шести тижнів козаки мусять скласти правильні реєстри, які не перевищують 6 тисяч із зазначенням скільки їх живе в кожному старостві...».

- А створення королем С. Баторієм козацького реєстру
- Б козацько-селянське повстання під проводом Трясила
- В узяття козаками на чолі з П.Сагайдачним м. Кафа
- Г козацько-селянське повстання під проводом М. Жмайла

1.2.3. Під час якої битви Національної революції середини XVI ст. військами поляків командували полководці, яких Б. Хмельницький охрестив як «Перина, латина, дитина»?

А битва під Батогом	В битва під Пилявцями
Б битва під Берестечком	Г битва під Зборовом

1.2.4. Який фактор став вирішальним у провалі політичного курсу гетьмана І. Виговського

- А відсутність підтримки гетьмана рядовим козацтвом

- Б поразка гетьманських сил в українсько-московській війні
В неспроможність налагодити мирні відносини з Річчю Посполитою
Г постійні татарські напади на Гетьманщину

Завдання № 3

1.3.1. Визначте установу Московської держави, що впливала на вибори гетьмана та інші справи Гетьманщини.

- А Малоросійський приказ В Чолобитний приказ
Б Синод Г Земський собор

1.3.2. Кого з українських гетьманів у панегіриках за участь у походах проти турків нарекли «російським Алкідом»?

- А П. Дорошека В І. Мазепу
Б І. Самойловича Г Д. Многогрішного

1.3.3. Які цитати характеризують соціально-економічний розвиток Наддніпрянщини у першій половині XIX ст.?

- 1) «Вони мають дуже великих, сильних і красивих волів, добрі надзвичайно міцні воли»;
- 2) «Ні для кого не було таємницею, що в залізоробній промисловості влада «Продамету» майже безмежна...»;
- 3) «За подачу на поміщиків своїх заборонених законом скарг вони піддавалися покаранню різками до 50 ударів»;
- 4) «Діти їх, які народженні від (часу) вступу у військо, належатимуть також до нього»;
- 5) «За допомогою машин селянин зі своєю сім'єю легко збирає 40-50 десятин, раніш йому доводилось це робити руками поденників»;
- 6) «благодарим императора Александра II и просим того, чтобы народ освободили не одним именем, а чтобы все были перед законом одинаково правыми».

- А 1, 3, 5 В 1, 3, 4
Б 2, 4, 5 Г 2, 3, 6

1.3.4. Які твори були написані Т. Шевченком: 1) «Аскольдова могила»; 2) «Дари у Чигирині»; 3) «Дівчина з Поділля»; 4) «Портрет Невідомого у червоній шубі»; 5) «смерть Богдана Хмельницького»; 6) «Сінокіс».

А 2, 3, 5

В 1, 2, 5

Б 1, 2, 6

Г 3, 4, 5

Завдання № 4

1.4.1. Про який «українофільський захід» у Російській імперії йде мова: «Гадали, що нічого не буде. Але якось несподівано у пам'ятний день увесь Київ, особливо молодь, вийшли на вулиці з портретами, зі співами, з прапорами, квітами...»?

А відкриття пам'ятника І. Котляревському

Б 100-річчя від дня народження Т. Шевченка

В поховання М.Лисенка

Г річниця земської реформи

1.4.2. Визначте українських вчених, що у ХІХ ст. працювали у сфері точних та природничих наук:

1) О. Потебня; 2) М. Гамалія; 3) Д. Яворницький; 4) П. Житецький; 5) Т. Осиповський; 6) М. Остроградський.

А 1, 2, 6

В 3, 4, 5

Б 2, 5, 6

Г 2, 4, 5

1.4.3. Про яку військову операцію йде мова: «Вперше у ході цієї операції російське командування в широких масштабах проводило знищення найбільш важливих об'єктів, транспортних шляхів, запасів продовольства»?

А Горлицький прорив

В Східно-Прусська операція

Б Галицька битва

Г Брусиловський прорив

1.4.4. Постанова одного із пленумів ЦК ВКП(б): «Україна повинна протягом найкоротшого строку дати зразки організації великого громадського господарства ... на площах, які охоплюють цілі округи ...» була втілена на практиці у

- А форсованій індустріалізації
- Б переході до непу
- В суцільній колективізації
- Г «воєнному комунізмі»

II рівень

Завдання № 1

2.1.1. Установіть відповідність між століттям та літописною подією

1. X ст.	А «А якщо відтепер хто на кого встане, то проти того будем всі і чесний хрест...»
2. XI ст.	Б «Спустошені землі заселяв своїми людьми і на знесилених русів владу свою поширив, перейнявши їх від татар?»
3. XII ст.	В «Досі я не пив. А нині ти велиш – я п'ю...»
4. XIII ст.	Г «Київ два дні піддавався небаченому доти спустошенню, в результаті якого не було зроблено винятку ні для кого: ані святої Софії Київської, ані Десятинної церкви...»
	Д «Якщо не вб'ємо його, то він нас усіх погубить...»

2.1.2. Установіть відповідність між князівством і характерними рисами його розвитку

1. Київське	А найбільш економічно могутнє після Київського, адміністративно-політичні центри Новгород-Сіверський, Брянськ, Курськ та ін.
2. Чернігівське	Б не мало політичної самостійності й перебувало у повній залежності від Києва, найбільш страждало від нападів кочівників
3. Галицьке	В найбільш густозаселене, у літописі згадано близько 80 міст
4. Переяславське	Г сильними були позиції бояр; головними центрами князівства були міста Перемишль, Звенигород, Тербовль,
	Д до середини XII ст. вважалось вотчиною київських князів, потужними міськими центрами були Любомль, Червен, Белз та ін.

2.1.3. Співвіднесіть повстання з описом його розгортання

1 повстання під проводом Криштофа Косинського	А яскравою сторінкою цього повстання була так звана «Тарасова ніч», коли було знищено Золоту роту, яка складалась з представників найшляхетніших польських родів.
2 повстання під проводом Северина Наливайка	Б у запеклому бою під Жовнином коронному війську вдалося прорвати козацький табір. Вважаючи опір марним, запорозький гетьман з частиною козаків прорвалися на Слобожанщину.
3 повстання під проводом Івана Сулими	В приводом до цього повстання стала особиста кривда, завдана ватажку цього виступу. Вирішальна битва між повстанцями та коронним військом сталася під м. П'яткою на Волині.
4 повстання під проводом Трясила	Г повстання охопило Київщину, Брацлавщину, Волинь, Поділля та білоруське Полісся. Вирішальні битви між повстанцями та коронним військом відбулися біля Урочища Гострий Камінь та Солониця.
	Д повстання під проводом гетьмана реєстрових запорозьких козаків, які повертаючись із походу, зруйнували недавно збудовану польську фортецю на Дніпрі та знищили її німецький найманий гарнізон.

2.1.4. Установіть відповідність між назвою періодичного видання та його відповідальним редактором

1 «Основа»	А В. Білозерський
2 «Чернігівський листок»	Б Я. Головацький
3 «Киевская старовина»	В В. Науменко
4 «Буковина»	Г Л. Глібов
	Д Ю. Федькович

Завдання № 2**2.2.1. Співвіднесіть дату події з її ходом**

1. 1830 р.	А Через деякий час молодий чоловік повернувся до населеного пункту з «Височайшою грамотою», яка закликала селян, вступивши до організації «Темна дружина», зі зброєю в руках повстати проти влади поміщиків.
2. 1877 р.	Б фінансовою основою для створення цього товариства послужила пожертва в 20 тис. австрійських крон графині Є.І.Милорадович. За участю М.Драгоманова було вироблено статут товариства
3. 1873 р.	В вихід у світ друком рукописного політичного памфлету у формі козацького літопису другої половини XVIII ст., в якому обґрунтовувалась ідея автономії Гетьманщини
4. 1846 р.	Г Приводом до повстання стали чутки про додатковий призов до армії. В ході повстання було висунуто гасло: «За вашу і нашу свободу»
	Д було закрито недільні школи та заборонено видання книжок українською мовою

2.2.2. Установіть відповідність між суспільно-політичним рухом та проявами його діяльності

1 народовці	А виступали за демократичне реформування Росії, організовували «Банкетну кампанію»
2 народники	Б спробували нав'язати «язичіє», заснували політичну організацію «Руська рада»
3 москвофіли	В творили першу політичну партію, сповідували соціалістичні погляди та ідею національного визволення українців
4 радикали	Г вели пропаганду серед селян та робітників, сподівалися на селянський бунт
	Д сприяли заснуванню першого українського професійного театру, видавали газету «Діло»

2.2.3. Установіть відповідність між режимом та його політикою у військовій сфері

1 УЦР	А нестача коштів на утримання 150-тисячної армії, поширення явища отаманщини
2 Гетьманат	Б створення Українського військового комітету, утворення Українського військового клуба імені П. Полуботка
3 Директорія	В організація Запорозької, Синьожупанної та Сердюцької дивізій
4 Радянська влада	Г створена армія, як військових командирів та інструкторів залучала колишніх царських офіцерів; складові форми її бійців нагадували шолом руських богатирів
	Д створено український легіон УСС, який бойове хрещення пройшов на горі Маківка

2.2.4. Установіть відповідність між періодом та характерними особливості розвитку економіки:

1 1900–1917 рр.	А «побудова основ соціалізму», ревіндикація
2 1918–1921 рр.	Б «непман», «лікнеп», «червонець».
3 1921–1928 рр.	В «цукрові королі», початок розвитку Дрогобицько-Бориславського нафтового району.
4 1928–1939 рр.	Г трудові армії, прямий обмін між містом і селом, зрівнялівка в оплаті праці.
	Д економічна криза, «Крива неділя», «Сорочинська трагедія»

Завдання № 3

2.3.1. Розташуйте у хронологічній послідовності історичні процеси та явища характерні для періоду середньовічної історії України

- А поява писаного кодифікованого права
- Б виникнення першої князівської міжусобиці
- В запровадження вотчинного принципу престолонаслідування
- Г встановлення монгольського володарювання

2.3.2. Розташуйте договори періоду Руїни у хронологічній послідовності

- А Бахчисарайський договір
- Б Бучацький договір
- В Андрусівське перемир'я
- Г Трактат про «Вічний мир»

2.3.3. Установіть хронологічну послідовність реформаторських кроків у Російській імперії

- А скасування рекрутську повинність
- Б створення міських дум та управ
- В передача цензури до Міністерства внутрішніх справ
- Г ліквідація селянської громади

2.3.4. Розташуйте у хронологічній послідовності нормативно-правові акти за поданими з них уривками:

- А «Українська республіка є соціалістична держава робітників та селян. Українська Соціалістична Радянська Республіка входить до складу Союзу Радянських Соціалістичних Республік як суверенна договірна держава і зберігає за собою право вільного виходу з Союзу...»
- Б «Надзвичайний собор визнає дальше існування УАПЦ за недоцільне і вважає її за ліквідовану...»
- В «Російська Соціалістична Федеративна Радянська Республіка (РСФРР), Українська Соціалістична Радянська Республіка (УСРР), Білоруська Соціалістична Радянська Республіка (БСРР) і Закавказька Соціалістична Федеративна Радянська Республіка (ЗСФРР - Грузія, Азербайджан і Вірменія) укладають цей союзний договір про об'єднання в одну союзну державу – «Союз Радянських Соціалістичних Республік...»
- Г «вищим органом Тимчасового уряду є Генеральний Секретаріат, которого призначає Тимчасовий уряд по пропозиціям Центральної Ради»

III рівень

3.1. Доведіть роль та значення козацтва у захисті православної церкви в Україні.

3.2. Сучасні історики Д. Табачник і В. Воронін, оцінюючи роль аграрної реформи П. Столипіна, зазначають: «... конституція аграрної реформи, що стала однією із головних справ у житті П. Столипіна... будувалася на природньому для кожної людини, за його переконанням, інстинкту власності.... П. Столипін говорив так: « Природа дарувала людині дар природніх інстинктів (почуття голоду, половий інстинкт) і один з найбільших – інстинкт власності.... Знищення природного інстинкту власності, у нашого селянина матиме своїм наслідком бідність...».

Доведіть справедливість оцінки сучасних істориків, реформаторської діяльності П. Столипіна. Визначте наслідки та значення аграрних перетворень доби Столипіна для розвитку українських земель у складі Росії.

11 клас

I рівень

Завдання № 1

1.1.1. У яких населених пунктах археологами були відкритті найбільші поселення трипільців?

1) Доброводи; 2) Амвросівка; 3) Киїк-Коба; 4) Майданецьке; 5) Тальянки; 6) Черняхів

А 1, 4, 6

В 2, 5, 6

Б 2, 3, 5

Г 1, 4, 5

1.1.2. Назвіть слов'янські племена, яким археологічно відповідали тшинецько-комарівська, білогрудівська, зрубна та ін. археологічні культури

А склавіни

В венеди

Б анти

Г дуліби

1.1.3. Хто був засновником друкарні Києво-Печерської лаври у 1615 р.?

А Іван Федоров	В Петро Могила
Б Єлисей Плетенецький	Г Іов Борецький

1.1.4. Визначте особливості архітектури Галицько-Волинської держави:

1) використання як основного будівельного матеріалу каменю-вапняка; 2) зовсім не використовувався білий камінь; 3) використання здобутків романського стилю; 4) єдиною спорудою давнього Галича, що збереглася до наших часів – церква Св. Пантелеймона; 5) найвідомішою пам'яткою є Борисоглібський собор; 6) домінування готичного стилю.

А 2, 4, 6	В 1, 3, 5
Б 1, 3, 4	Г 4, 5, 6

Завдання № 2.

2.2.1. Визначте книгу у якій розкрито становище православ'я на території українських і білоруських земель, а стиль вибудований як плач церкви в Україні.

А «Адельфотес»	В «Роксоланія»
Б «Требник»	Г «Тренос»

2.2.2. Визначте пам'ятки образотворчого мистецтва першої половини XVII ст.

1) Портрет князя Криштофора Збараського; 2) Портрет Павла Руденка; 3. Ікона «Вознесіння Богородиці» Йова Кондзелевича; 4) Ікона «Христос перед Пілатом» М. Петраховича; 5) Ікона «Святий Миколай» з київської церкви Святого Миколая Набережного; 6) Дорогобузька ікона Богородиці

А 1, 4, 5	В 2, 4, 5
Б 3, 5, 6	Г 1, 3, 6

2.2.3. Кого з українських гетьманів у панегіриках за участь у походах проти турків нарекли «російським Алкідом»?

А П. Дорошека	В І. Мазепу
Б І. Самойловича	Г Д. Многогрішного

2.2.4. Які твори були написані Т. Шевченком: 1) «Аскольдова могила»; 2) «Дари у Чигирині»; 3) «Дівчина з Поділля»; 4) «Портрет Невідомого у червоній шубі»; 5) «смерть Богдана Хмельницького»; 6) «Сінокіс».

А 2, 3, 5

В 1, 2, 5

Б 1, 2, 6

Г 3, 4, 5

Завдання № 3

2.3.1. У якому уривку відображено характерний для поч. ХХ ст. соціально-економічний процес.

А «Вони мають дуже великих, сильних і красивих волів, добрі надзвичайно міцні воли»;

Б «Ні для кого не було тасмницею, що в залізобудівній промисловості влада «Продамету» майже безмежна...»;

В «Діти їх, які народженні від (часу) вступу у військо, належатимуть також до нього»;

Г «благодарим императора Александра II и просим того, чтобы народ освободили не одним именем, а чтобы все были перед законом одинаково правыми».

2.3.2. Про який «українофільський захід» у Російській імперії йде мова: «Гадали, що нічого не буде. Але якось несподівано у пам'ятний день увесь Київ, особливо молодь, вийшли на вулиці з портретами, зі співами, з прапорами, квітами...»?

А відкриття пам'ятника І. Котляревському

Б 100-річчя від дня народження Т. Шевченка

В поховання М.Лисенка

Г річниця земської реформи

2.3.3. Яка соціальна верства у ХІХ – на поч. ХХ ст. найбільш активно брала участь у процесі трудової еміграції?

А селянство

В інтелігенція

Б робітники

Г буржуазія

2.3.4. Визначте організації, що починаючи з другої половини ХІХ ст. творили «бастіон українського економічного життя» у Галичині:

1) «Союз рейкових фабрикантів»; 2) «Союз для збуту худоби»; 3) «Союз мостобудівних заводів»; 4) «Торговий дім Яхненка-Симеренка»; 5) страхове товариство «Дністер»; 6) товариство «Сільський господар».

А 1, 3, 4

В 2, 5, 6

Б 2, 4, 6

Г 2, 3, 5

Завдання № 4

1.4.1. Про яку військову операцію йде мова: «Вперше у ході цієї операції російське командування в широких масштабах проводило знищення найбільш важливих об'єктів, транспортних шляхів, запасів продовольства»?

А Галицька битва

В Східно-Прусська операція

Б Горлицький прорив

Г Брусилівський прорив

1.4.2. Проведення державної освітньої політики в Україні в період УЦР пов'язано зі ім'ям

А О. Колонтай

В І. Огієнко

Б М. Василенко

Г І. Стешенко

1.4.3. Визначте характерні риси аграрної політики гетьмана П. Скоропадського

А оголошено передачу землі безземельним і малоземельним господарствам, але землі трудових господарств та сільськогосподарський підприємств залишилися у руках колишніх власників

Б здача селянами 1/3 збіжжя поміщикам; поміщицьке землеволодіння обмежувалося 400 десятинами

В постійне відтермінування вирішення земельного питання, затримка практичного виконання проголошених заходів в аграрній сфері

Г великі землеволодіння викупувалися Державним земельним банком для подальшого їх продажу селянам; розмір приватного земельного мав не перевищувати 25 десятин

1.4.4. Визначте організації культурні та суспільно-політичні організації, що виникли у роки «Горбачовської перебудови»:
 1) «Клуб творчої молоді»; 2) Українська Гельсінська група;
 3) «Товариство Лева»; 4) Українська робітничо-селянська спілка;
 5) історико-просвітницьке товариство «Меморіал»; 6) Товариство української мови ім. Т. Шевченко

А 1, 3, 4

В 3, 5, 6

Б 2, 5, 6

Г 1, 4, 6

II рівень

Завдання № 1

2.1.1. Установіть відповідність між століттям та літописною подією

1. X ст.	А «А якщо відтепер хто на кого встане, то проти того будем всі і чесний хрест...»
2. XI ст.	Б «Спустошені землі заселяв своїми людьми і на знесилених русів владу свою поширив, перейнявши їх від татар?»
3. XII ст.	В «Досі я не пив. А нині ти велиш – я п'ю...»
4. XIII ст.	Г «Київ два дні піддавався небаченому доти спустошенню, в результаті якого не було зроблено винятку ні для кого: ані святої Софії Київської, ані Десятинної церкви...»
	Д «Якщо не вб'ємо його, то він нас усіх погубить...»

2.1.2. Установіть відповідність між князем та літописною оцінкою

1. Юрій I Львович	А «Кидався на ворогів мов той лев»
2. Роман Мстиславич	Б «Став розмножувати число латинників і їх віру»
3. Данило Галицький	В «Божою милістю князь і дідич королівства Русі»
4. Андрій I та Лев II	Г «Братолюбством він світився був із братом своїм...»
	Д «Непоборний щит від татар»

2.1.3. Установіть відповідність між гетьманом та характерною рисою його військових звичаг

1. П. Тетеря	А «нова Хмельниччина»
2. П. Дорошенко	Б вину на провал походу перекинув на І.Богуна, якого за це стратили
3. І. Самойлович	В у своє виправдання сказав: «у похід слід йти весною, а не коли степ горить»
4. Ю. Хмельницький	Г Підгаєцька облога під керівництвом цього гетьмана була зірвана раптовим нападом І.Сірка на Крим
	Д «москалі нахабно поставилися до нього, насміхалися з його невміння керувати, однак він виявився досить розумним і хитрим, бо спрямував свої полки в сторону, ухилившись від бою, а поляки погромили москалів жакливо»

2.1.4. Установіть відповідність між митцем та його внеском у розвиток української культури

1. М. Ділецький	А основоположник нової експресивної пластики у дерев'яній скульптурі, аналогів якої немає в Європі
2. Й. Пінзель	Б розробив основи багатоголосого співу, написав «Граматику музикальну»
3. Н. Амбодик	В розробка фасаду своєю спокійною, ясною краскою вона наближається до епохи класицизму, а трибання система надає їй типового українського колориту
4. І. Григорович-Барський	Г обстоював права людської особистості в кожній людині
	Д відомий лікар, засновник вітчизняного акушерства

Завдання № 2

2.2.1. Установіть відповідність між регіоном України та характерними рисами її господарського життя наприкінці XVII–XVIII ст.

1 Слобожанщина	А основою господарського життя був зимівник, розвиток мисливських та риболовецьких промислів
2 Лівобережжя	Б поширення права займанщини, козацьке самоврядування та податкові пільги переселенцям

3 Правобережжя	В неодноразове підтвердження гетьманами виключного права на винокуріння за козацькою старшиною
4 Запоріжжя	Г популярність орендних відносин, посилення експлуатації українського селянства орендарями
	Д спеціалізація на виноградарстві та садівництві, засилля іноземців у містах

2.2.2. Установіть відповідність між історичним процесом ХІХ – поч. ХХ ст. та конкретним його проявом в історії України

1. кооперативний рух	А «Тасмна дружина», «Чигиринська змова»
2. монополізація	Б «Руська рада», «Україна уярмлена»
3. політизація українського національно-визвольного руху	В «Союз рейкових фабрикантів», «Східниця»
4. «столипінська реакція»	Г «Союз русского народа», «Клуб русских националистов»
	Д «Народна торгівля», «Сільський господар»

2.2.3. Установіть відповідність між режимом та його політикою у військовій сфері

1 УЦР	А нестача коштів на утримання 150-тисячної армії, поширення явища отаманщини
2 Гетьманат	Б створення Українського військового комітету, утворення Українського військового клубу імені П. Полуботка
3 Директорія	В організація Запорозької, Синьожупанної та Сердюцької дивізій
4 Радянська влада	Г створена армія, як військових командирів та інструкторів залучала колишніх царських офіцерів; складові форми її бійців нагадували шолом руських богатирів
	Д створено український легіон УСС, який бойове хрещення пройшов на горі Маківка

2.2.4. Установіть відповідність між періодом та характерними особливості розвитку економіки:

1 1900–1917 рр.	А «побудова основ соціалізму», ревідикація
2 1918–1921 рр.	Б «непман», «лікнеп», «червонець».
3 1921–1928 рр.	В «цукрові королі», початок розвитку Дрогобицько-Бориславського нафтового району.
4 1928–1939 рр.	Г трудові армії, прямий обмін між містом і селом, зрівнялівка в оплаті праці.
	Д економічна криза, «Крива неділя», «Сорочинська трагедія»

Завдання № 3

2.3.1. Розташуйте українські міста у порядку зростання їх кількісного складу населення наприкінці ХІХ – на поч. ХХ ст.

А Київ

В Харків

Б Одеса

Г Катеринослав

2.3.2. Установіть хронологічну послідовність подій

А «Якщо судом Божим нинішньому і майбутньому гетьманові смерть трапиться, то щоб проміж Війська Запорозького козацького... справжнього козака гетьманом по стародавніх правах військових обирати на гетьманство по указу великого государя... а обраний гетьман в Москву їздити і великого государя пресвітлі очі бачити повинен буде так як нині гетьман нинішній за своєю обіцянкою учинив...»?

Б «Ворог не хоче пустити нас за Білу Церкву і сильно зміцнює свій табір... тепер ми оточені ворогом звідусіль – спереду, з боків і позаду. Селяни руйнують за нами мости і переправи, погрожуючи нам: «Якщо б ви хотіли втекти, то не втечете».

В «Через те, що король його милість бажає для кращого порядку знати число козаків...протягом шести тижнів козаки мусять скласти правильні реєстри, які не перевищують б тисяч із зазначенням скільки їх живе в кожному старостві...».

Г «На вічні часи позбавляємо козаків старшинства, всяких старовинних судових установ, права, доходів і інших відзнак набутих ними за вірні послуги від наших предків...»

2.3.3. Установіть хронологічну послідовність історичних явищ в УРСР

А «Слідом за «керівною» публікацією всі без винятку республіканські газети почали запопадливо «висвітлювати» перипетії цієї справи, не добираючи формулювань і виразів. Складається враження, що всі інші події, в тому числі й з'їзд молодих колгоспників, який проходив у ті дні, відійшли на другий план і не мали такого значення, як суд «над академіками»

Б «Контрреволюція не жде. Тому слід створити Червону гвардію в Харкові під безпосереднім контролем Харківського комітету...»

В «... В Україні працювали такі організації: АРА, місія Нансена..., «Джойнт», Американська меннонітська допомога, Міжнародний союз допомоги дітям, Шведський Червоний Хрест»

Г «В. Масол оцінював недоодержання прибутку України в 10 млрд. рублів, але водночас зменшилася кількість ДТП...»

2.3.4. Установіть хронологічну послідовність спортивних та культурних досягнень сучасної України

А вихід національної футбольної команди України у чверть фіналу на Чемпіонаті світу з футболу

Б проведення чемпіонату Європи з футболу в Україні

В перемога України на Євробаченні

Г здобуття боксером Віталієм Кличко першого чемпіонського поясу

II рівень

3.1. На думку сучасного історика Т. Гунчака «на західноукраїнських землях головними перепонами розвитку української спільності були економічні та соціальні чинники. В Росії ж українці жили під урядовою заборонаю українства, де кожен прояв національної ідентичності вважався за сепаратизм, «мазепинство». Охарактеризуйте та порівняйте ці чинники. Доведіть справедливість або спростуйте цей погляд історика.

3.2. Оцінюючи роль Директорії УНР сучасний історик В.Солдатенко зазначає: «... Однак у подальшому діяльність Директорії зазнала відчутних трансформацій. Далися ознаки й внутрішні суперечності українського суспільства, й зовнішні впливи...». Охарактеризуйте чинники про які говорить історик. Доведіть або спростуйте його оцінку.

**ВІДДІЛЕННЯ
ХІМІЇ ТА БІОЛОГІЇ**

ВСІ СЕКЦІЇ

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З ХІМІЇ**

9 клас

I рівень

1. Які пари сполук не можуть одночасно перебувати у водному розчині:

- а) Хром (III) нітрат та натрій карбонат;
- б) калій дигідроген фосфат та ортофосфорна кислота;
- в) ферум (II) сульфат та нітратна кислота.

Напишіть рівняння реакцій там, де вони можуть протікати.

2. При нагріванні 93,3 г суміші амоній гідрогенкарбонату, амоній гідрогенфосфату та кальцій карбонату утворилося 26,4 г карбон(IV) оксиду та 15,3 г амоніаку. Знайдіть склад вихідної суміші.

3. В основі технології одержання фосфору лежить взаємодія суміші кальцій орто-фосфату, піску та коксу при нагріванні. Які можливі продукти такої взаємодії? Відомо, що без додавання піску крім основного продукту утворюється надзвичайно токсичний фосфоровмісний газ. Складіть рівняння відповідних реакцій.

II рівень

1. При прожарюванні суміші нітратів натрію і тривалентного металу, який розміщений в ряду напруг ліворуч від водню, утворилося 27,3 г твердого залишку та виділилося 34,72 л (н. у.) газоватих продуктів, об'єм яких після пропускання крізь розчин лугу зменшився до 7,84 л. Нітрат якого металу був у суміші?

2. Невідома речовина А містить у своєму складі 15,62 % Кальцію, а мольне співвідношення Ca:N = 1:2,4. Визначити формулу сполуки, якщо при нагріванні 25,6 г цієї солі до 220°C маса зменшується на 3,6 г, а при підвищенні температури до 320 °C та приведення до нормальних умов утворюється сухий залишок (при подальшому нагріванні утворює безбарвний газ) масою 16,4 г та газоподібна речовина об'ємом 0,448 л з густиною за воднем 22. Написати відповідні хімічні реакції.

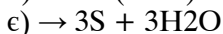
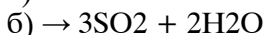
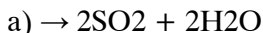
III рівень

1. Відносна реакційна здатність C-H зв'язків при радикальному хлоруванні алканів становить:

первинний : вторинний : третинний = 1 : 3,9 : 5,1.

Враховуючи це, порахуйте мольне співвідношення монозаміщених продуктів термічного хлорування 2-метилбутану.

2. Відтворіть ліву частину рівнянь, враховуючи коефіцієнти у правій частині:

10 клас

I рівень

1. Які пари сполук не можуть одночасно перебувати у водному розчині:

а) алюміній (III) сульфат та аміак;

б) калій гідроген сульфат та натрій гідроксид;

в) магній (II) сульфід та нітратна кислота.

Напишіть рівняння реакцій, де вони можливі.

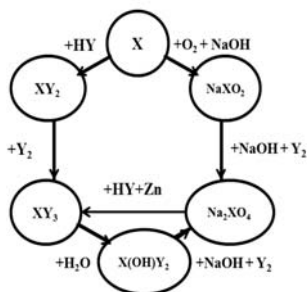

2. У вашому розпорядженні — суміш порошоків міді, алюмінію та срібла. Запропонуйте спосіб хімічного розділення суміші з добуванням чистих металів. Напишіть відповідні рівняння і вкажіть умови здійснення реакцій.

3. Після прожарювання 128 г нітрату тривалентного металу виділилось 42 л газової суміші NO_2 та O_2 , зібраної при н.у. Нітрат якого елемента було взято?

II рівень

1. Встановити елементи X та Y, якщо відомо, що Y_2 — проста речовина з густиною за азотом 2,535. Написати рівняння реакцій, що відповідають схемі:

2. Скільки різних продуктів можна очікувати при дегідратації 3-метилгексан-3-олу в присутності каталітичних кількостей сірчаної кислоти? Зобразіть їх структурні формули, приведіть назви за номенклатурою IUPAC.

III рівень

1. Юний хімік знайшов банку з невідомою простою речовиною X — сірими блискучими гранулами, схожими на метал. Для встановлення її складу він вирішив з'ясувати поведження цієї речовини щодо хлоридної та концентрованої нітратної кислот. Виявилось, що речовина реагує лише з нітратною кислотою

з утворенням безбарвного розчину сполуки Y. При додаванні до нього розчинів натрій сульфіді або гідроген хлориду осаду не утворювалося. Охолодження розчину Y приводить до утворення білих кристалів Z, до складу яких входить 72,2 % елементу X. При термічному розкладі Y до 230°C сполука втрачає 5,11 % своєї маси і перетворюється на оксид. Проста речовина X легко розчиняється в розбавленому розчині лугу, а при підкисленні розчину, який утворився, виникає чорно-буре забарвлення. Назвати речовини X, Y та Z. Напишіть рівняння всіх реакцій, що відбувалися під час експерименту.

2. Суміш газів, що складалась з пропану, метану та окису вуглецю займала об'єм 13,7 л. Після згорання суміші в надлишку кисню було отримано 25,7 л двоокису вуглецю при початкових умовах. Визначте процентний вміст пропану в суміші (за об'ємом).

11 клас

I рівень

1. Які пари сполук не можуть одночасно перебувати у водному розчині:

- калій перманганат та розбавлена нітратна кислота;
- алюміній дигідроксонітрат та натрій гідроксид;
- ферум (II) сульфат та нітратна кислота.

2. У вашому розпорядженні — суміш порошків міді, срібла та свинцю. Запропонуйте спосіб хімічного розділення суміші з добуванням чистих сполук кожного елемента. Напишіть хімічні рівняння і вкажіть умови проведення реакцій.

3. Напишіть по два приклади реакцій, що ілюструють лабораторні способи отримання:

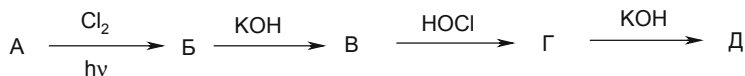
- олефінів;
- альдегідів;
- амінокислот.

II рівень

1. При електролізі йодиду калію в розбавленому водному розчині етилового спирту утворюється йодоформ. Поясніть хід реакції на кожному етапі цього електрохімічного процесу. Напишіть рівняння реакцій та розрахуйте кількість йодоформу, що утворився, якщо відомо, що на катоді утворилося 201,6 мл водню (н.у.).

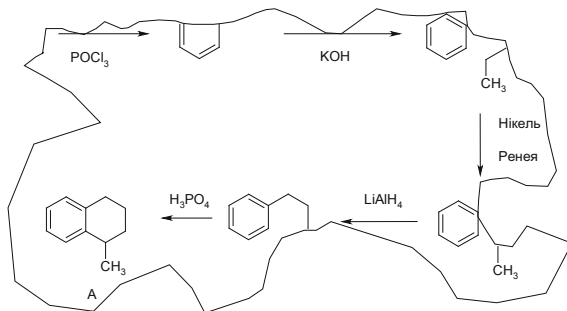
2. Гліцерин (Д) можна отримати з пропену за такою схемою:

Розшифруйте сполуки А-Г, назвіть сполуки Б та В за номенклатурою IUPAC.

III рівень

1. Клаптик паперу, на якому горе-хімік О.Нежжонов переписав з журналу Journal of the American Chemical Society схему синтезу сполуки А, випадково загорівся в лабораторії. Вогонь вчасно вдалося загасити, та, на жаль, частина запису горе-хіміка згоріла. Ось що залишилось від запису:

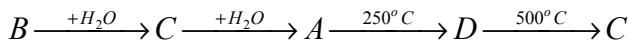

Допоможіть О. Нежжонову відновити схему отримання А. Напишіть всі рівняння реакцій та вкажіть умови. Дайте вказівки О. Нежжонову щодо техніки безпеки при проведенні цих реакцій.

2. Гідролізом бінарної сполуки, що містить 86,89 % Барію за масою, утворився газ, густина якого за воднем дорівнює 17. При

спалюванні цього газу і обробці продуктів реакції гарячою водою утворюється кислота А. Кислоту А можна добути взаємодією оксиду В з водою, яка відбувається за схемою:

Назвіть речовини, А, С та D (кислоти). Розшифруйте схему реакцій.

КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ З БІОЛОГІЇ

9 клас

I рівень

1 завдання

- 1) Наука про лишайники:
 - а) бріологія; б) мікологія; в) ліхенологія;
 - г) птеридологія; д) альгологія.
- 2) Жіночий гаметофіт Покритонасінних:
 - а) передросток; б) заросток; в) пилкове зерно;
 - г) зародковий мішок; д) сорус.
- 3) Плід, характерний для родини Хрестоцвіті:
 - а) зернівка; б) кістянка; в) горіх; г) біб; д) стручок.

2 завдання

- 1) Реакції на подразнення у Найпростіших називаються:
 - а) рефлексі; б) тропізми; в) настії; г) таксиси; д) флексії.
- 2) Роздільностатевість характерна для:
 - а) печінкового сисуна б) виноградного слимака;
 - в) дощового черв'яка; г) аскариди людської; д) білої планарії.

- 3) Явище гематофагії характерне для:
а) метелика; б) комара; в) медузи;
г) дощового черв'яка; д) коника.

3 завдання

- 1) Симпатична нервова система:
а) прискорює серцебиття;
б) посилює перистальтику;
в) посилює секрецію слинних залоз;
г) зужує діаметр бронхів;
д) зменшує секрецію слізних залоз.
- 2) Гормон вазопресин синтезується в:
а) гіпофізі; б) гіпоталамусі; в) щитоподібній залозі;
г) надниркових залозах; д) підшлунковій залозі.
- 3) Молекула міоглобіну містить:
а) магній; б) манган; в) ферум; г) купрум; д) кальцій.

II рівень

1 завдання

Назвіть прізвище вченого, який:

- 1) вперше описав гігантські пірамідальні нейрони кори головного мозку;
- 2) отримав Нобелівську премію (1904) «За праці в галузі травлення»;
- 3) розробив вчення про стрес;
- 4) відкрив групи крові системи АВО;
- 5) запровадив перше поняття про рефлекс.

2 завдання

Наведіть відповідний термін:

- 1) білок, що складає основу тромба при зсіданні крові;
- 2) функціональний контакт між нейронами;
- 3) структурно – функціональна одиниця легень;
- 4) широкий м'яз, що розділяє грудну і брюшну порожнини;
- 5) зараження мікроорганізмами.

III рівень

- 1) Будова та функції формених елементів крові.
- 2) Будова хребта людини.

10 клас

I рівень

1 завдання

- 1) Наука про лишайники:
 - а) бріологія; б) мікологія; в) ліхенологія;
 - г) птеридологія; д) альгологія.
- 2) Жіночий гаметофіт Покритонасінних:
 - а) передросток; б) заросток; в) пилокве зерно;
 - г) зародковий мішок; д) сорус.
- 3) Плід, характерний для родини Хрестоцвіті:
 - а) зернівка; б) кістянка; в) горіх; г) біб; д) стручок.

2 завдання

- 1) Реакції на подразнення у Найпростіших називаються:
 - а) рефлексі; б) тропізми; в) настії; г) таксиси; д) флексії.
- 2) Роздільностатевість характерна для:
 - а) печінкового сисуна; б) виноградного слимака;
 - в) дощового черв'яка; г) аскариди людської; д) білої планарії.
- 3) вище гематофагії характерне для:
 - а) метелика; б) комара; в) медузи;
 - г) дощового черв'яка; д) коника.

3 завдання

- 1) Кросинговер відбувається у фазі мейозу:
 - а) профазі I; б) метафазі II; в) анафазі I;
 - г) профазі II; д) телофазі I.

2) Сукупність реакцій темної фази фотосинтезу називається циклом:

- а) Кребса; б) Ембдена – Мейєргофа – Парнаса;
- в) Кальвіна; г) Сенгера; д) Мітчела.

3) Молекула каталази містить:

- а) магній; б) манган; в) ферум; г) купрум; д) кальцій.

II рівень

1 завдання

Назвіть прізвище вченого, який:

- 1) вперше описав гігантські пірамідальні нейрони кори головного мозку;
- 2) розробив вчення про стрес;
- 3) сформулював «закон зародкової подібності»;
- 4) відкрив нуклеїнові кислоти;
- 5) є автором праці «Філософія зоології».

2 завдання

Наведіть відповідний термін:

- 1) з'єднання гомологічних хромосом у мейозі;
- 2) процес зворотного всмоктування в нефронах;
- 3) мембрана, що оточує вакуоль;
- 4) запрограмована загибель клітини;
- 5) зараження тваринами - паразитами.

III рівень

1) Перелічить функції білків. Наведіть приклади щодо кожної функції.

2) Задача.

У процесі дисиміляції утворилось 24 молекул CO₂ і 12 молекул молочної кислоти. Скільки при цьому синтезувалося молекул АТФ і розщепилося молекул глюкози? Відповідь обґрунтуйте.

11 клас

I рівень

1 завдання

- 1) Наука про лишайники:
 - а) бріологія; б) мікологія; в) ліхенологія;
 - г) птеридологія; д) альгологія.
- 2) Жіночий гаметофіт Покритонасінних:
 - а) передросток; б) заросток; в) пилокве зерно;
 - г) зародковий мішок; д) сорус.
- 3) Плід, характерний для родини Хрестоцвіті:
 - а) зернівка; б) кістянка; в) горіх;
 - г) біб; д) стручок.

2 завдання

- 1) Реакції на подразнення у Найпростіших називаються:
 - а) рефлекси; б) тропізми; в) настії;
 - г) таксиси; д) флексії.
- 2) Роздільностатевість характерна для:
 - а) печінкового сисуна; б) виноградного слимака;
 - в) дощового черв'яка; г) аскариди людської; д) білої планарії.
- 3) Явище гематофагії характерне для:
 - а) метелика; б) комара; в) медузи;
 - г) дощового черв'яка; д) коника.

3 завдання

- 1) Кросинговер відбувається у фазі мейозу:
 - а) профазі I; б) метафазі II; в) анафазі I;
 - г) профазі II; д) телофазі I.
- 2) Сукупність реакцій темної фази фотосинтезу називається циклом:

- а) Кребса; б) Ембдена-Мейєргофа-Парнаса; в) Кальвіна;
г) Сенгера; д) Мітчела.
- 3) Молекула каталази містить:
- а) магній; б) манган; в) ферум; г) купрум; д) кальцій.

II рівень

1 завдання

Назвіть прізвище вченого, який:

- 1) вперше описав гігантські пірамідальні нейрони кори головного мозку;
- 2) розробив вчення про стрес;
- 3) сформулював «закон зародкової подібності»;
- 4) відкрив нуклеїнові кислоти;
- 5) є автором праці «Філософія зоології».

2 завдання

Наведіть відповідний термін:

- 1) з'єднання гомологічних хромосом у мейозі;
- 2) процес зворотного всмоктування в нефронах;
- 3) мембрана, що оточує вакуоль;
- 4) запрограмована загибель клітини;
- 5) зараження тваринами – паразитами.

III рівень

1) Перелічіть функції білків. Наведіть приклади щодо кожної функції.

2) Задача.

У популяції людини 16% індивідумів резус-негативні, 84% – резус-позитивні. Визначте процент гетерозиготних чоловіків. Відповідь обґрунтуйте.

**ВІДДІЛЕННЯ
МАТЕМАТИКИ**

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З МАТЕМАТИКИ****9 клас**

1. Довести, що для довільного цілого числа m існує таке ціле число n , що $2n + m + 1$ без остачі ділиться на 7.

2. Скільки спільних точок мають параболи $y = x^2 - 4x + 5$ та $x = -y^2 + 2y + 4$?

3. Відомо, що $f(x)$ – квадратний тричлен. Розв'язати рівняння $f(x) = 0$, якщо $f(1) = -1$, $f(2) = 1$, $f(3) = 5$.

4. Розв'язати систему рівнянь
$$\begin{cases} x^5 - 2x^3 - 2x^2 + x + 1 = 0, \\ x^5 - 2x^4 + x + 1 = 0. \end{cases}$$

5. З висот і з медіан деякого трикутника утворили два трикутники. Виявилось, що так утворені трикутники – подібні. Довести, що початковий трикутник рівносторонній.

6. Відомо, що для опуклого чотирикутника існує як вписане, так і описане коло. Дві сусідні сторони чотирикутника дорівнюють 6 і 9, а кут між ними дорівнює 60° . Знайти решту внутрішніх кутів чотирикутника.

7. Знайти кількість усіх чотирицифрових чисел, які без остачі діляться на число 15, але не діляться без остачі на 7.

10 клас

1. Розв'язати рівняння $\sqrt{2 \cos x - 2 \cos 2x - 1} = -\sin x$.

2. Нехай A, B, C, D — точки простору, що не лежать на одній прямій і існує така точка O , що $3\overrightarrow{OA} + 2\overrightarrow{OC} = 3\overrightarrow{OB} + 2\overrightarrow{OD}$. Довести, що $ABCD$ — трапеція.

3. Розв'язати рівняння $\sqrt[3]{3x+8} = \sqrt[3]{2x+1} + \sqrt[3]{x+7}$.

4. Довести, що $\sin 42^\circ + \sin 54^\circ = \sin 78^\circ + \sin 30^\circ$.

5. Відомо, що для опуклого чотирикутника існує як вписане, так і описане коло. Дві сусідні сторони чотирикутника дорівнюють 6 і 9, а кут між ними дорівнює 60° . Знайти решту внутрішніх кутів чотирикутника.

6. У залежності від значення параметра a знайти кількість розв'язків рівняння $\frac{\sin x + \cos 2x}{\cos x + \sin 2x} = a$, які належать проміжку $[0; \pi]$.

7. В піраміді $ABCD$ на медіанах DP, DQ, DR граней ABD, BCD, CAD відповідно задано точки M, N, K , для яких $DM : MP = 2 : 1$, $DN : NQ = 3 : 1$, $DK : KR = 1 : 1$, S — точка перетину прямої AD площиною MNK . Знайти відношення $DS : SA$.

11 клас

1. Розв'язати рівняння $\sqrt{2 \cos x - 2 \cos 2x - 1} = -\sin x$.
2. Знайти функцію $y = ax^2 + bx + c$, графік якої проходить через точки $(1;2)$, $(3;5)$ і $(4;3)$.
3. Знайти площу трикутника, утвореного віссю ординат і дотичними до графіка $y = x^3 - 12x$, проведеними при $x = 1$ і при $x = 2$.
4. Довести, що $\cos 48^\circ + \cos 36^\circ = \cos 12^\circ + \cos 60^\circ$.
5. Знайти усі пари цілих додатніх чисел (x, y) , якщо $x < y$ і $\frac{1}{x} + \frac{1}{y} = \frac{7}{12}$.
6. В піраміді $ABCD$ на медіанах DP , DQ , DR граней ABD , BCD , CAD відповідно задано точки M , N , K , для яких $DM : MP = 2 : 1$, $DN : NQ = 3 : 1$, $DK : KR = 1 : 1$, S — точка перетину прямої AD площиною MNK . Знайти відношення $DS : SA$.
7. У залежності від значення параметра a знайти кількість розв'язків рівняння $\frac{\sin x + \cos 2x}{\cos x + \sin 2x} = a$, які належать проміжку $[0; \frac{\pi}{2}]$.

**ВІДДІЛЕННЯ
ЕКОНОМІКИ**

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З МАТЕМАТИКИ****9 клас****I рівень**

1. Розв'язати нерівність $|x| \leq \frac{x}{3}$.
2. Знайти усі дійсні числа, які є значеннями функції
$$f(x) = (x^2 + 2x - 1)^2 - 4(x^2 + 2x - 1) + 5.$$
3. Знайти кількість усіх трицифрових чисел, які одночасно діляться без остачі на 7 і не діляться без остачі на 5.

II рівень

4. Знайти принаймні одну пряму, яка ділить навпіл як площу, так і периметр трикутника зі сторонами 5, 6 та 7.
5. Знайти усі цілі числа x , для кожного із яких справджується нерівність $\sqrt{(9-x)(x-3)} < (8-x)(x-2)$.

III рівень

6. При яких значеннях параметра a рівняння $x^2 - 2x - a = 0$ має два різних корені на проміжку $[-1; 4]$?
7. Відомо, що BC і AD – основи трапеції $ABCD$, O – точка перетину її діагоналей, а площі трикутників BOC та DOC дорівнюють 4 см^2 та 6 см^2 . Знайти площу трапеції.

10 клас**I рівень**

1. Скільки відсотків від числа $\frac{5}{6}$ становить число $\frac{7}{48}$?
2. Скільки спільних точок мають параболи $y = x^2 - 4x + 5$ та $x = -y^2 + 2y + 1$? Знайти координати однієї з них.
3. Обгрунтовано пояснити, чи будуть нерівності $|x| \leq 2x$ та $|x| \leq 5x$ мати однакові множини розв'язків.

II рівень

4. Знайти усі цілі числа x , для кожного із яких справджується нерівність $\sqrt{(9-x)(x-2)} \geq 2\sqrt{|1-x|}$.
5. Скільки коренів рівняння $\sqrt{\frac{1+5\cos x}{3}} = -\sin x$ належать проміжку $[-5\pi; 7\pi]$?

III рівень

6. Нехай ABC – довільний трикутник, M – точка на стороні BC , для якої $CM : MB = 3 : 1$, N – точка на стороні AB , для якої $AN : NB = 2 : 5$. У якому відношенні точка перетину відрізків AM і CN ділить відрізок AM ?
7. Довести, що для довільного ребра правильної трикутної піраміди існує інше ребро цієї піраміди, перпендикулярне до даного ребра.

11 клас**I рівень**

1. Скільки відсотків від числа $\frac{5}{6}$ становить число $\frac{3}{5}$?
2. Скільки спільних точок мають параболи $y = x^2 - 2x + 2$ та $x = y^2 - 6y + 10$?
3. Обґрунтовано пояснити, чи будуть нерівності $|2x| \geq x$ та $|5x| \geq x$ мати однакові множини розв'язків.

II рівень

4. Нехай α, β, γ — внутрішні кути трикутника. Довести нерівність $\cos \beta \cos \gamma + \cos \alpha > 0$.
5. Знайти відношення об'ємів кулі та вписаного в неї конуса, висота якого дорівнює радіусу кулі.

III рівень

6. Навести приклад принаймні одного раціонального числа, яке знаходиться між числами $\log_3 5$ та $\log_2 3$.
7. Знайти усі цілі числа x , для кожного із яких справджується нерівність $\sqrt{(9-x)(x-5)} < 2 \sin \frac{\pi x}{18}$.

**ВІДДІЛЕННЯ
ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА
ФОЛЬКЛОРИСТИКИ
ТА МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА**

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
ТА ЛІТЕРАТУРИ**

**СЕКЦІЇ
«УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ»
«ФОЛЬКЛОРІСТИКИ»
ТА «МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА»**

9 клас

I рівень

1. Поясніть, що таке прикладка. Наведіть приклади.
2. Назвіть відомі вам байки Г.Сковороди. Зробіть художній аналіз однієї з них.
3. Дайте визначення понять «монолог», «діалог», «полілог», «ремарка» та проілюструйте їх прикладами з відомих вам творів.
4. Зробіть віршовий аналіз уривка з поезії Ірини Жиленко «Весна» (ритмічна схема, вид стопи, поетичний розмір, характеристика рим та римування).

Весна. Жене від себе віти в небо
Каштан, дихнувши вільгістю кори.
І дерево розходитьсь круг себе
(за колом — коло), повне сизих крил.

II рівень

1. Поясніть, що таке вставні слова. Назвіть їх групи за значенням. Складіть і запишіть п'ять речень із вставними словами.
2. Назвіть головні риси сентименталізму. Визначте особливості його застосування у прозі Г. Квітки-Основ'яненки.
3. З'ясувайте роль описів природи у оповіданні Марка Вовчка «Максим Гримач».

III рівень

1. Вставте пропущені розділові знаки. Зробіть повний синтаксичний розбір речення (визначте тип, підкресліть члени речення, подайте схему). Поясніть орфограми у виділених словах.
В зернину в цей тугий злиточок матерії стільки вкладено життєвої мудрості добра і віри в безсмертя що його таїна й досі здається магічною (В. Яворівський)
2. Напишіть твір на тему «Образ української політичної та культурної еліти у творчості Т. Шевченка».

10 клас

I рівень

1. Дайте визначення дієприслівника як особливої форми дієслова і назвіть його морфологічні ознаки.
2. Назвіть відомі вам зразки української фольклорної балади, визначте стильові особливості.
3. З'ясуйте особливості жанру соціально-психологічного роману. Які твори цього жанру вам відомі?

4. Зробіть віршовий уривок з поезії Івана Франка «Покоїк і кухня...» (ритмічна схема, вид стопи, поетичний розмір, характеристика рим та римування, вид строфи)

Ось тут моє щастя! Як близько! Як близько!
Та як же ж далеко навіки!
І крається серце, та висохли сльози,
Огнем лиш пашіють повіки.

II рівень

1. Побудуйте і запишіть речення за поданою схемою. Визначте тип речення.

[], [], але [], (), [].

2. З'ясуйте значення понять «зміст» і «форма літературного твору». Визначте змістові компоненти поеми Т. Шевченка «Кавказ».

3. Дайте визначення жанру новели. Розкрийте особливості цього жанру на прикладі одного з творів М. Коцюбинського.

III рівень

1. Вставте пропущені розділові знаки. Зробіть повний синтаксичний розбір речення (визначте тип, підкресліть члени речення, подайте схему). Поясніть орфограми у виділених словах.

Жити значить боротися діяти можливо помилятися падати вставати щоб знову горіти чистим вогнем зігрівати тим полум'ям інших і залишити по собі добру пам'ять
(І Цюпа)

2. Напишіть твір на тему «Засоби змалювання комічного та їх ідейно-естетична функція у повісті І. Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я»

11 клас

I рівень

1. Науковий, художній та конфесійний стилі мовлення, їх основні ознаки, функції.

2. З'ясуйте особливості пригодницького роману. Хто з українських письменників ХХ ст. працював у цьому жанрі або використовував пригодницьку фабулу як основу для свого твору?

3. Дайте визначення літературознавчих понять «художній образ», «прототип», «ліричний герой», «персонаж», «дійова особа».

4. Проаналізуйте ритмомелодику вірша М. Вінграновського «Я б тебе заховав...»

Я б тебе заховав за коня чи могилу,
Та могилі й коню де сховатись самим?
Я б тебе заховав за Дніпра тиху спину,
Та Дніпрові самому сховатись за ким?

Я б тебе заховав, та за що і за кого?
Чи за серце своє, що в гуді цій гуде?
Я б тебе заховав серед неба у Бога,
Але небові й Богу сховатися де?

II рівень

1. Розкажіть про складнопідрядні речення з кількома підрядними та їх типи за характером зв'язку між частинами. Наведіть приклади (2–3 приклади).

2. Назвіть основні літературні організації та угруповання 20-х років ХХ ст. в Україні, коротко схарактеризуйте їх естетичні засади, вкажіть представників.

3. Визначте, з якою метою Г.Тютюнник у новелі «Три зозулі з поклоном» застосовує композиційний прийом зміщення часових площин.

III рівень

1. Вставте пропущені розділові знаки. Зробіть повний синтаксичний розбір речення (визначте тип речення, підкресліть члени речення, подайте схему).

Серед того людського юрмовища неспостереженою мабуть зосталася б дівчина яка прийшла до Софії одного весняного дня але не зникла та дівчина як решта відвідувачів приходила знову й знову ставала завжди на тому самому місці дивилася завжди на те саме здавалося не помічала більше нічого крім Оранти так ніби хотіла надовго заховати в очах її розблиск. (П. Загребельний)

2. Напишіть твір на тему «Традиції і новаторство у творчості поетів-шістдесятників» (на прикладі творчості В.Симоненка та І. Драча).

**СЕКЦІЯ
«СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ»**

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
ТА ЛІТЕРАТУРИ**

10 клас

I рівень

1. Помилки у відмінюванні числівників допущено в рядку:
 - а) *сьомастами сімдесятьма вісьма, тридцятьма шістьма;*
 - б) *сто двадцяти п'яти, двохсот п'ятидесяти;*
 - в) *дев'ятам шістдесяти трьом, п'ятнадцятьом;*
 - г) *двадцяти п'яти, сорока шести.*
2. Позначте рядок, де в усіх словах на письмі відбувається спрощення в групах приголосних:
 - а) *пристрас(т)ний, тиж(д)ня, перс(т)ні, проїз(д)ний;*
 - б) *зап'яс(т)ний, чес(т)ний, корис(т)ний;*
 - в) *сер(д)це, виїз(д)ний, хворос(т)няк, улес(т)ливий;*
 - г) *захис(т)ний, корис(т)ний, студен(т)ський.*
3. Позначте рядок, у якому допущено помилки у вживанні прийменників:
 - а) *по списку, з приводу свята, хворіти грипом;*
 - б) *прийти у справі, за нашими підрахунками, з вашої вини;*
 - в) *незважаючи на обставини, за правилами, згідно з наказом;*
 - г) *не прийшов через хворобу, з таких міркувань, працювати за фахом.*

4. Неправильно утворено форму ступеня порівняння прикметника у рядку:

- а) глибший, більш темніший, яскравіший;
- б) найбільш високий, добріший, більш теплий;
- в) щонайскладніший, товщий, найпростіший;
- г) найулюбленіший, кращий, більш зручний.

5. Написання закінчень -у (-ю) або -а (-я) у формі родового відмінка іменників чоловічого роду II відміни однини залежить від:

- а) кінцевого приголосного основи іменника;
- б) значення іменника;
- в) групи, до якої належить іменник;
- г) відміни, до якої належить іменник.

6. Позначте рядок, у якому записано слова-омоніми української мови:

- а) лом, голова, чорний;
- б) вити, топити, стигнути;
- в) золотий, відомість, стан;
- г) ходити, зелений, лава.

7. Позначте рядок, у якому слово іншомовного походження написано неправильно:

- а) клієнт, інтелект, ідентифікація;
- б) дисципліна, Вашингтон, імміграція;
- в) булла, Сирія, дисонанс;
- г) бароко, акомодация, директива.

8. Позначте рядок, де частку *не-* з повнозначним словом потрібно писати разом:

- а) не/підписати наказ, не/відкриті материка;
- б) не/читаючи текст, тему не/розкрито;
- в) не/можна зрозуміти, не/органічні речовини;
- г) не/можливо відповісти, не/велика квітка.

II рівень

1. Запишіть займенники *будь-що, дехто, хто-небудь, ніякий, абичий* у родовому і давальному відмінках без прийменника та в орудному і місцевому відмінках з прийменником. Поясніть їх правопис.

2. Поясніть відмінність між такими літературними жанрами, як оповідання і роман. Дайте визначення та наведіть приклади літературних творів.

3. Розкрийте мотиви лірики І. Франка.

III рівень

1. Подані слова змініть так, щоб відбулося чергування голосного або приголосного звука у корені слова. Запишіть утворені пари форм слів. Поряд випишіть звуки, що чергуються. Зробіть висновок, які чергування голосних і приголосних звуків існують в українській мові.

Зразок. Вихід – виходу, [i] – [o].

Вихід, ступінь, дріб, їздити, дорога, лебідь, летіти, лід, носити, війна, пекти, перемагати, витерти, рука, корінь, кликати, біль, колір, річ, осінь, мастити.

2. Схарактеризуйте жіночі образи в повісті І. Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я».

11 клас

I рівень

1. Позначте рядок, у якому допущено помилку в написанні слова іншомовного походження:

- а) *біржа, еквівалент, реінвестиції;*
- б) *регіональний, колізія, Кембрідж;*
- в) *періодизація, оригінал, операція;*
- г) *журі, імпресіонізм, фіктивний;*
- д) *гіперінфляція, аукціон, інтермецо.*

2. Позначте рядок, у якому всі складні слова потрібно писати разом:

- а) мікро/препарат, мовно/літературний, фонетико/морфологічний;
- б) квазі/науковий, взаємо/вплив, фонетично/правильний;
- в) гіркувато/солоний, сито/подібний, фоно/семантика;
- г) взаємо/перетворення, широко/відомий, мово/творчість;
- д) хвиле/подібний, рідко/вживаний, методологічно/важливий.

3. Позначте рядок, де всі іменники в родовому відмінку однини мають закінчення –у:

- а) вид, омонім, цвіт, клен;
- б) портрет, долар, роман, образ;
- в) набір, квадрат, альбом, оркестр;
- г) вибір, вітер, садок, метр;
- д) пейзаж, сюжет, колір, конфлікт.

4. Апостроф в українських словах пишемо перед я, ю, є, ї після б, п, в, м, ф:

- а) якщо вони пом'якшуються;
- б) якщо перед ними стоїть буква р або така, що позначає будь-який звук, крім кореневого приголосного;
- в) якщо перед ними стоїть буква на позначення будь-якого приголосного, крім р;
- г) якщо перед ними стоїть будь-який голосний;
- д) якщо вони стоять на початку слова.

5. Установіть відповідність між цитатами і творами Т. Шевченка, з яких їх узято:

А	«Борітеся – поборете, Вам Бог помагає!»	1	«Гайдамаки»
Б	«Якби ви вчилися так, як треба, То й мудрість би була своя»	2	«Кавказ»
В	«А онуки? Їм байдуже. Панам жито сіють»	3	«До Основ'яненка»

Г	«Наша дума, наша пісня Не вмре, не загине... От де, люде, наша слава, Слава України!»	4	«І мертвим, і живим...»
---	--	---	----------------------------

6. Установіть відповідність між літературним жанром та його визначенням:

А	Епічний твір, у якому широко охоплені події і глибоко розкрито історію формування характерів багатьох персонажів.	1	Балада.
Б	Невеликий прозовий твір, сюжет якого заснований переважно на одному епізоді з життя героя.	2	Новела.
В	Жанр ліро-епічної поезії фантастичного, героїчного або соціально-побутового характеру з драматичним сюжетом.	3	Оповідання.
Г	Невеликий за обсягом прозовий епічний твір про незвичайну подію, з гострим конфліктом, несподіваним фіналом та розкриттям переживань і настроїв героя.	4	Роман.

7. Установіть відповідність між назвою твору і автором:

А	«О панно Інно»	1	Олександр Олесь
Б	«Молюсь і вірю. Вітер грає...»	2	Л.Костенко
В	«О слово рідне! Орле скутий!...»	3	П.Тичина
Г	«Українське альфреско»	4	М.Рильський

8. Установіть відповідність між прізвищем письменника і роками його життя:

А	Т. Шевченко	1	1769 – 1838
Б	Г. Сковорода	2	1778 – 1843
В	Г. Квітка-Основ'яненко	3	1814 – 1861
Г	І. Котляревський	4	1722 – 1794

II рівень

1. Побудуйте і запишіть речення за поданою схемою. Визначте і запишіть тип речення. Підкресліть усі члени речення.

[], (), але [], (), (), ().

2. Запишіть іменники в орудному та родовому відмінку однини. Визначте відміну та групу кожного іменника. Сформулюйте та запишіть основні правила правопису відмінкових закінчень поданих слів.

Притча, машина, пейзаж, лебідь, принц, абзац, межа, палац, міф, ступінь, дріб, біль, тираж, колір, плац, місяць, степ, суніця, понеділок, калюжа, душа, стерня, Париж, листоноша.

3. Поясніть, у чому полягає філософський зміст повісті М. Коцюбинського «Тіні забутих предків».

III рівень

1. Визначте типи відмінювання кількісних числівників. Зазначте особливість відмінювання кожного типу. Провідмініюйте числівники: сто п'ятдесят шість, п'ятсот сімдесят вісім, двісті дев'яносто сім.

2. Напишіть твір-мініатюру на тему: «З любові — творчість, з любові — щастя людське» (за новелою О. Гончара «За мить щастя»).

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
ЗІ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

9 клас

I рівень

1. Дайте відповіді на тестові завдання:

Установіть відповідність у вигляді комбінації цифр і літер		
Письменники	Твори	Літературний напрям
I. О. С. Пушкін	1. «Вільгельм Телль»	A. романтизм
II. Ф. Шиллер	2. «Тартюф»	B. просвітництво
III. А. Міцкевич	3. «Євгеній Онегін»	C. класицизм
IV. Ж. Б. Мольєр	4. «Кримські сонети»	D. реалізм
	5. «Життя — це сон»	E. бароко
<i>Зразок для запису: I — ... — ...; II — ... — ...; III — ...- ...; IV — ... — ...</i>		

2. Кого у вірші «До моря» О. С. Пушкін назвав «володарем наших дум», увиразнюючи у такий спосіб значення цієї особистості для цілого покоління європейців?

3. Назвіть українських письменників (3–4 автори), у творах яких втілилися продовження та розвиток традицій Мольєра.

4. До якого жанру належить твір М. Гоголя «Мертві душі»:

- a) роман;
- б) повість;
- в) поема;
- г) драма.

II рівень

1. Назвіть риси байронічного героя в образі Печоріна.
2. Доведіть, що «Євгеній Онегін» — соціально-психологічний роман у віршах.
3. Поясніть, який ліричний жанр називається сонетом. Хто з відомих вам поетів звертався у своїй творчості до цього жанру?

III рівень

1. На конкретних прикладах підтвердіть або спростуйте таку думку Максима Рильського: «Можливо, в усіх слов'янських літературах не було більших співців гніву, співців обурення, співців зневаги, як Лермонтов і Шевченко».
2. До одного із сучасних популярних часописів напишіть статтю, що рекламує твір зарубіжної літератури (на Ваш вибір).

10 клас

I рівень

1. Назвіть головну особливість реалізму як літературного напрямку.
2. Який твір називають «енциклопедією життя Франції першої половини XIX ст.»? Хто його автор?
3. Продовжте речення: «Історико-літературний процес — це...».
4. Різновид роману, в центрі якого проблема особистості і суспільства, дослідження внутрішнього світу людини на тлі соціального середовища, в якому він живе, називають:
 - а) філософським романом;
 - б) соціальним романом;
 - в) психологічним романом;
 - г) соціально-психологічним романом.

II рівень

1. Поясніть, як співвідноситься в літературі загальнолюдське і національне. Наведіть приклади.
2. Якби Вам потрібно було укласти збірку поезій світової літератури другої половини XIX століття, то які твори та яких поетів Ви б туди включили? Аргументуйте свій вибір.
3. Який епіграф має роман Ф. Стендаля «Червоне і чорне»? Хто його автор? Обґрунтуйте значення цього епіграфу.

III рівень

1. Розкрийте тему «Бальзак і Україна».
2. На конкретних прикладах доведіть чи спростуйте таку думку німецького філософа та літературознавця Ганса Георга Гадамера: «Переклад — це наче міст між двома мовами. Він з'єднує два береги одного материка. Через такі мости постійно струменить жвавий транспортний потік».

11 клас

I рівень

1. Модерністська течія в російській поезії початку XX століття, головною ознакою якої було звернення до реальності, відображення земного, конкретного, предметного світу, це:
 - а) символізм;
 - б) акмеїзм;
 - в) футуризм.
2. Продовжте речення: «Інтертекстуальність — це...».
3. Назвіть 8–10 видатних імен української перекладацької школи.
4. Які рядки з епіграфу до поеми Анни Ахматової «Реквієм» висловлюють ідею всього твору?

II рівень

1. Прокоментуйте думку Бориса Пастернака про Р. М. Рільке: «За його художнім часом звіряли свої годинники інші поети».
2. Поясніть, кого і чому називають «Дон Кіхотом радянської літератури».
3. На прикладі повісті-притчи Е. Хемінгуея «Старий і море» розкрийте поняття про національний колорит художнього твору.

III рівень

1. Розкрийте тему: «Франц Кафка і Микола Гоголь».
2. Напишіть есе на тему: «Постмодернізм навколо нас».

СЕКЦІЯ «РОСІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ»

КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ ЗІ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

9 клас

I рівень

1. Дайте відповіді на тестові завдання:

Установіть відповідність у вигляді комбінації цифр і літер		
Письменники	Твори	Літературний напрям
I. О. С. Пушкін	1. «Вільгельм Телль»	А. романтизм
II. Ф. Шиллер	2. «Тартюф»	В. просвітництво
III. А. Міцкевич	3. «Євгеній Онегін»	С. класицизм

IV. Ж. Б. Мольєр	4. «Кримські сонети»	D. реалізм
	5. «Життя — це сон»	E. бароко
<i>Зразок для запису: I — ... — ...; II — ... — ...; III — ...- ...; IV — ... — ...</i>		

2. Кого у вірші «До моря» О. С. Пушкін назвав «володарем наших дум», увиразнюючи у такий спосіб значення цієї особистості для цілого покоління європейців?

3. Назвіть українських письменників (3–4 автори), у творах яких втілилися продовження та розвиток традицій Мольєра.

4. До якого жанру належить твір М. Гоголя «Мертві душі»:

- а) роман;
- б) повість;
- в) поема;
- г) драма.

II рівень

1. Назвіть риси байронічного героя в образі Печоріна.

2. Доведіть, що «Євгеній Онегін» — соціально-психологічний роман у віршах.

3. Поясніть, який ліричний жанр називається сонетом. Хто з відомих вам поетів звертався у своїй творчості до цього жанру?

III рівень

1. На конкретних прикладах підтвердіть або спростуйте таку думку Максима Рильського: «Можливо, в усіх слов'янських літературах не було більших співців гніву, співців обурення, співців зневаги, як Лермонтов і Шевченко».

2. До одного із сучасних популярних часописів напишіть статтю, що рекламує твір зарубіжної літератури (на Ваш вибір).

10 клас

I рівень

1. Назвіть головну особливість реалізму як літературного напрямку.
2. Який твір називають «енциклопедією життя Франції першої половини XIX ст.»? Хто його автор?
3. Продовжте речення: «Історико-літературний процес – це...».
4. Різновид роману, в центрі якого проблема особистості і суспільства, дослідження внутрішнього світу людини на тлі соціального середовища, в якому він живе, називають:
 - а) філософським романом;
 - б) соціальним романом;
 - в) психологічним романом;
 - г) соціально-психологічним романом.

II рівень

1. Поясніть, як співвідноситься в літературі загальнолюдське і національне. Наведіть приклади.
2. Якби Вам потрібно було укласти збірку поезій світової літератури другої половини XIX століття, то які твори та яких поетів Ви б туди включили? Аргументуйте свій вибір.
3. Який епіграф має роман Ф. Стендаля «Червоне і чорне»? Хто його автор? Обґрунтуйте значення цього епіграфу.

III рівень

1. Розкрийте тему «Бальзак і Україна».
2. На конкретних прикладах доведіть чи спростуйте таку думку німецького філософа та літературознавця Ганса Георга Гадамера: «Переклад – це наче міст між двома мовами. Він з'єднує два береги одного материка. Через такі мости постійно струменить жвавий транспортний потік».

11 клас

I рівень

1. Модерністська течія в російській поезії початку ХХ століття, головною ознакою якої було звернення до реальності, відображення земного, конкретного, предметного світу, це:

- а) символізм;
- б) акмеїзм;
- в) футуризм.

2. Продовжте речення: «Інтертекстуальність — це...».

3. Назвіть 8–10 видатних імен української перекладацької школи.

4. Які рядки з епіграфу до поеми Анни Ахматової «Реквієм» висловлюють ідею всього твору?

II рівень

1. Прокоментуйте думку Бориса Пастернака про Р. М. Рільке: «За його художнім часом звіряли свої годинники інші поети».

2. Поясніть, кого і чому називають «Дон Кіхотом радянської літератури».

3. На прикладі повісті-притчи Е. Хемінгуея «Старий і море» розкрийте поняття про національний колорит художнього твору.

III рівень

1. Розкрийте тему: «Франц Кафка і Микола Гоголь».

2. Напишіть есе на тему: «Постмодернізм навколо нас».

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З РОСІЙСЬКОЇ МОВИ**

10 клас

I рівень

1. Отметьте верные определения.
Вензель — герб.
Гвардия — лучшие воинские части.
Самба — вид борьбы.
Сатин — легкая ткань.
Ладан — ароматическая смола.
Манифест — парад.
Кляуза — жалоба.
Ибис — древний язык.
2. Расставьте ударение в словах.
Баловать, блокировать, втридорога, каталог, квартал, кухонный, мельком, (он) позвонит, торты, щавель.
3. Исправьте ошибки в предложениях. Объясните причину ошибок.
А) *Ведь только такой человек может видеть и понимать природу, как Левитан.*
Б) *Участники обсуждения подтверждали свои предложения на примерах.*
В) *Переводя на другой язык стихотворение, оно теряет свою красоту.*
Г) *Здесь каждый может заниматься тем, чем ему больше нравится.*
4. Среди данных слов найдите родственные.
Сугроб, кон, стёжка, разуть, подоплека, грести, онуча, наказание, ведьма, грабли, приучил, достигает, закон, плечо, невежда, наука, казнь.

II уровень

5. Установите, где выделенные слова употреблены в переносных значениях. Каким путем появились эти переносные значения (метафорическим или метонимическим)?

Жить в новом доме, быть знакомыми домами; заварить чай, пригласить к чаю; еловые лапы, лапы медведя; сервиз из фаянса, отдел по продаже фарфора и фаянса; снег тает, звуки тают в дали; умственная работа, печатные работы ученого; раскаты грома, гром аплодисментов; дубовая доска, шахматная доска; электрический звонок, звонок на урок.

6. Выделите односоставные предложения. Определите их тип.

1. Под вечер стало тихо. 2. Снаружи были слышны визг, лай, вой. 3. Вода камень точит. 4. Шила в мешке не утаишь. 5. В этот час в деревне не спали. 6. Время — деньги. 7. Дело мастера боится. 8. Не зевай, гляди в оба!

7. Определите, к какой части речи относятся выделенные словоформы и какую синтаксическую функцию они выполняют.

1. Разговор, не вязавшийся на палубе, стал здесь еще тяжелее. 2. Чтоб эту истину понять еще ясней, послушай басенки моей. 3. Блестящая сытой шерстью Мэри была запряжена в легковые сани. 4. Проехали мимо знаменитой одесской лестницы. 5. Дорогая, сядем рядом. 6. Хоть глазком бы взглянуть. 7. Да и мало ли у меня было планов! 8. Таланты истинны за критику не злятся: их повредить она не может красоты; одни поддельные цветы дождя боятся.

III уровень

8. Спишите, вставляя пропущенные буквы, расставляя знаки препинания, раскрывая скобки.

По стенам навеш...(н, нн)о было весьма тесно и бе...толково несколько картин длинный пожелтевш...й гравюр како-го (то) сражения с огромн...ми барабанами кричащ...ми солда-

тами в треугольных шляпах и тонущ...ми конями без стекла вставле(н, нн)ый в раму красного дерева с тоненькими бронзовыми полосками и бронзовыми (же) кружками по углам. (В ряд с ними зан...мала (пол)стены огромная почерневшая картина писа(н, нн)аямасл...(н, нн)ыми красками изобр...жавшая цветы фрукты разреза (н, нн)ый арбуз кабан...ю морду и в..севш...ю голову (в)низ утку. С середины потолка в..села люстра в холсти(н, нн)ом мешке от пыли ...делавшаяся похоже..ю на ш..лковый кокон в котором сидит червяк. В углу комнаты была навал...(н, нн)а на полу куча того что (по)грубее и что (нё)достойно лежать на столах. Что именно находилось в куче решить было трудно ибо пыли на ней было в таком изобилии...что руки всякого касавшегося становились похож...ми на перчатки; заметнее (про)чего высов..вался (от)туда отломле(н, нн)ый кусок дерева(н, нн)ой лопаты и старая подошва сапога. Никак нельзя было сказать чтобы в комнате сей об..тало живое существо если (бы) (н..)возв...щал его пр..быванье старый поноше(н, нн)ый колпак лежавший на столе. Пока он ра(с, сс)матривал всё странное убранство отворилась боковая дверь и вошла та (же) самая ключница которую встретил он на дворе. Но тут увидел он что это был скорее ключник чем ключница ключница по крайней мере не бре...т бороды а этот напротив того брил и казалось довольно редко потому что весь подбородок с нижней частью щеки походил у него на скребницу из железной провол..ки какую чистят на конюшне лошадей.

9. Просклоняйте числительное 5823

11 клас

I рівень

1. Расставьте ударение в словах.

Балованный, втридорога, донельзя, мельком, откупорить, сливовый, петелька, оптовый, черпать, путепровод, новорождённый, завидно, крапива, кухонный.

2. Выделите словоформы с нулевым окончанием.

Ура, зима, бордо, Сочи, истари, весел, случай, невзначай, хлопая, хлопал, похлопав, коров.

3. В каких современных словах сохранились корни этих архаизмов?

Млеко, перст, древо, злато, врата, глас, град, хлад, влачить, млад.

4. Замените фразеологизмами представленные слова.

- 1) мешать кому-либо;
- 2) преувеличивать;
- 3) мало;
- 4) молчать.

II рівень

5. Среди представленных прилагательных найдите притяжательные. Составьте с ними словосочетания, в которых они использовались бы в относительном и качественном значении.

Злой, волчий, косой, малиновый, лисий, шоколадный, заячий, астрономический, грубый, лебединый, апельсиновый.

6. Определите, к каким частям речи относятся выделенные слова.

1. Вокруг стояла тишина. 2. На основании из гранита стоит величественный памятник. 3. Вследствие больших потерь отряд отступил. 4. В отношении к новичку чувствовалась настороженность. 5. Согласно сообщению пресс-службы

кинофестиваля награждение победителей состоится в доме кино. 6. Воробей поскакал по веткам, а потом нырнул внутрь скворечника. 7. Опоздавший быстро шел по проходу, не смотря по сторонам. 8. Как часто мы не знаем людей, живущих рядом с нами.

7. Составьте предложения с разными значениями слова нести — «1. Взяв в руки или нагрузив на себя, перемещать в определенном направлении, доставлять куда-либо. 2. Передвигать, увлечь с собой своим движением. 3. Передаваться по воздуху, быть осязаемым; веять, тянуть. 4. Выполнять поручения, обязанности».

III уровень

8. Просклоняйте числительное 4691.

9. Спишите, вставляя, где следует, пропущенные буквы, ставляя знаки препинания, раскрывая скобки.

В лесу (не)далеко от (лениво)ласковой реч..нки стоит хатка из плетеного лозняка с камыш..войкрыш..й. В открытую дверь в ней видны нары под соломен..ой ц..новкой и очаж..к на котором видимо (день)деньской греется жестян..й чайник.

Живым серебром прост..рается вдаль вода ветер настоян..ый на полевых травах едва пр..метноколебл..т молодую пор..сль, стел..щ..юся по карнизам крутого берега. Вдоль него растут осин..овые кусты впереме..ку с одинокими ивами брошен..ыми (там)сям. (Нежно)голубое небо покрыто лёгкими как пух и словно пар прозрачными облаками под..ернутыми багрян..ым румянцем. Еще не просмолен..ый как следует дощаник (на)половину вытащен..ый из воды кажется лесным гигантом искорежен..ым временем. Как будто жалея его и пр..крывая собой от солнца вокруг него поднялся (иван)чай радующий глаз своей без..скус..ной красотой.

(Неждан..о)негадан..о из лесной чащ..бы выпорхнула (какая)то птичка с (и..синя)ч..рными крыльями и ш..лковой (пунцово)красной грудкой. Она казалась сверх..естествен..о красивой на фоне этого неброского пейзажа. Видимо (по)утру (не)задолго до того как мы пришли пичуга без устали соб..рала выброшен..ые на берег и уже хорошо просушен..ые водоросли из которых можно свить уютное гнездо а мы её спугнули.

Из избушки вышел (не)молодойно крепкий человек в холщ..войвыбелен..ой солнцем и сильно поношен..ой рубахе. Он (не)торопясь пошёл к разос..лан..ой едва ли не на всю длину пещаной отмели беч..ве с (крепко)накрепко навязан..ыми на ней крючками и стал подтачивать их без устали протирая каждый промасл..н..ойтряпкой которую доставал из самодельной кош..лки стоявшей поодаль. Скорее всего он рыбачит (пол)жизни но (по)прежнему ответствен..о относится к подготовке рыбацких снастей.

Старик (не)торопясь свернул папиросу из (мелко)крошен..ого табака, безучас..но закурил и присел возле почти потухшего костра от которого пахло свежей золой и пече..ой в жару картошкой неслыхан..ым для городских жителей лакомством. Увидев нас старик радушно улыбнулся и поднялся нам (на)встречу явно радуясь нашему приходу.

**СЕКЦІЯ
«ЛІТЕРАТУРНОЇ ТВОРЧОСТІ»**

**КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
ТА ЛІТЕРАТУРИ**

10 клас

I рівень

1. Помилки у відмінюванні числівників допущено в рядку:
 - а) *сьомастами сімдесятьма вісьма, тридцятьма шістьма;*
 - б) *сто двадцяти п'яти, двохсот п'ятдесяти;*
 - в) *дев'ятисям шістдесяти трьом, п'ятнадцятьом;*
 - г) *двадцяти п'яти, сорока шести.*
2. Позначте рядок, де в усіх словах на письмі відбувається спрощення в групах приголосних:
 - а) *пристрас(т)ний, тиж(д)ня, перс(т)ні, проїз(д)ний;*
 - б) *зап'яс(т)ний, чес(т)ний, корис(т)ний;*
 - в) *сер(д)це, виїз(д)ний, хворос(т)няк, улес(т)ливий;*
 - г) *захис(т)ний, корис(т)ний, студен(т)ський.*
3. Позначте рядок, у якому допущено помилки у вживанні прийменників:
 - а) *по списку, з приводу свята, хворіти грипом;*
 - б) *прийти у справі, за нашими підрахунками, з вашої вини;*
 - в) *незважаючи на обставини, за правилами, згідно з наказом;*
 - г) *не прийшов через хворобу, з таких міркувань, працювати за фахом.*

4. Неправильно утворено форму ступеня порівняння прикметника у рядку:

- а) глибиший, більш темніший, яскравіший;*
- б) найбільш високий, добріший, більш теплий;*
- в) щонайскладніший, товщий, найпростіший;*
- г) найулюбленіший, кращий, більш зручний.*

5. Написання закінчень -у (-ю) або -а (-я) у формі родового відмінка іменників чоловічого роду II відміни однини залежить від:

- а) кінцевого приголосного основи іменника;*
- б) значення іменника;*
- в) групи, до якої належить іменник;*
- г) відміни, до якої належить іменник.*

6. Позначте рядок, у якому записано слова-омоніми української мови:

- а) лом, голова, чорний;*
- б) вити, топити, стигнути;*
- в) золотий, відомість, стан;*
- г) ходити, зелений, лава.*

7. Позначте рядок, у якому слово іншомовного походження написано неправильно:

- а) клієнт, інтелект, ідентифікація;*
- б) дисципліна, Вашингтон, імміграція;*
- в) булла, Сирія, дисонанс;*
- г) бароко, акомодация, директива.*

8. Позначте рядок, де частку *не-* з повнозначним словом потрібно писати разом:

- а) не/підписати наказ, не/відкриті материки;*
- б) не/читаючи текст, тему не/розкрито;*
- в) не/можна зрозуміти, не/органічні речовини;*
- г) не/можливо відповісти, не/велика квітка.*

II рівень

1. Запишіть займенники *будь-що, дехто, хто-небудь, ніякий, абичий* у родовому і давальному відмінках без прийменника та в орудному і місцевому відмінках з прийменником. Поясніть їх правопис.

2. Поясніть відмінність між такими літературними жанрами, як оповідання і роман. Дайте визначення та наведіть приклади літературних творів.

3. Розкрийте мотиви лірики І. Франка.

III рівень

1. Подані слова змініть так, щоб відбулося чергування голосного або приголосного звука у корені слова. Запишіть утворені пари форм слів. Поряд випишіть звуки, що чергуються. Зробіть висновок, які чергування голосних і приголосних звуків існують в українській мові.

Зразок. Вихід – виходу, [i] – [o].

Вихід, ступінь, дріб, їздити, дорога, лебідь, летіти, лід, носити, війна, пекти, перемагати, витерти, рука, корінь, кликати, біль, колір, річ, осінь, мастити.

2. Схарактеризуйте жіночі образи в повісті І. Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я».

11 клас

I рівень

1. Неправильне наголошування слів подано в рядку:

- а) слабий, спіна, сумний, новий;
- б) їдкий, сироватка, легкий, низький;
- в) нудний, дочка, чотирнадцять;
- г) одинадцять, везти, випадок, донька;
- д) кропива, об'єкт, олень, нести.

2. Позначте рядок, у якому допущено помилки в написанні часток:

- а) ніщо, аніхто, казна-що, будь-де;
- б) що-небудь, чийсь, прийшов-таки, щонайбільше;
- в) аби що, десь-то, ані де, хтозна з ким;
- г) хтось, аби з ким, будь-хто, ніскільки;
- д) поки що, будь у чому, щотижня, абияк.

3. Позначте рядок, у якому всі іменники належать до чоловічого роду:

- а) шимпанзе, степ, ступінь, полин;
- б) продаж, тюль, нежить, лоша;
- в) біль, директор, рандеву, собака;
- г) путь, літопис, Мартинюк, кір;
- д) дріб, синь, дріт, Сибір.

4. Позначте рядок, де всі іменники у родовому відмінку однини мають закінчення –у:

- а) іменник, фразеологізм, рис, посібник;
- б) дуб, тайфун, цукор, подорожник;
- в) бузок, відмінок, тюльпан, Крим;
- г) неологізм, текст, абзац, роман;
- д) міф, університет, портрет, метр.

5. Установіть відповідність між назвою твору і автором:

А	«О земле втрачена, явися!..»	1	М. Вороний
Б	«Любіть Україну»	2	В. Стус
В	«Блакитна панна»	3	Л. Костенко
Г	«Страшні слова, коли вони мовчать»	4	В. Сосюра

6. Установіть відповідність між тропами та їх назвами:

А	Епітет.	1	«... На нашій — не своїй землі» (Т. Шевченко).
Б	Метафора.	2	«Перо моє пісні мережить...» (П. Тичина).
В	Метонімія.	3	«Ой піду я понад Дунаями...»
Г	Синекдоха.	4	«Оksamитова хустка озимих оперізувала село» (В. Дрозд).
Д	Оксиморон.		

7. Установіть відповідність між назвою пісні та її різновидом:

А	«Ой на горі та й жєнці жнуть».	1	Історична пісня.
Б	«Віють вітри, віють буйні».	2	Веснянка.
В	«Чи не той то Хміль».	3	Пісня про кохання.
Г	«Ой, весна, весна...».	4	Козацька пісня.

8. Установіть відповідність між назвами збірок та їх авторами:

А	П. Тичина	1	«Сад божественних пісень»
Б	Г. Сковорода	2	«На білих островах»
В	В. Сосюра	3	«Сонячні кларнети»
Г	М. Рильський	4	«Червона зима»
Д	Є.Плужник		

II рівень

1. Поясніть, що таке вставні слова і яка їх функція в мові. Запишіть групи вставних слів за їх функціями в мові. Зазначте, з якою метою вживають вставні слова кожної групи, і наведіть приклади речень із вставними словами.

2. Поясніть відмінність між такими різновидами комічного, як гумор і сатира. Наведіть приклади літературних творів, де автор використовує гумор і сатиру як засоби зображення дійсності.

3. Доведіть, що твір «Інтермецо» М. Коцюбинського — це психологічна новела. Визначте і запишіть риси імпресіонізму як літературного стилю.

III рівень

1. Зробіть повний синтаксичний розбір речення (визначте і запишіть тип складного речення, підкресліть члени речення, подайте лінійну схему). Письмово поясніть правопис орфограм.

У тропічному місті Рангуні, де молоді смаглочолі солдати стоять з автоматами на постах у своїй зеленій одязі, в місті золотих пагод — храмів, що підносяться в небо стогами жовтогарячого жнив'яного блиску, в місті, де рано ніч настає і в присмерках палацу, мовби вихопленого з казок Шехерезади, майне раптом обличчя з прекрасним профілем камеї, а на сцені, відданій східним розкошам пластики, співають руки танцівниць, тчуть пісню кохання під звуки дивного інструмента, — в той жагучий, по-тропічному паркий рангунський вечір з фантастикою музики, краси і мрій піднебесних згадалася чомусь ця давня історія, історія інших широт (За О. Гончаром).

2. Розкрийте ідейно-тематичний зміст трагікомедії І. Карпенка-Карого «Мартин Боруля».